

Wiadomości **Uniwersyteckie**

35 LAT "WIADOMOŚCI UNIWERSYTECKICH"

Fot. Michał Piłat

Odnowienie doktoratu prof. Nikodema Grankowskiego, 4 marca 2026 r.

Fot. Michał Piłat

Konferencja pt. „EZO RP jako nowy etap cyfryzacji organizacji”, 27 marca 2026 r.

Spis treści

WYDARZENIA

- 4** | Z życia Uczelni
- 20** | Twarze komercjalizacji
- 22** | Nasze sukcesy
- 25** | Na wydziałach

NAUKA I LUDZIE

- 43** | Archeologia to sztuka siania pozytywnego fermentu. Rozmowa z prof. dr. hab. Andrzejem Kokowskim z Instytutu Archeologii UMCS
- 48** | Cyfrowa transformacja na UMCS trwa. Rozmowa z mgr Małgorzatą Stręciwilk – kanclerz UMCS
- 52** | Zawsze miałem szczęście do ludzi. Rozmowa z prof. dr. hab. Nikodemem Grankowskim – dziekanem Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi (1999–2005), dyrektorem Instytutu Mikrobiologii i Biotechnologii (1991–1999) oraz kierownikiem Zakładu Biologii Molekularnej UMCS (1993–2012)
- 58** | O przywództwie lokalnym i roli kobiet w samorządzie. Rozmowa z dr hab. Justyną Wasil z Katedry Administracji Publicznej UMCS
- 60** | „Wiadomości Uniwersyteckie” – pamięć, tradycja i promocja Uczelni

NASI ABSOLWENCI

- 66** | Z pasji do prawa i nauki. Rozmowa z dr Anną Fermus-Bobowiec z Katedry Historii Państwa i Prawa – dziekan Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie, absolwentką UMCS

WYDARZENIA NAUKOWE

- 69** | Od kropli wody po badania klimatu. UMCS edukuje i inspiruje
- 70** | Umieędzynarodowienie jako codzienność uczelni
- 72** | Prof. Kongkiti Phusavat z wizytą na UMCS
- 73** | Naukowczynie z UMCS na XI Europejskim Kongresie Samorządów

- 74** | XII Lubelskie Forum Bibliologów, Informatologów i Bibliotekarzy
- 75** | Dzień Technologii Addytywnych na WMFiI
- 76** | Otwarcie cyklu rozmów pt. „Europa od wewnątrz”
- 77** | X Memoriał Urszuli Marciniak
- 78** | CeReClimEn UMCS dla klimatu
- 80** | Przedwiośnie w Bibliotece UMCS

SPRAWY STUDENCKIE

- 82** | Wizyta studentów z Ołomuńca
- 84** | Studencki marzec
- 86** | Artysta z kreatora może stać się konsumentem
- 87** | Wyjazd do Centrum Pieniądza NBP
- 87** | Granice solidarności europejskiej
- 88** | Pedagogzy resocjalizujący w działaniu
- 89** | Mural łączący Lublin, biznes i sztukę
- 89** | Spotkanie z dr Moniką Ksieniewicz-Mil
- 90** | O kulisach wielkich produkcji filmowych na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa

UMCS DLA SZKÓŁ

- 91** | UMCS bliżej maturzystów
- 92** | Matematyka, która inspiruje – Dzień Liczby Pi
- 93** | Matura próbna z chemii

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 94** | Artykuł fizyków z UMCS w prestiżowym czasopiśmie „ACS”
- 95** | Nowa publikacja nt. historii UMCS
- 96** | Wydarzenia promujące zbiór pt. *Trzy opowiadania neapolitańskie*
- 97** | Młoda lubelska archeologia w natarciu

ŻYCIE KULTURALNE

- 98** | Wystawa Michała Wirtela

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1606,
20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@mail.umcs.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Magdalena Cichocka, Ewa Kawalko-Marczuk (redaktor naczelny), Michał Piłat (fotograf), Bartosz Proll (fotograf), Katarzyna Skalecka, Magdalena Wołoszyn-Mróz

Współpracownicy: Agata Dzyr, Sara Filipiak, Monika Gabryś-Sławińska, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski, Ihor Kolsnichenko, Eliza Komierzyńska-Orlińska, Urszula Lewartowicz,

Julia Maj, Kamil Michaluk, Anna Pastuszka, Tomasz Poślada, Adrian Skubiszewski, Maciej Szymoniak, Paulina Turyło-Nowak, Michał Zembrzycki

Skład: Emart Design, info@skladgazet.pl,
<https://skladgazet.pl>

Druk: Drukarnia ZAPOL Sobczyk Sp.k. (Szczecin)

Nakład: 420 egzemplarzy

Okładka: projekt – Szymon Strużyński

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Strategia UMCS

25 lutego Senat Uczelni przyjął Strategię UMCS na lata 2026–2030 z perspektywą roku 2035. Składają się na nią: zasadniczy dokument Strategii; załącznik metodyczny, w którym szczegółowo opisano system tworzenia, analizowania i monitorowania kluczowych wskaźników efektywności realizacji Strategii (KPI), oraz abstrakt graficzny. Dokumenty są dostępne na stronie: strategia.umcs.pl.

Pełnomocnik Rektora UMCS ds. prostego języka prof. dr hab. Paweł Nowak opracował także tekst pt. *Po prostu Strategia*, który przedstawia zapisy nowego dokumentu z wykorzystaniem zasad prostego języka. Ta wersja jest dostępna pod linkiem: prosto.umcs.pl w zakładce Strategia UMCS prostym językiem.

Przyjęty dokument zakłada wzmacnianie zaangażowania całej społeczności akademickiej poprzez budowanie kultury organizacyjnej sprzyjającej doskonałości naukowej i kształcenia oraz zwiększaniu udziału zewnętrznych źródeł finansowania w budżecie Uczelni. Podkreślono w nim znaczenie: aktywnego uczestnictwa UMCS w sieci ATHENA, integracji międzynarodowej, rozwoju infrastruktury oraz wsparcia dla różnorodności i społecznej odpowiedzialności Uniwersytetu.

Strategia na lata 2026–2030 z perspektywą roku 2035 została przygotowana w zgodzie z zasadą ciągłości i zmiany. Stanowi aktualizację poprzedniego dokumentu, obejmującego lata 2019–2025. Uwzględniła najważniejsze zmiany zachodzące w otoczeniu akademickim, prawnym, społecznym i technologicznym, krajowym i międzynarodowym. Jej celem jest dostosowanie Uniwersytetu do dynamicznie zmieniającego

się środowiska nauki, edukacji, technologii informacyjno-komunikacyjnych, otoczenia społeczno-gospodarczego oraz funkcjonowania w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego i globalnej przestrzeni edukacji i badań, przy jednoczesnym zapewnieniu stabilnego rozwoju w kolejnych dekadach.

Poprzednia Strategia koncentrowała się m.in. na: wzmocnieniu pozycji UMCS jako wiodącego ośrodka akademickiego, rozwoju badań interdyscyplinarnych oraz podnoszeniu jakości kształcenia. Obecna aktualizacja stanowi naturalną kontynuację tych działań, rozszerza je jednak o nowe obszary, takie jak: kształtowanie kultury organizacyjnej, adaptacja do wyzwań gospodarki opartej na wiedzy oraz zrównoważony rozwój infrastrukturalny i środowiskowy Uniwersytetu połączony z dalszą cyfryzacją.

Sukces wdrożenia i realizacji Strategii nie będzie polegał na osiągnięciu pojedynczych celów, lecz na synergicznym doskonaleniu w różnych obszarach. Zaangażowani pracownicy prowadzą badania i elastyczne kształcenie, które sprzyjają przyciąganiu ambitnych osób studiujących, a one z kolei stają się partnerami wspierającymi Uniwersytet w dalszym rozwoju. W ten sposób Strategia przestaje być wyłącznie dokumentem programowym, a staje się realnym modelem funkcjonowania Uczelni.

Zachęcam do zapoznania się z dokumentami strategicznymi. Jednocześnie składam podziękowania wszystkim osobom, które uczestniczyły w opracowaniu i konsultacjach Strategii.

Zbigniew Pastuszak

Spotkanie z twórcami wynalazków na UMCS

Twórcy patentów i wzorów przemysłowych uzyskanych w 2025 r. spotkali się z władzami Uczelni. Wydarzenie odbyło się 30 marca w sali Senatu UMCS i było doskonałą okazją do podsumowania dorobku wynalazczego przedstawicieli naszej społeczności akademickiej oraz omówienia dotychczasowych doświadczeń płynących z działalności w tym obszarze.

W spotkaniu wzięli udział: rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek oraz rzecznik patentowy Maria Brodzicka. Zarówno zespoły badawcze, jak i indywidualni twórcy otrzymali okolicznościowe dyplomy. Były one formą podziękowania za ich codzienną pracę, innowacyjność oraz nieoceniony wkład w rozwój działalności naukowo-badawczej na naszym Uniwersytecie.

Wyróżnione osoby:

- dr hab. Daniel Kamiński, prof. UMCS (Układ monitorująco-alarmowy obiektów małogabarytowych – wzór użytkowy);
- prof. dr hab. Beata Podkościelna, dr Bogdan Tarsiuk (Sposób otrzymywania kompozycji lakierniczej i kompozycja lakiernicza otrzymywana tym sposobem – patent);
- dr hab. Marta Grochowicz, prof. UMCS, dr Łukasz Szajnecki (Biodegradowalna kompozycja polimerowa do wytłaczania i wtryskiwania – patent);
- dr hab. Grzegorz Wójcik, prof. UMCS, mgr Karolina Zinkowska (Sposób otrzymywania polimerowych sorbentów – patent);
- dr hab. Aneta Ptaszyńska, prof. UMCS (Preparat oligosacharydowy do zastosowania w zapobieganiu i zwalczaniu nosekozy u pszczoł – patent);
- prof. dr hab. Barbara Gawdzik, dr Przemysław Pączkowski (Sposób otrzymywania polimerów kobaltowych – patent);
- dr Katarzyna Szwaczko, dr Kamil Dziuba (Sposób otrzymywania dialkilowych H-fosfonianów – patent);
- dr Elżbieta Łastawiecka, dr Magdalena Mizerska-Kowalska, dr Adrianna Sławińska-Brych, dr hab. Barbara Zdzisińska, prof. UMCS, mgr Karolina Mrozik (4-((4-(6-metylobenzotiazol-2-yl) fenylo) amino) -sulfol-2-en do zastosowania w leczeniu raka jelita grubego – patent);
- prof. dr hab. Adrian Wiater, dr Kamila Wlizło, dr hab. Monika Osińska-Jaroszuk, prof. UMCS (Sorbenty do usuwania diklofenaku ze środowisk wodnych – patent);
- prof. dr hab. Patryk Oleszczuk, mgr Monika Raczkiwicz, dr Iwona Ostolska, mgr Karol Osipiuk (Sposób otrzymywania biowęgla z trocin drzewnych o powolnym uwalnianiu składników mineralnych z jego odcieku – patent);
- mgr Justyna Stępnik (Gra planszowa i pudełko do gry planszowej – wzór przemysłowy).

Katarzyna Skatecka

Fot. Michał Płatek

Fot. Michał Płatek

UMCS pokazuje, jak skutecznie wdrożyć system EZD RP

U nowocześniejącym procesów i postęp cyfryzacji to wymogi współczesnych czasów, którym chcą sprostać różne instytucje publiczne, w tym uczelnie. Wymianie wiedzy i doświadczeń z tego zakresu sprzyjała konferencja pt. „EZD RP jako nowy etap cyfryzacji organizacji. Dobre praktyki wdrożeniowe na przykładzie Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie”, która odbyła się 27 marca w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka.

Nasza Uczelnia – jako jedna z pierwszych w kraju – podjęła się samodzielnego wdrożenia EZD RP, czyli nowoczesnego systemu informatycznego, który służy do cyfrowej obsługi obiegu dokumentów w administracji publicznej. O znaczeniu tego procesu dla funkcjonowania całego Uniwersytetu podczas otwarcia wydarzenia opowiedział prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS:

„ Nie jest to tylko zmiana organizacyjna, ale również kluczowy etap w kierunku transformacji cyfrowej UMCS. Wypracowaliśmy dobre praktyki, zebraliśmy sporo doświadczeń, osiągnęliśmy sukces, ale pojawiały się też różne wyzwania. Tym wszystkim chcieliśmy się podzielić z przedstawicielami jednostek administracji publicznej oraz innych uczelni.

Szczegóły związane z wdrożeniem EZD RP na Uniwersytecie omówiła natomiast kanclerz Małgorzata Stręciwilk:

„ Prace rozpoczęliśmy już dwa lata temu. Nie chcieliśmy czekać aż do momentu wprowadzenia obowiązku stosowania systemu, czyli do 2028 r. Przyjęliśmy podejście ewolucyjne, które zakładało stopniowe wdrożenie, żeby przygotować pracowników na cyfrową realizację zadań. Korzystaliśmy z EZD RP najpierw testowo, od września ubiegłego roku mieliśmy pilotaż, a od 1 marca pracujemy już produkcyjnie w systemie, w związku z tym dokumentacja na całej Uczelni przechodzi przez elektroniczny obieg. To daje nam realne korzyści: oszczędność papieru, działanie zgodnie z ideą Zielonego Uniwersytetu i przyspieszoną realizację spraw.

W programie wydarzenia nie zabrakło interesujących wystąpień ekspertów z Naukowej i Akademickiej Sieci Komputerowej – Państwowego Instytutu Badawczego: Mariusza Madejczyka – zastępcy dyrektora NASK-PIB ds. nowych technologii dla polityk publicznych oraz Arkadiusza Nogalskiego – kierownika Zespołu wsparcia technicznego EZD NASK-PIB, którzy zapoznali słuchaczy z krajową perspektywą wdrażania elektronicznego zarządzania dokumentacją.

Następnie Wojciech Widelski – dyrektor LubMAN UMCS i Anna Szydłowska – zastępczyni Koordynatora ds. wdrożenia i utrzymania Systemu EZD w UMCS opowiedzieli o wyzwaniach i dobrych praktykach związanych z cyfrowym zarządzaniem dokumentacją na naszym Uniwersytecie. Wspomnieli także o projekcie realizowanym przez NASK we współpracy z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, do którego przystąpił UMCS. Dołączenie do tej inicjatywy pozwoliło udoskonalić działania wdrożeniowe, uzupełnić wiedzę merytoryczną w zakresie modelu kancelaryjnego i prowadzenia spraw w EZD RP, doprecyzować najważniejsze kwestie konfiguracyjne systemu oraz sprawdzić przyjęte rozwiązania przed uruchomieniem produkcyjnym.

Kluczową częścią konferencji był panel dyskusyjny, moderowany przez kanclerz Małgorzatę Stręciwilk. Wzięli w nim udział: Dariusz Makowski – dyrektor Departamentu Informatyzacji Archiwów Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych; Krzysztof Maziakowski

Fot. Michał Piłat

– dyrektor Lubelskiego Centrum Innowacji i Technologii Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie; dr Janina Mincer-Daszkiewicz, prof. UW z Wydziału Matematyki, Informatyki i Mechaniki Uniwersytetu Warszawskiego, kierownik projektu USOS realizowanego przez Międzyuniwersyteckie Centrum Informatyzacji (MUCI); dr Monika Płuciennik – dyrektor Centrum Zarządzania Dokumentacją i Archiwum Uniwersytetu Gdańskiego, kierownik projektu EZD EDU realizowanego przez MUCI; Mariusz Madejczyk – zastępca dyrektora NASK-PIB; Arkadiusz Nogalski – kierownik Zespołu wsparcia technicznego EZD NASK-PIB; dr Małgorzata

Szabaciuk z Katedry Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii Instytutu Historii UMCS, członek Komitetu sterującego ds. wdrożenia i utrzymania Systemu EZD w UMCS.

Eksperti rozmawiali m.in. o uniwersalności systemu, aspektach prawnych cyfryzacji oraz przyszłości elektronicznego obiegu dokumentów w administracji publicznej i szkolnictwie wyższym.

Konferencja została zorganizowana przez UMCS we współpracy z Nauką i Akademicką Siecią Komputerową – Państwowym Instytutem Badawczym.

Magdalena Cichocka

Kontynuacja współpracy z GUS

Nasza Uczelnia od lat współpracuje z różnymi instytucjami. Jedną z nich jest Główny Urząd Statystyczny. 30 marca rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski i prezes Głównego Urzędu Statystycznego dr hab. Marek Cierpiął-Wolan, prof. UR podpisali porozumienie o współpracy.

W spotkaniu wzięli także udział dyrektor Biura Kontroli i Audytu GUS Danuta Sadecka oraz przedstawiciele Instytutu Ekonomii i Finansów UMCS: prof. dr hab. Andrzej Miszczuk i dr hab. Tomasz Kijek, prof. UMCS.

Celem podpisanego porozumienia jest utrzymanie wieloletniej oraz wielokierunkowej kooperacji w sprawach związanych z rozwojem statystyki publicznej, wymianą wiedzy i wzajemnym wsparciem w obszarze działalności naukowo-badawczej.

Współpraca obejmować będzie m.in.: wsparcie merytoryczne, organizacyjne i techniczne przy realizacji projektów naukowo-badawczych i analitycznych oraz opracowywaniu ich wyników, konsultacje eksperckie i wymianę wiedzy, działalność publikacyjno-informacyjną, podejmowanie działań promujących dorobek naukowy UMCS i zasoby informacyjne statystyki

Fot. Bartosz Proń

↑ Od lewej: prof. Radosław Dobrowolski i prof. Marek Cierpiął-Wolan

publicznej, popularyzację wiedzy związanej ze statystyką publiczną wśród studentów, doktorantów i kadry akademickiej (staże zawodowe i praktyki w GUS i urzędach statystycznych).

Podpisany dokument zastępuje porozumienie partnerskie o wieloletniej współpracy zawarte między instytucjami w 2023 r.

Magdalena Wołoszyn-Mróż

Odnowienie doktoratu prof. Nikodema Grankowskiego

Odnowienie doktoratu to uroczysty moment w życiu wspólnoty akademickiej, w którym po 50 latach od obrony rozprawy doktorskiej społeczność Uczelni wyraża szacunek dla dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego swojego uczonego. W duchu akademickiego ceremoniału oraz wartości, które od pokoleń kształtują misję naszego Uniwersytetu, wydarzenie to stanowi nie tylko formę uhonorowania indywidualnej drogi badawczej, ale również świadectwo trwałości relacji między uczonym a uczelnią.

4 marca w Auli im. prof. Narcyza Łubnickiego na Wydziale Filozofii i Socjologii odbyła się uroczystość odnowienia doktoratu prof. dr. hab. Nikodema Grankowskiego w 50. rocznicę obrony pracy doktorskiej na ówczesnym Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi.

Na początku wydarzenia zebranych powitał rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski.

Następnie dorobek naukowy i sylwetkę prof. Grankowskiego przedstawiła dziekan Wydziału Biologii i Biotechnologii dr hab. Anna Matuszewska, prof. UMCS. Swoje wystąpienie podsumowała słowami:

„Pan Profesor wskazywał drogę, na której niezmiernie ważne są osiągnięcia naukowe i służba nauce. Istotne pozostają również uniwersalne wartości: opowiadanie się po stronie dobra, wrażliwość na drugiego

człowieka, szacunek i odpowiedzialność. Ta postawa, łącząca intelektualną dyscyplinę z głęboką etyką, stała się dla nas – współpracowników, wychowanków i następców – wzorem. Za to wszystko dziś składamy najserdeczniejsze podziękowania (...). Pan Profesor jest nie tylko człowiekiem Uniwersytetu, ale także jego żywą legendą, osobistością identyfikującą się z Uczelnią, której przykład zawsze pozostanie dla nas inspiracją (...).

Później dyrektor Instytutu Nauk Biologicznych dr hab. Grzegorz Janusz, prof. UMCS po łacinie odczytał dyplom, który został przekazany Profesorowi.

Podczas uroczystości prof. Grankowski otrzymał z rąk Rektora Medal 80-lecia UMCS, przyznany w podziękowaniu za wieloletnią pracę na rzecz Uniwersytetu, w tym za szczególne zasługi w zakresie rozwoju Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi. Przypomnijmy, że wskutek zmian w strukturze UMCS w 2011 r. jednostka została podzielona na Wydział Biologii i Biotechnologii oraz Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej.

W dalszej części spotkania głos zabrali prof. dr hab. Marek Tchórzewski, członek Rady UMCS, kierownik Katedry Biologii Molekularnej i prof. dr hab. Janusz Szczodrak, były dyrektor Instytutu Mikrobiologii i Biotechnologii.

Na zakończenie uroczystości przemówienie wygłosił prof. Nikodem Grankowski. Opowiedział m.in. o swojej karierze naukowej, prowadzonych badaniach, odbytych wyjazdach. Zdradził przy tym wiele ciekawych anegdot z życia zawodowego i prywatnego. Na koniec podziękował władzom Uniwersytetu i Wydziału za zorganizowanie tego spotkania, które zadedykował bliskim jego sercu osobom: śp. prof. Eugeniuszowi Gąsiorowi i swojej zmarłej Żonie.

O muzyczną oprawę wydarzenia zadbał Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej pod dyrekcją Karoliny Drapały.

Prof. Nikodem Grankowski urodził się 15 września 1942 r. w Zwoleniu. Studia mikrobiologiczne ukończył w 1965 r. na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UMCS. Następnie rozpoczął pracę zawodową w Wytwórni Surówic i Szczepionek w Lublinie, gdzie poznał metody i techniki produkcji toksyny, anatoksyny błoniczej oraz szczepionek bakteryjnych przeciwko durowi brzuszemu

Fot. Michał Piła

i krztuścowi. W 1967 r. został zatrudniony na UMCS, gdzie pracował ponad 45 lat. Był m.in. dziekanem Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi (1999–2005), dyrektorem Instytutu Mikrobiologii i Biotechnologii (1991–1999) i kierownikiem Zakładu Biologii Molekularnej (1993–2012). W 2005 r. otrzymał zaproszenie od Królewskiej Szwedzkiej Akademii Nauk do grona naukowców proponujących osoby do Nagrody Nobla z dziedziny chemia. W 2011 r. został wyróżniony wraz z zespołem

Nagrodą Naukową „Marii Curie” za patent dotyczący badań nad szczepionką przeciwko malarii. Opracowany antygen okazał się skuteczny wobec każdego stadium rozwojowego zarodźca malarycznego i mógł stać się głównym składnikiem szczepionki. Badania zespołu naukowców z UMCS spotkały się z wielkim uznaniem i zostały nagrodzone w prestiżowym konkursie National Geographic Traveler.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

Szkolenie nt. bezpieczeństwa w sieci

Jakie zagrożenia czyhają na nas podczas korzystania z poczty elektronicznej, systemów uczelnianych czy urządzeń mobilnych? Tego można było dowiedzieć się podczas szkolenia „Cyberbezpieczny Start”, które odbyło się 19 marca w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Centrum Bezpieczeństwa UMCS.

Na początku spotkania głos zabrała kanclerz Małgorzata Stręciwilk:

„Kwestia bezpieczeństwa jest dla władz Uczelni bardzo ważna. Trzaskamy się o każdego pracownika i studenta. Dlatego m.in. na UMCS zostało powołane Centrum Bezpieczeństwa. (...) Dzisiejsze szkolenie ma służyć temu, aby pracowników i studentów przygotować na różne niebezpieczeństwa i żebyście mieli Państwo świadomość zagrożeń, które coraz częściej pojawiają się w cyfrowym świecie.

Szkolenie przeprowadzili przedstawiciele Centrum Bezpieczeństwa: dyrektor Katarzyna Żółkiewska-Malicka i Radosław Jarzyński. Uczestnicy dowiedzieli się, czym jest cyberhigiena, jak rozpoznawać ataki w internetowym świecie (phishing, fałszywe wiadomości, złośliwe oprogramowanie), w jaki sposób chronić swoje dane i zasoby Uczelni oraz jak świadomie i bezpiecznie korzystać z nowych technologii.

Fot. Michał Piłat

↑ Od lewej: Katarzyna Żółkiewska-Malicka i Radosław Jarzyński

W trakcie wydarzenia omówione zostały kluczowe tematy dotyczące cyberbezpieczeństwa IT, w tym m.in.: korzystanie z poczty i systemów uczelnianych, silne hasła i uwierzytelnianie wieloskładnikowe (MFA), procedury reagowania.

Warto dodać, że „Cyberbezpieczny Start” to kolejne szkolenie zorganizowane przez Centrum Bezpieczeństwa dla społeczności akademickiej UMCS. Wcześniej odbyły się szkolenia z zakresu obrony cywilnej oraz ochrony ludności i bezpieczeństwa w sytuacjach kryzysowych. Zachęcamy wszystkich do śledzenia informacji o następnych tego rodzaju inicjatywach.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

Festiwal „Pierwiastek UMCS”

5 marca w Sali Senatu UMCS oficjalnie zainaugurowano współpracę przy organizacji Ogólnopolskiego Festiwalu Filmowego „Pierwiastek UMCS”. List intencyjny w tej sprawie podpisali rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski i prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk.

„Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej stwarza studentom duże możliwości rozwoju pasji i talentów, czego doskonałym przykładem jest ten festiwal. Zaangażowanie w inicjatywę władz miasta oraz partnerów merytorycznych pokazuje, jak ważna jest synergia środowiska akademickiego z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Podpisany list intencyjny potwierdza wspólne dążenie do tworzenia przestrzeni, w której studenci i młodzi twórcy mogą prezentować swoje pomysły, rozwijać kompetencje medialne i zdobywać doświadczenie w pracy nad projektami filmowymi

– powiedział prof. Radosław Dobrowolski.

„Cieszę się, że Miasto Lublin może być partnerem festiwalu, który doskonale wpisuje się w nasze działania realizowane w ramach Europejskiej Stolicy Kultury 2029. To inicjatywa będąca inwestycją w młodych twórców oraz przyszłych specjalistów branży filmowej, a jednocześnie wzmacniająca rozpoznawalność naszego miasta w kraju i za granicą. Jestem przekonany, że festiwal jest efektem sprzyjającego klimatu, jaki od lat tworzymy w Lublinie dla rozwoju branży filmowej i szeroko

rozumianej kultury audiowizualnej, oraz że na stałe wpisze się w kalendarz najważniejszych wydarzeń kulturalnych miasta (...)

– dodał dr Krzysztof Żuk.

Z kolei dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS, dziekan Wydziału Politologii i Dziennikarstwa zwróciła uwagę na duże zaangażowanie i kreatywność studentów.

Ogólnopolski Festiwal Filmowy „Pierwiastek UMCS” zaplanowano w dn. 20–24 kwietnia. Głównym organizatorem wydarzenia jest UMCS, a merytoryczną opiekę nad przedsięwzięciem sprawuje Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS, przy wsparciu organizacyjnym Lubelskiego Funduszu Filmowego, Polskiego Towarzystwa Badań nad Filmem i Mediami (Oddział Lubelski), Lubelskiego Stowarzyszenia Filmowego oraz Fundacji Międzynarodowy Instytut Edukacji Medialnej. Funkcję koordynatora technicznego wydarzenia pełni Koło Naukowe Pełny Metraż UMCS.

„Produkcja medialna i inne kierunki realizowane w naszej Uczelni opierają się na relacjach mistrz – uczeń. Idea festiwalu wyrasta z fascynacji filmem naszych wykładowców, która przełożyła się na zainteresowanie studentów i wreszcie na organizację tego wydarzenia. Wykorzystujemy doświadczenia z innych festiwali, z prac zaliczeniowych i dyplomowych, które wiązały się z produkcją filmu. Równie ważnym

aspektem jest to, że filmoznawstwo stanowi jedną z najważniejszych subdyscyplin w ramach nauk o komunikacji społecznej i mediach

– stwierdziła prof. dr hab. Iwona Hofman, dyrektor INoKSiM UMCS.

Szczegóły dotyczące wydarzenia zdradziła natomiast dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS, prodiakan WPiD:

» Festiwal potrwa tydzień. Pierwsze trzy dni to wydarzenia towarzyszące o profilu edukacyjno-warsztatowym, zaś na kolejne składają się blok konkursowy, panele eksperckie z udziałem jury oraz uroczysta gala finałowa. (...) Przyjęta strategia zakłada progresywny rozwój formuły imprezy, zwiększanie liczby sekcji konkursowych oraz intensyfikację współpracy ogólnopolskiej, aż po międzynarodową w kolejnych latach.

Ważnym elementem wydarzenia będzie konkurs filmowy adresowany do studentów kierunków pozaartyistycznych, w szczególności medjoznawczych, skupionych

na edukacji medialnej i wielopłaszczyznowej działalności kreatywnej. Ogłoszenie laureatów oraz uroczysta gala finałowa zaplanowane są na ostatni dzień festiwalu w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka. O tym mówiła Aneta Marciniak, przewodnicząca Koła Naukowego Pełny Metraż.

Inicjatywa stanowi także element przygotowań Lublina do obchodów związanych z uzyskaniem tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2029. Projekt ma szansę stać się trwałym filarem akademickiego wkładu w program ESK, promując Lublin jako nowoczesne centrum dialogu o kulturze cyfrowej i filmowej. Celem festiwalu jest stworzenie platformy wymiany doświadczeń i inspiracji między studentami, promocja kultury filmowej wśród społeczności akademickiej oraz poszerzanie kompetencji medjoznawczych, filmowych i organizacyjnych uczestników.

Szczegółowe informacje można znaleźć na stronie internetowej www.festiwalpierwiastek.umcs.pl.

Katarzyna Skałeczka

Wizyta przedstawicieli Karpackiego Narodowego Uniwersytetu

10 marca UMCS odwiedzili przedstawiciele Karpackiego Narodowego Uniwersytetu im. Wasyła Stefanyka w Iwano-Frankiwsku – prof. Igor Tsependa, przewodniczący senatu i były rektor uczelni, oraz prof. Wołodymyr Wełykoczij, dziekan Wydziału Turystyki. Goście spotkali się z rektorem prof. dr hab. Radosławem Dobrowolskim oraz prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorotą Kołodyńską.

Rozmowy dotyczyły możliwości dalszego rozwijania i rozszerzania współpracy między uczelniami, w tym realizacji wspólnych inicjatyw naukowych i dydaktycznych. Była to rewizyta – w ubiegłym roku przedstawiciele UMCS odwiedzili partnerską uczelnię w Ukrainie.

Fot. Bartosz Połł

Oba uniwersytety łączy ramowa umowa o współpracy. W działania na rzecz jej rozwoju aktywnie włączyły się także uczelniane jednostki zajmujące się współpracą międzynarodową, w tym Centrum Europy Wschodniej oraz Centrum Europejskie.

Katarzyna Skałeczka

Drzwi Otwarte UMCS

Drzwi Otwarte UMCS przyciągnęły tłumy przyszłych studentów. Nasz kampus tętnił życiem, a odwiedzający mieli okazję poznać atrakcyjną ofertę kierunków studiów, porozmawiać ze studentami i wykładowcami oraz zajrzeć za kulisy codziennego życia akademickiego. Przygotowaliśmy dla uczestników ponad 300 atrakcji, w tym prezentacje, warsztaty i prelekcje, które pozwoliły poczuć wyjątkową atmosferę Uniwersytetu, a także specjalny numer „Wiadomości Uniwersyteckich”.

Największa inicjatywa naszej Uczelni skierowana do kandydatów na studia odbyła się 11 marca. Wydarzenie rozpoczęła Gala Lubelskiego Rankingu Liceów i Techników Perspektywy 2026.

Na początku spotkania kilka słów do zebranych skierował rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski:

„Pamiętajcie, że drzwi UMCS są dla Was zawsze otwarte. Jeśli ktoś poczuje potrzebę, żeby zobaczyć, jak wygląda życie na naszej Uczelni, serdecznie zapraszamy. Staramy się budować dobrą markę Uniwersytetu i akademickiego Lublina. Miasto, w którym UMCS i cztery pozostałe uczelnie publiczne funkcjonują, jest miejscem z wyjątkową atmosferą.

Rektor opowiedział także o możliwościach rozwoju naukowego, artystycznego i sportowego, które oferuje nasz Uniwersytet.

Następnie głos zabrał zastępca Prezydenta Lublina ds. Oświaty i Wychowania dr Mariusz Banach:

„Zależy nam, żeby Lublin był kojarzony jako miejsce z wysokim poziomem edukacji od przedszkola do szkoły wyższej. Dziś UMCS i inne lubelskie uczelnie prezentują poziom światowy i to nie jest stwierdzenie na wyrost. W 2023 r. byliśmy Europejską Stolicą Młodzieży, w 2029 r. będziemy Europejską Stolicą Kultury (...). Życzę Wam dobrych wyborów w kontekście studiów i żebyście zobaczyli, jakie fantastyczne perspektywy daje nasze miasto.

O prawach człowieka w szkole w swoim wykładzie mówił Marcin Kruszewski – prawnik i twórca kanału na YouTube „Prawo Marcina”. Po prelekcji uczniowie mieli możliwość zadawania pytań.

Podczas Drzwi Otwartych uczestnicy zapoznali się też z ofertą kształcenia i zasadami rekrutacji w języku polskim i ukraińskim oraz wzięli udział w spotkaniach z przedstawicielkami Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie, które omówiły wymagania egzaminacyjne z języka polskiego, matematyki i języka obcego nowożytnego.

Natomiast na Wydziale Ekonomicznym na chętnych czekały stoiska informacyjne wydziałów UMCS. Uczniowie mogli porozmawiać ze studentami i pracownikami o kierunkach studiów, ścieżce zawodowej, możliwościach rozwoju i życiu akademickim. Poznali też uczelniane maskotki, np. Docenta Kopytko z Wydziału Ekonomicznego czy Kota Augusta z Wydziału Filozofii i Socjologii. Dodatkowo na miejscu dostępne były: strefa aktywności Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów, doradztwo zawodowe, punkt konsultacyjny dla kandydatów zagranicznych i warsztaty dla nauczycieli (m.in. dotyczące inteligencji emocjonalnej i motywowania młodych ludzi). Uczniowie zwiedzili również z przewodnikiem miasteczko akademickie i wzięli udział w grze terenowej.

Warto dodać, że podczas wydarzenia swoje drzwi otworzyły wszystkie wydziały UMCS. Na każdym z nich na zainteresowanych czekał bogaty program wydarzeń, m.in. interesujące warsztaty, wykłady popularnonaukowe, escape room, gry symulacyjne, pokazy naukowe i spotkania ze studentami, którzy na co dzień działają np. w kołach naukowych.

Sportowych emocji dostarczył z kolei Turniej o Puchar Rektora UMCS 2026, który odbył się w Centrum Kultury Fizycznej. Uczniowie zmierzyli się w kilku dyscyplinach sportowych. Zagrali m.in. w siatkówkę, koszykówkę, tenisa stołowego, darta, boccie, badmintona i szachy.

Jak już wspomniano, jednym z momentów uświetniających Drzwi Otwarte UMCS była Gala Lubelskiego Rankingu Liceów i Techników Perspektywy 2026. Tę część rozpoczął swoim przemówieniem Bartosz Stawiarz – dyrektor operacyjny Perspektywy Press. Podkreślił wartość nauki i edukacji oraz przywołał wypowiedź Nelsona Mandeli: „edukacja to najpotężniejsza

broń, żeby zmieniać świat”. Dodał też, że Maria Curie-Skłodowska jest unikatową postacią, której odkrycia pomogły uratować miliony istnień ludzkich.

Podczas gali uhonorowano najlepsze szkoły z regionu, z których aż 13 znalazło się w krajowym Top 100, co potwierdza hasło zestawienia „Najlepsi są wszędzie”. Przedstawiciele nagrodzonych szkół, poza dyplomem, otrzymali z rąk Rektora UMCS i dyrektora operacyjnego Perspektywy Press grafikę upamiętniającą wyjątkowy drzeworyt wykonany na Wydziale Artystycznym UMCS. Dzieło to powstało w hołdzie Marii Curie-Skłodowskiej z okazji 150. rocznicy jej urodzin. Oryginał jest największym drzeworytem w Polsce – mierzy ponad pięć metrów szerokości i przedstawia noblistkę w gronie najwybitniejszych uczonych świata podczas Kongresu Solvaya.

Wyróżnienia w kategorii technika otrzymali: Technikum Elektroniczne im. Obrońców Lublina 1939 r. w Zespole Szkół Elektronicznych w Lublinie (1. miejsce), Technikum nr 4 w Zespole Szkół Technicznych im. Marii Skłodowskiej-Curie w Puławach (2. miejsce), Technikum Ekonomiczne w Zespole Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie (3. miejsce), Technikum Zawodowe nr 2 w Zespole Szkół nr 2 im. Księcia Pawła Karola Sanguszki w Lubartowie (4. miejsce), Technikum nr 3 w Zespole Szkół nr 3 im. Władysława Stanisława Reymonta w Łukowie (5. miejsce), Technikum Ekonomiczno-Handlowe w Zespole Szkół nr 1 im. Władysława Grabskiego w Lublinie oraz Technikum w Zespole Szkół im. Króla Kazimierza Jagiellończyka w Łęcznej (*ex aequo* 6. miejsce), Technikum nr 2 w Zespole Szkół Technicznych im. gen. Zygmunta Bohusza-Szyszko w Chełmie, Technikum Chemiczne w Zespole Szkół Chemicznych i Przemysłu Spożywczego im. gen. Franciszka Kleeberga w Lublinie i Technikum Budowlano-Geodezyjne w Państwowych Szkołach Budownictwa i Geodezji im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie (*ex aequo* 8. miejsce).

Z kolei w kategorii licea wyróżnienia otrzymali: III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej w Lublinie (1. miejsce), I Społeczne Liceum Ogólnokształcące im. Unii Europejskiej w Zamościu (2. miejsce), I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Lublinie (3. miejsce), Prywatne Liceum Ogólnokształcące im. Królowej Jadwigi w Lublinie (4. miejsce), II Liceum Ogólnokształcące im. Hetmana Jana Zamoyskiego w Lublinie oraz Międzynarodowe Liceum Ogólnokształcące

Fot. Michał Piat

Fot. Bartosz Poł

Fot. Michał Piat

Paderewski w Lublinie (*ex aequo* 5. miejsce), Ogólnokształcące Liceum Lotnicze im. Żwirki i Wigury w Dęblinie (7. miejsce), IX Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Lublinie (8. miejsce), XXI Liceum Ogólnokształcące im. św. Stanisława Kostki w Lublinie oraz Liceum Ogólnokształcące im. Jana III Sobieskiego w Lublinie (*ex aequo* 9. miejsce).

Wydarzenie stanowiło wyjątkową okazję dla całego środowiska oświatowego naszego regionu do poznania liderów wśród lubelskich szkół ponadpodstawowych.

Drzwi Otwarte UMCS zostały objęte honorowym patronatem Marszałka Województwa Lubelskiego,

Prezydenta Miasta Lublin oraz Rektora UMCS. Patronaty medialne sprawowali: Perspektywy, TVP3 Lublin, Polskie Radio Lublin, Radio Plus, Radio Freee, Radio Bon Ton, „Super Tydzień Chełmski”, „Dziennik Wschodni”, „Kurier Lubelski”, TV UMCS i Akademickie Radio Centrum. Organizatorem wydarzenia skierowanego do kandydatów na studia było Centrum Promocji UMCS, a jego koordynatorem z ramienia jednostki – Magdalena Drwal.

Magdalena Wotoszyn-Mróz
Magdalena Drwal
Julia Zegralska

Raport o stanie kultury studenckiej w Polsce

Wizyta
w Sejmie RP
(26 marca
2026 r.) ↓

Ponad 1,28 mln studentów, 352 uczelnie wyższe i aż 87% młodych ludzi deklarujących chęć uczestnictwa w kulturze – to tylko część danych przedstawionych w „Raporcie o stanie organizacyjnym i kierunkach oddziaływania kultury studenckiej w Polsce – analiza i rekomendacje”. Dokument podsumowuje

III Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej, które odbyło się w dn. 5–6 listopada 2025 r. w Lublinie, i stanowi jedną z najważniejszych w ostatnich latach diagnoz dotyczących kondycji kultury akademickiej w Polsce.

Raport powstał w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka. Opracował go zespół pod kierunkiem Izabeli Pastuszko – dyrektorki Chatki Żaka i przewodniczącej Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej, we współpracy z przedstawicielami 11 jednostek kultury studenckiej z całej Polski.

Dokument pokazuje kulturę studencką jako istotny element funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego. Autorzy wskazują, że działalność kulturalna studentów wspiera rozwój takich kompetencji jak przywództwo, zarządzanie projektami, komunikacja zespołowa czy kreatywność, a także wzmacnia dobrostan psychiczny i poczucie przynależności do wspólnoty akademickiej.

„Uniwersytet jest wspólnotą – przestrzenią kształcenia, wymiany wiedzy i prowadzenia badań, ale także miejscem formowania postaw, wrażliwości i odpowiedzialności społecznej. W tym sensie kultura nie jest dodatkiem do misji Uczelni, lecz jednym z jej konstytutywnych elementów

– podkreśla rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski.

Archiwum prywatne

Szczególną rolę kultura studencka odgrywa w przeciwdziałaniu zjawisku rezygnacji ze studiów (tzw. drop-outowi). Z danych przywołanych w raporcie wynika, że uczestnictwo w kulturze wzmacnia zaangażowanie studentów w życie uczelni oraz zwiększa motywację do kontynuowania edukacji.

» Kultura studencka jest jednym z tych obszarów akademii, gdzie nauka, sztuka i wspólnota współtworzą środowisko, w którym młody człowiek dojrzeje jako obywatel, twórca i uczestnik społeczności

– zaznacza dyrektorka ACKiM UMCS Chatka Żaka Izabela Pastuszko.

Dokument wskazuje jednocześnie na brak stabilnych ram instytucjonalnych dla kultury studenckiej w Polsce – rozproszenie struktur organizacyjnych, nierówności infrastrukturalne między uczelniami oraz silną zależność finansowania od projektów i bieżących decyzji władz uczelni. Autorzy publikacji rekomendują m. in. włączenie kultury studenckiej do strategii rozwoju uczelni i polityk publicznych, rozwój ogólnopolskich badań w tym obszarze oraz stworzenie stabilnych instrumentów wsparcia dla działalności artystycznej studentów i infrastruktury kultury akademickiej.

Raport jest efektem współpracy środowiska skupionej wokół Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej – sieci jednostek kultury akademickiej z całej Polski. Autorzy podkreślają, że w obliczu wyzwań demograficznych i rosnących problemów zdrowia psychicznego młodego pokolenia stabilne wsparcie kultury studenckiej staje się ważnym elementem odpowiedzialnej polityki publicznej. Nie ma jakościowego kształcenia bez stabilnej kultury studenckiej.

26 marca w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej dokument został zaprezentowany podczas posiedzenia Podkomisji ds. nauki i szkolnictwa wyższego. W imieniu środowiska kultury studenckiej głos zabrała dyrektorka Izabela Pastuszko, przedstawiając wyniki ogólnopolskiej diagnozy oraz rekomendacje wypracowane wspólnie przez ośrodki akademickie z całej Polski. Zaprezentowane dane pokazują wyraźnie, że działania w obszarze kultury studenckiej realnie wpływają na funkcjonowanie systemu szkolnictwa wyższego, wzmacniają dobrostan studentów, budują poczucie przynależności do wspólnoty akademickiej oraz oddziałują na decyzje dotyczące

Źródło: Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka

kontynuowania edukacji. W kontekście rosnącej skali rezygnacji ze studiów oraz wyzwań związanych ze zdrowiem psychicznym młodych ludzi jest to obszar o znaczeniu systemowym. Podczas wystąpienia podkreślono, że kultura studencka pozostaje poza formalnymi ramami polityk publicznych, nie jest w pełni ujęta ani w systemie szkolnictwa wyższego, ani w polityce kulturalnej państwa. Jednocześnie przedstawiono konkretne rozwiązania odpowiadające na tę lukę.

W debacie udział wzięli przedstawiciele OFKS: dyrektor Michał Biełuszko z Akademickiego Centrum Kultury Uniwersytetu Gdańskiego „Alternator”, dyrektor Michał Szandula z Centrum Kultury i Kształcenia Ustawicznego Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie oraz dyrektorka Katarzyna Jankowska z Mrowiska – Centrum Kultury Studenckiej Politechniki Śląskiej.

Obecność kultury studenckiej w debacie sejmowej stanowi istotny krok w kierunku jej systemowego uznania oraz włączenia do narzędzi polityki publicznej. To również efekt wieloletniej pracy środowiska, które konsekwentnie tworzy rozwiązania odpowiadające na wyzwania współczesnego szkolnictwa wyższego.

Pełny raport dostępny jest na stronie: <https://kulturarastudencka.umcs.pl/>

*Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS
Chatka Żaka*

Archiwum prywatne

Archiwum prywatne

Lublin stawia na technologie kwantowe

Delegacja przedstawicieli UMCS, władz województwa lubelskiego i spółek z regionu odbyła roboczą wizytę w Espoo w Finlandii, gdzie spotkała się z reprezentantami firmy IQM Quantum Computers oraz kierownictwem Uniwersytetu Aalto, należącym do czołówki najlepszych uczelni technicznych świata.

W składzie lubelskiej delegacji znaleźli się: prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – rektor UMCS; prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek – prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką UMCS; prof. dr hab. Ryszard Zdyb – dyrektor Instytutu Fizyki UMCS; dr hab. Marek Góźdź, prof. Uczelni – kierownik Katedry Podstaw Informatyki UMCS; Andrzej Maj – wicewojewoda lubelski; Zbigniew Wojciechowski – radny Sejmiku Województwa Lubelskiego, przewodniczący Komisji ds. Rozwoju Regionalnego i Współpracy Zagranicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego; Tomasz Małecki – wiceprezes Zarządu ds. Strategii PGE Dystrybucja SA; Sławomir Matyjaszczyk – wiceprezes Zarządu Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie, reprezentant Prezydenta Miasta Lublin; Marcin Bieżyca – dyrektor ds. inwestycji MPWiK; Elżbieta Kuzioła – dyrektor Oczyszczalni Ścieków „Hajdów” MPWiK.

Członkowie delegacji odbyli wizytę studyjną w fabryce komputerów kwantowych IQM w regionie Espo-Ussiima, gdzie odwiedzili tamtejsze laboratorium badawcze wyposażone w największy w Europie *clean room* oraz spotkali się z założycielami i pracownikami firmy, a także zatrudnionymi tam badaczami.

Działalność fińskiego przedsiębiorstwa prezentowała m.in. Sylwia Barthel de Weydenthal, wiceprezes ds. sprzedaży globalnej i marketingu. Warto wspomnieć, że IQM Quantum Computers jest jedną

z najszybciej rozwijających się europejskich firm specjalizujących się w projektowaniu i produkcji procesorów kwantowych.

Głównym tematem rozmów była możliwość zakupu, instalacji oraz dydaktycznego i biznesowego wykorzystania komputera kwantowego w Lublinie, co stanowiłoby kamień milowy w budowie infrastruktury badawczo-dydaktycznej oraz strategicznej miasta i regionu. Strony omawiały szczegóły techniczne oraz organizacyjne przedsięwzięcia, a także możliwe modele współpracy przy wdrożeniu i utrzymaniu ekosystemu kooperujących ze sobą instytucji.

Podczas wizyty rozmawiano również o możliwości utworzenia Centrum Kompetencji Kwantowych w Lublinie – jednostki, która miałaby koncentrować działalność edukacyjną, szkoleniową i badawczą w obszarze informatyki, kryptografii oraz algorytmów kwantowych, w tym także tzw. *dual use*, tj. podwójnego zastosowania.

Centrum służyłoby studentom i naukowcom UMCS, lokalnemu i międzynarodowemu środowisku naukowemu oraz podmiotom z różnych sektorów gospodarczych zainteresowanym wdrażaniem i wykorzystaniem technologii przyszłości.

Uzupełnieniem wyjazdu o wymiar akademicki były spotkania z przedstawicielami Uniwersytetu Aalto. Omówiono perspektywy zawarcia umowy o współpracy instytucjonalnej w dziedzinie wykorzystania, rozwoju i zastosowania technologii kwantowych.

Lubelska delegacja odwiedziła także Ambasadę RP w Helsinkach i spotkała się z szefem misji dyplomatycznej Tomaszem Chłoniem.

Centrum Prasowe

Uczelnia 360°: spotkanie ekspertów od PR i promocji uczelni

W dn. 22–25 marca mury Uniwersytetu Jagiellońskiego stały się centrum debaty o przyszłości komunikacji akademickiej podczas XXXVIII międzynarodowej konferencji Stowarzyszenia PR i Promocji Uczelni Polskich „PRom”. Wydarzenie odbyło się pod hasłem „Uczelnia 360°. Ludzie – komunikacja – współpraca w działaniu”, gromadząc rzeczników prasowych oraz specjalistów ds. promocji i marketingu szkół wyższych z całej Polski.

Uroczystego otwarcia dokonali rektor UJ prof. dr hab. Piotr Jedynak, dziekan Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ prof. dr hab. Ewa Bogacz-Wojtowska oraz prezes Stowarzyszenia „PRom” Anna Kiryrow-Radzka. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej reprezentowały Wirginia Gieryng-Wójtowicz – dyrektor Centrum Promocji oraz Katarzyna Skąlecka – p.o. dyrektor Centrum Prasowego. Ideą tegorocznej edycji konferencji było wspólne poszukiwanie odpowiedzi na pytanie, jak komunikować i upowszechniać naukę w sposób rzetelny, dostępny i inspirujący. Program został podzielony na moduły tematyczne, które obejmowały panele dyskusyjne i *case studies* z uczelni, a także praktyczne aspekty komunikacji i współpracy z mediami.

Uczestnicy mieli okazję wziąć udział w warsztatach o różnorodnej tematyce – od profesjonalnych wystąpień w radiu i przed kamerą, po komunikację kryzysową

i budowanie cyfrowego zespołu kreatywnego z wykorzystaniem asystentów AI. Dużym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia dotyczące obecności uczelni na TikToku, prowadzone przez dr. inż. Konrada Skotnickiego (znanego w mediach społecznościowych jako Doktor z TikToka), a także panel pn. „Dlaczego nie każdy news z uczelni nadaje się do newsroomu?” z udziałem dziennikarzy RMF FM, PAP Nauka w Polsce i Interii.

Wyjątkowym momentem konferencji była uroczysta gala, podczas której wręczono prestiżowe nagrody Stowarzyszenia „PRom” za najlepsze działania komunikacyjne i promocyjne w sektorze szkolnictwa wyższego. Analiza zgłoszonych projektów pokazała niezwykłą kreatywność i profesjonalizm polskiego środowiska akademickiego PR, co napawa optymizmem w kontekście dalszego budowania wizerunku polskiej nauki. Katarzyna Skąlecka była członkinią kapituły konkursu i przygotowała laudację dla uczelni wyróżnionej w kategorii „Uczelnia w przestrzeni medialnej”.

Warto wspomnieć, że nasz Uniwersytet został już doceniony przez twórców konkursu. Uczelnia otrzymała w ubiegłym roku główną nagrodę w kategorii „Kreacja” za Międzynarodowy Kongres Marii Curie-Skłodowskiej „Innowacja jest kobietą. Nauka – Biznes – Edukacja”, zorganizowany w 2024 r. w ramach jubileuszu 80-lecia UMCS.

Katarzyna Skąlecka

Fot. Anna Wojnar

Fot. Anna Wojnar

Konsultacje projektu Strategii Umiedzynarodowienia Szkolnictwa Wyzszege i Nauki

Spotkania konsultacyjne dotyczące strategicznych dokumentów są niezwykle ważne dla uczelni. Umożliwiają wymianę doświadczeń, wyrażenie opinii i współtworzenie rozwiązań istotnych dla środowiska akademickiego. W związku z tym 20 marca w Centrum ECOTECH-COMPLEX odbyły się konsultacje dotyczące projektu Strategii Umiedzynarodowienia Szkolnictwa Wyzszege i Nauki.

Podczas spotkania obecni byli m.in. przedstawiciele kolegium rektorskiego UMCS: rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek oraz prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki.

Uczestnicy wysłuchali wystąpienia dr. Wojciecha Karczewskiego – dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA). Zaprezentowane zostały m.in. założenia Strategii, cele strategiczne i operacyjne oraz mierniki. Następnie miała miejsce dyskusja, w której głos zabierali pracownicy naukowci i doktoranci. Warto dodać, że dalsze konsultacje Strategii będą prowadzone jeszcze w kilku miastach w kraju.

W spotkaniu na UMCS wzięli także udział: prof. dr hab. Andrzej Szeptycki – wiceminister nauki i szkolnictwa wyższego, dr Katarzyna Maniszewska – członek Krajowego Zespołu ds. Opracowania Strategii Umiedzynarodowienia Polskiego Szkolnictwa Wyzszege i Nauki, dr hab. Dominik Antonowicz, prof. UMK – dyrektor Ośrodka Analiz Strategicznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Małgorzata Hofman – naczelnik Wydziału Umiedzynarodowienia MNiSW, Jakub Król – asystent ministra A. Szeptyckiego, mgr inż. Rafał Ramut – przewodniczący Krajowej Reprezentacji Doktorantów, mgr Paweł Marczak – wiceprzewodniczący KRK oraz z ramienia Związku Uczelni Lubelskich – prof. dr hab. n. med. Jarogniew Łuszczki – prorektor ds. nauki Uniwersytetu Medycznego, dr hab. Urszula Kosior-Korzecka, prof. UP – prorektor ds. studenckich i dydaktyki Uniwersytetu Przyrodniczego, prof. dr hab. inż. Paweł Drożdżel – prorektor ds. studenckich Politechniki Lubelskiej.

Przed konsultacjami przedstawiciele kolegium rektorskiego UMCS spotkali się z delegacją z MNiSW i NAWA.

Magdalena Wotoszyn-Mróż

Spotkanie z przedstawicielami Polskich Elektrowni Jądrowych

Nasz Uniwersytet rozwija współpracę z partnerami zewnętrznymi, obejmującą m.in. wspólne projekty badawcze, inicjatywy edukacyjne oraz działania wspierające rozwój społeczno-gospodarczy regionu. W związku z tym 9 marca na UMCS gościliśmy pełnomocnika Zarządu ds. wsparcia rozwoju rynku Polskich Elektrowni Jądrowych Grzegorza Maja i kierownik działu wsparcia rozwoju kompetencji w PEJ Annę Grzegorzcyk.

Podczas spotkania z rektorem prof. dr. hab. Radosławem Dobrowolskim, prorektorem ds. ogólnych dr. hab. Arkadiuszem Berezą, prof. UMCS i prorektorem ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr. hab. Zbigniewem Pastuszakiem rozmawiano m.in. o kolejnych etapach współpracy UMCS z PEJ. Poruszono także temat

planowanej konferencji o charakterze biznesowo-akademickim, poświęconej możliwości włączenia się środowiska akademickiego i lubelskich przedsiębiorców we współpracę ze spółką.

Przypomnijmy, że głównymi obszarami kooperacji PEJ i UMCS (w ramach porozumienia zawartego w listopadzie 2024 r.) jest rozwijanie niezbędnych technologii i kształcenie kadr dla polskiej energetyki jądrowej.

Magdalena Wołoszyn-Mróż

Forum Rzeczników Prasowych Uczelni Akademickich

17 marca odbyło się pierwsze Forum Rzeczników Prasowych Uczelni Akademickich – spotkanie osób odpowiedzialnych za komunikację medialną w uczelniach zrzeszonych w Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Wydarzenie, połączone ze szkoleniem dotyczącym najnowszych trendów w komunikacji, zostało zorganizowane przez KRASP we współpracy ze Szkołą Główną Handlową w Warszawie.

Forum otworzyła przewodnicząca KRASP, rektorka Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. dr. hab. Bogumiła Kaniewska. Wśród prelegentów znaleźli się: rektor Uniwersytetu SWPS oraz przewodnicząca Komisji ds. Komunikacji i Odpowiedzialności

Społecznej KRASP prof. dr. hab. Roman Cieślak, a także gospodarz miejsca rektor dr. hab. Piotr Wachowiak, prof. SGH.

Z ramienia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w wydarzeniu udział wzięła Katarzyna Skałecka – p.o. rzeczniczka prasowa. Celem spotkania było zaprezentowanie i omówienie Strategii komunikacji KRASP, identyfikacja potrzeb oraz możliwości współpracy między uczelniami a Konferencją, określenie kanałów przepływu informacji, a także integracja środowiska rzeczników prasowych uczelni. Podkreślono znaczenie wzmacniania głosu środowiska akademickiego w debacie publicznej. Wyrazem tego ma być rozwijanie współpracy komunikacyjnej w ramach KRASP oraz wspólna realizacja kampanii informacyjnych.

Integralną część wydarzenia stanowiło szkolenie pt. „AI w pracy rzecznika prasowego uczelni akademickiej”, które poprowadził red. Krzysztof Urbanowicz z Urba AI Academy. Uczestnicy zapoznali się z praktycznymi aspektami wykorzystania sztucznej inteligencji w komunikacji oraz technikami *prompt engineering*.

Katarzyna Skałecka

KATEDRA CHEMII POLIMERÓW

Fot. Barbara Piel

↑ Od lewej: dr Łukasz Szajnecki, dr hab. Magdalena Sobiesiak, prof. UMCS, dr hab. Marta Worzakowska, dr Przemysław Pączkowski, prof. dr hab. Beata Podkościelna, dr hab. Maciej Podgórski, prof. UMCS, dr hab. Marta Grochowicz, prof. UMCS, dr Andrzej Puszka

Głównym nurtem badań naukowych prowadzonych w Katedrze Chemii Polimerów Instytutu Nauk Chemicznych Wydziału Chemii jest synteza i ocena właściwości fizyko-chemicznych nowych polimerów z użyciem odpowiednich monomerów, technik polimeryzacji oraz kontrolowanej pirolizy, jak również, zgodnie z założeniami zielonej chemii i działań proekologicznych, z wykorzystaniem materiałów z recyklingu oraz biopolimerów, m.in. ligniny, celulozy i skrobi.

Badania te mają na celu syntezę polimerów o zaprojektowanej strukturze oraz pożądanych i ulepszonych właściwościach chemicznych, mechanicznych i termicznych w stosunku do znanych polimerów petrochemicznych, co daje możliwość ich potencjalnych zastosowań praktycznych, m.in. w analityce, ochronie środowiska, medycynie, kosmetologii, farmacji, przemyśle spożywczym, przemyśle chemicznym, tekstylnym, meblarskim i jednocześnie przyczynia się do redukcji odpadów z tworzyw syntetycznych.

Oferta

1. Badanie trwałości termicznej wraz z analizą EGA z użyciem aparatu STA 449 F1 Jupiter (Netzsch, Germany) sprzężonego z analizatorami FTIR Tensor 27 (Bruker, Germany) i QMS 403C (Aëolos, Germany).
2. Badanie właściwości lepkosprężystych z użyciem aparatu DMA Q 800 (TA Instruments, USA).
3. Badanie właściwości termicznych z użyciem aparatu DSC 204 F1 Phoenix (Netzsch, Germany).
4. Badanie właściwości mechanicznych na maszynie wytrzymałościowej wyposażonej w ekstensometr Zwick/Roell Zo10 (ZWICK GmbH&Co, Germany).
5. Identyfikacja i badanie związków z użyciem spektrometru FTIR Bruker Tensor 27 (Bruker, Germany).
6. Określanie temperatur wg HDT i Vicata z użyciem aparatu HDT 3 VICAT (Ceast Sp.A. Via Miranda, Italy).
7. Badanie odporności materiałów na starzenie (promieniowanie UV i słoneczne) z użyciem aparatu Xenotest Alpha+ (Klimatest, ATLAS MTT, USA-Germany)
8. Wyznaczanie masy cząsteczkowej i jej rozrzutu z użyciem zestawu do chromatografii żelowej GPC Max z systemu poczwórnej detekcji TDA 305 (Viscotek).
9. Badanie lepkości reometrem BROOKFIELD DV-III (Brookfield Engineering Laboratories, INC, MA, USA).

Możliwości współpracy

Katedra Chemii Polimerów oferuje możliwość współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie identyfikacji, syntezy i oceny właściwości chemicznych, mechanicznych i termicznych szerokiej gamy polimerów, materiałów kompozytowych oraz dodatków do polimerów. Oferuje również możliwość współpracy na polu badawczo-rozwojowym w zakresie syntezy materiałów polimerowych o ściśle określonych właściwościach chemicznych i fizycznych, projektowania nowych małowcząsteczkowych struktur organicznych mogących stanowić prekursorzy, np. leków czy pestycydów, oraz opracowywania kompozytów na bazie polimerów.

Pracownicy naukowcy Katedry są doświadczonymi badaczami i posiadają specjalistyczną wiedzę dotyczącą

chemii polimerów, chemii organicznej oraz analizy termicznej. Wielokrotnie wykonywali badania zlecone dla podmiotów zewnętrznych, takich jak m.in.: Polska Korporacja Recyklingu sp. z o.o., Cersanit S.A., Harris Calorific International sp. z o.o., Technik CNC J. Bernatowicz, Ł. Samel S.C., Nicols Poland sp. z o.o., Spectrum Group sp. z o.o., Kopalnia Kruszywa „Jarosz” – Piotr i Adam Jarosz S.C., Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego PZL Świdnik S.A. oraz Fabryka Kabli ELPAR sp. z o.o.

Posiadane kwalifikacje potwierdzone są zarówno certyfikatami uczestnictwa w szkoleniach, jak i wieloma udzielonymi patentami przez Urząd Patentowy RP i Europejski Urząd Patentowy.

Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS

pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin

tel. 81 537 55 40/81 537 57 50

e-mail: biznes@umcs.pl

Opracowanie materiałów: Centrum Prasowe UMCS

Fot. Bartosz Proń

WPIA UMCS liderem zdawalności na aplikacje prawnicze w regionie

Wydział Prawa i Administracji UMCS potwierdza swoją silną pozycję w kształceniu przyszłych prawników. Najnowsza analiza wyników egzaminów wstępnych na aplikacje prawnicze w 2025 r., zaprezentowana podczas XVI Konferencji Ministra Sprawiedliwości z Dziekanami Wydziałów Prawa, wskazuje na wysoką skuteczność przygotowania absolwentów UMCS. Dane pokazują, że nasz Uniwersytet jest liderem w województwie lubelskim pod względem zdawalności egzaminów na aplikacje prawnicze, a także znacząco umacnia swoją pozycję na tle szkół wyższych w całej Polsce.

W zestawieniu uczelni publicznych UMCS zajął 9. miejsce w Polsce. Do egzaminów przystąpiło łącznie 229 osób z naszej Uczelni, a pozytywny wynik uzyskało 165 z nich, co przekłada się na zdawalność na poziomie 72,1%. Jeszcze lepsze rezultaty osiągnęli absolwenci studiów stacjonarnych, wśród których zdawalność wyniosła 77,3%, przewyższając średnią krajową. To wyraźny awans względem roku poprzedniego. Na szczególne podkreślenie zasługują wyniki tegorocznych absolwentów Uniwersytetu. W grupie osób, które ukończyły studia w 2025 r., zdawalność wyniosła aż 83,2%. W tej kategorii UMCS uplasował się na wysokim, 7. miejscu w kraju.

Analiza wskazuje ponadto na silną korelację między wynikami egzaminów a ocenami uzyskanymi na dyplomie. Wśród absolwentów Uczelni z oceną bardzo dobrą zdawalność sięgnęła 90,7%, a z oceną dobrą plus – 90,0%. Potwierdza to wysoką jakość kształcenia oraz skuteczność przygotowania studentów do wymagań egzaminacyjnych. Największym zainteresowaniem wśród kandydatów z UMCS cieszyła się aplikacja radcowska, którą wybrało 141 osób.

Zaprezentowane wyniki są efektem konsekwentnie realizowanej strategii Uniwersytetu oraz Wydziału Prawa i Administracji, ukierunkowanej na praktyczne przygotowanie studentów do wykonywania zawodów prawniczych. Uczelnia od lat wzmacnia bowiem współpracę z otoczeniem instytucjonalnym oraz dostosowuje programy kształcenia do aktualnych wymagań rynku.

Uzyskane rezultaty potwierdzają, że UMCS jest jednym z kluczowych ośrodków akademickich kształcących przyszłych prawników nie tylko w regionie, ale również w skali całego kraju.

Szczegółowe informacje wraz z analizą wyników egzaminów wstępnych na aplikacje adwokacką, radcowską, notarialną i komorniczą znajdują się na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości.

Katarzyna Skatecka

Ministerialne stypendia – UMCS w krajowej czołówce

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego ogłosiło listę laureatów stypendiów za znaczące osiągnięcia naukowe, artystyczne i sportowe. W gronie wyróżnionych znalazło się 19 studentów UMCS. To daje nam 4. miejsce w kraju i pozycję lidera w województwie lubelskim.

Stypendia przyznano łącznie 402 osobom z całej Polski (spośród 1171 zgłoszeń). Każdy laureat otrzyma jednorazowe wsparcie w wysokości 17 tys. zł. Wyróżnienia trafiają do studentów z najwybitniejszymi osiągnięciami w swoich dziedzinach. Z UMCS aż 13 nagrodzonych osób reprezentuje obszar sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki – głównie są to studenci grafiki. To jeden z najlepszych wyników w tej dyscyplinie w skali kraju.

Laureaci stypendium z naszej Uczelni: Michał Andrzejewski (jazz i muzyka estradowa), Kristian Benda

(fizyka), Julia Dragan (turystyka i rekreacja; za osiągnięcia sportowe), Aleksandra Hryciuk (grafika), Natalia Lidia Kozak (grafika), Jan Jakub Kuncewicz (fizyka), Maria Nowicka (grafika), Karolina Anna Piasecka (grafika), Adela Krystyna Piskorska (prawo; za osiągnięcia sportowe), Aleksandra Sadło (grafika), Klaudia Ewa Sienkiewicz (stosunki międzynarodowe), Marcelina Maria Trojnar (grafika), Antonina Maria Tucker (grafika), Daria Waszczuk (grafika), Joanna Wdowiak (grafika), Julia Wojtowicz (grafika), Zofia Zacharewicz (grafika), Alina Zeliankova (grafika), Konstancja Żynel (edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych).

Tegoroczne wyniki potwierdzają, że nasza Uczelnia skutecznie wspiera rozwój talentów – zarówno naukowych, jak i artystycznych oraz sportowych.

Katarzyna Skątecka

Dr Dominika Fila stypendystką Programu im. M. Bekkera NAWA

12 marca na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie odbyła się uroczysta gala Programu im. Mieczysława Bekkera, zorganizowana przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej. Podczas wydarzenia uhonorowano stypendystów 8. edycji programu, który jest skierowany do doktorantów, naukowców i nauczycieli akademickich, reprezentujących wszystkie dziedziny. Wspiera ich rozwój naukowy poprzez finansowanie projektów w renomowanych ośrodkach badawczych i akademickich na całym świecie.

Wśród tegorocznych stypendystów programu znalazła się dr Dominika Fila z Katedry Chemii Nieorganicznej

Zdjęcie: Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej

Wydziału Chemii, która zrealizuje trzymiesięczny staż naukowy na Uniwersytecie w Atenach (Grecja). W trakcie pobytu będzie prowadzić badania we współpracy z zagranicznym zespołem naukowym.

Adrian Skubiszewski

Prof. Marek Kucharczyk z Lubelskim Laurem Dziedzictwa Kulturowego

12 marca w Galerii Sztuki Współczesnej na Politechnice Lubelskiej odbył się wernisaż wystawy „Lublin i Ziemia Lubelska”. Podczas wydarzenia dr hab. Marek Kucharczyk, prof. UMCS z Katedry Zoologii i Ochrony Przyrody został uhonorowany Lubelskim Laurem Dziedzictwa Kulturowego przyznany przez Marszałka Województwa Lubelskiego.

Nagroda jest wyrazem uznania za 30 lat działalności artystycznej Profesora, który dokumentuje piękno przyrody oraz krajobrazu kulturowego Lubelszczyzny. Jego prace łączą wrażliwość artystyczną z naukowym

Fot. Agata Dzyr

spojrzeniem badacza przyrody. Prof. Marek Kucharczyk jest członkiem Związku Polskich Artystów Fotografików i od wielu lat konsekwentnie promuje walory przyrodnicze naszego regionu.

Wystawa „Lublin i Ziemia Lubelska” prezentująca fotografie członków lubelskiego Okręgu ZPAF ukazuje bogactwo oraz unikatowy charakter Lubelszczyzny.

Agata Dzyr

Sukces studentki UMCS w konkursie FRSE

Studentka Katarzyna Sz waj otrzymała tytuł Młodego EDUinspiratora w kategorii „Student” w konkursie EDUInspirator 2025 organizowanym przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji. 19 marca w Auli Gmachu Fizyki Politechniki Warszawskiej odbyła się uroczysta gala EDUinspiracji 2025, podczas której wręczono to prestiżowe wyróżnienie. W wydarzeniu wzięli udział m.in. Mirosław Marczewski – dyrektor generalny FRSE, Karolina Zioło-Pużuk – podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Paulina Piechna-Więckiewicz – podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej i dr Katarzyna Smyk – dyrektorka Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce.

Katarzyna Sz waj jest absolwentką studiów licencjackich na kierunku italianistyka i studiów magisterskich na kierunku migracje i mobilność na UMCS. Obecnie studiuje stosunki międzynarodowe (studia licencjackie).

Fot. Artur Lupiński / Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Jest członkinią Rady Wydziałowej Samorządu Studentów Wydziału Politologii i Dziennikarstwa, gdzie pełni funkcję przewodniczącej Komisji ds. Umiejętności Międzynarodowienia. Jest również członkinią Parlamentu Studentów UMCS.

Współtworzyła projekt „Otwartość na Inność” przy Polskim Czerwonym Krzyżu, w latach 2024–2025 była liderką projektu „Lublin Unity Campus”. Promuje wśród młodych ludzi program Erasmus+ oraz inicjatywy Europejskiego Korpusu Solidarności. Jest jedną z koordynatorek projektu LublinAdapt, skierowanego do studentów zagranicznych.

Magdalena Wotoszyn-Mróż

Wydział Artystyczny

Wystawy

5 marca w Galerii Wydziału Artystycznego oraz Galerii KONT przy ul. Zana 11 w Lublinie odbył się wernisaż wystawy intermedialnych prac studentów, przygotowanych pod kierunkiem dr hab. szt. Małgorzaty Gorzelewskiej-Namioty, prof. UMCS oraz dr. hab. szt. Kamila Stańczaka, prof. UMCS. Ekspozycja była czynna do 20 marca. Udział w wystawie wzięli: Viktoriia Aibaieva, Yaryna Bui, Dariia Buialska, Alicja Bury, Weronika Chodowicz, Patrycja Chołojczyk, Tymon Ćwikła, Wera Durka, Kseniya Kantsevich, Natalia Kędziora, Dominika Kondrat, Romana Kozoriz, Patryk Kuchta, Veronika Medko, Joanna Michalska, Maja Niebrzydowska, Ada Pędzisz, Natalia Pieczykolan, Izabela Porzeżyńska, Szymon Rejmak, Anna Wójcik, Yelyzaveta Yudina, Oleksii Yureskul.

10 marca w Galerii pod Palmą odbył się wernisaż wystawy „Animalia”, prezentującej prace studentów grafiki Wydziału Artystycznego zrealizowane w Muzeum Zoologicznym UMCS pod kierunkiem dr hab. szt. Małgorzaty Gorzelewskiej-Namioty, prof. UMCS. Warto podkreślić, że współpraca studentów grafiki z Muzeum ma wieloletnią tradycję. Tegoroczna odsłona wystawy ma dodatkowy, symboliczny wymiar – w 2026 r. jednostka obchodzi 80-lecie swojego istnienia. W otwarciu wystawy wzięli udział: autorzy grafik wraz z opiekunem, dziekan WA dr hab. szt. Alicja Snoch-Pawłowska, prof. UMCS, prodziekan ds. studiów plastycznych WA dr hab. szt. Piotr Korol, dziekan Wydziału Biologii i Biotechnologii dr hab. Anna Matuszewska, prof. UMCS oraz dr Jacek Chobotow z Muzeum Zoologicznego. Prace zaprezentowali: Magdalena Baka, Anastasiya Bakushevich, Yulia Berun, Katarzyna Bojar, Karolina Bronisz, Klaudia Całka, Veronika Daniliuk, Monika Dąbska, Kinga Długosz, Anna Dubaj, Uladzislau Dzmitryienka, Natalia Godyńska, Filip Golczewski, Karolina Gołaś, Izabela Górnik, Adrianna Grabowska, Hanna Janicka, Maryna Kharchun, Małgorzata Kot, Igor Krajewski, Joanna Kubińska, Maria Magdalena Lisowska, Patryk Martyna, Daria Panasiuk, Weronika Panek, Agnieszka Pieczonka, Milena Puła,

Mariia Rudenko, Mariia Rybalko, Valerio Signet, Kamila Stanik, Asia Titavets, Marcelina Tomaka, Veronika Yartseva, Magdalena Wiśniewska, Julia Wojtowicz, Zuzanna Wolska, Julia Woźniak, Zuzanna Zdunek.

13 marca w Holu Sztuki w Liceum TE Vizja w Warszawie odbyło się otwarcie wystawy fotografii „Możliwe Niemożliwe”, prezentującej prace studentek grafiki zrealizowane pod kierunkiem dr Danuty Kuciak. Ekspozycja była dostępna dla zwiedzających do 21 kwietnia. W wystawie wzięły udział: Małgorzata Bojarska, Kseniya Bykava, Julia Czachór, Julia Czekaj, Kinga Długosz, Dorota Dobrzycka, Aleksandra Dybała, Gabriela Flak, Joanna Głuchowska, Natalia Godyńska, Anita Górecka, Izabela Górnik, Katarzyna Gumienik, Mariia Hlazunova, Hanna Janicka, Natalia Juszczak, Anna Karpińska, Daria Kazlouskaya, Yevheniia Kuliba, Natalia Kuras, Kseniia Kotylo, Anna Łukawska, Magdalena Misztal, Kseniia Ozerianova, Maria Palak, Weronika Panek, Maja Różańska, Marcelina Tomaka, Julia Wojtowicz, Julia Woźniak, Veronika Yartseva, Zuzanna Zdunek, Natalia Zielińska.

17 marca w Młodzieżowym Domu Kultury nr 2 w Lublinie odbył się wernisaż debiutanckiej wystawy indywidualnej Aleksandry Sadło pt. „Linia kropka”. Ekspozycja prezentowała małoformatową grafikę artystyczną – warsztatową. Była czynna do 7 kwietnia. Na wystawę złożyły się 24 grafiki wykonane w technikach akwaforty, litografii i miedziorytu. Prace łączą konsekwentne operowanie linią i punktem. Wszystkie grafiki przedstawiają fragmenty rzeczywistości, bez zbędnej fantazji i abstrakcji. Każda z nich powstała na podstawie obserwacji natury.

20 marca w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie odbył się wernisaż wystawy „Punkt widzenia – Perspektywy”, prezentującej prace jurorów 7. edycji Międzynarodowego Biennale Plakatu. Ekspozycja wykraczała poza ramy klasycznego plakatu. Organizatorami wydarzenia byli: Centrum Spotkania Kultur w Lublinie oraz Instytut Sztuk Pięknych UMCS.

21 marca w Pałacu Potockich w Radzynie Podlaskim odbył się wernisaż wystawy malarstwa dr. hab. Mariusza Drzewińskiego, prof. UMCS pt. „Przemijanie”.

25 marca w Galerii Wydziału Artystycznego przy ul. Zana 11 odbył się wernisaż wystawy „Twój dom nie śpi”, prezentującej prace III Pracowni Grafiki, Wkleśłodruk Wydziału Grafiki Artystycznej Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu. Wystawa była czynna do 23 kwietnia. Prace zaprezentowali: Natalia Bartkowiak, Aleksandra Bilik, Liliana Bąk, Aleksandra Czarnota, Anna Dąbrowska, Jan Dyczko, Rem Giełwanowski, Amelia Grabowska, Kinga Grossmann, Julian Hudziak, Emilia Kaczmarczyk, Yana Kharevich, Maciej Kompf, Eryk Korus, Max Korzyniewski, Kinga Krasucka, Kuma Kuczek, Gosia Kuczerawa, Oliwia Kuźdowicz, Liwia Lijewska, Aleksandra Lisiak, Tomasz Lubocki, Bogna Lupińska, Agata Lutowska, Maja Ławniczak, Julia Maksymiuk, Anna Marek, Lidia Medel, Weronika Nazaruk, Zofia Ograbek, Karolina Pelczarska, Gabriela Pilch, Zuzanna Piotrkowska, Natalia Pokorowska, Weronika Remus, Paulina Renn, Emilia Rybak, Klaudia Rybarczyk, Aleksandra Sornek, Dominika Stachewicz, Zuzanna Sternal, Fern Sych, Anastazja Szpoper, Alicja Tacakiewicz, Hanna Tomaszewska, Khrystyna Vasylykiv, Aleksandra Wierzbńska, Gabriel Wierzbowski, Izabela Wituska, Zuzanna Zgoda & Maryna Mazur, Paulina Niemczuk, Piotr Szurek. Funkcję kuratorów pełnili: Maryna Mazur, Anna Perłowska-Weiser, Piotr Szurek.

„Twój dom nie śpi” można odczytać jako odniesienie do dwóch równoległych wymiarów domu. Pierwszy jest fizyczny – to konkretna przestrzeń, w której mieszkamy, wykonujemy codzienne czynności i organizujemy swoje życie. Drugi ma charakter niematerialny: istnieje w pamięci, wyobraźni, emocjach i doświadczeniach. Nie ma adresu ani trwałej formy, a jednak nieustannie nam towarzyszy. Tytuł wystawy staje się metaforą ciągłej aktywności obu tych sfer.

Wydział Biologii
i Biotechnologii

Doktoraty

Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych 18 marca nadała stopień doktora nauk biologicznych w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie

nauki biologiczne mgr Magdalenie Kunat-Budzyńskiej. Temat pracy: „Biochemiczna charakterystyka ciała tłuszczowego u robotnic *Apis mellifera* starzejących się w warunkach naturalnych i stresowych”. Promotor: prof. dr hab. Aneta Strachecka (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie). Promotor pomocniczy: dr inż. Patrycja Staniszewska (UP w Lublinie). Recenzenci: dr hab. Małgorzata Dmitryjuk, prof. UWM (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie); dr hab. inż. Paweł Migdał, prof. UPWr (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu) oraz dr hab. Paulina Niedźwiedzka-Rystwej, prof. US (Uniwersytet Szczeciński).

Sukcesy

4 marca po raz 23. „Puls Medycyny” ogłosił wyniki rankingu Lista Stu. W tym prestiżowym zestawieniu znalazła się prof. dr hab. Agnieszka Szuster-Ciesielska z Katedry Wirusologii i Immunologii. Lista Stu wyłania liderów, którzy wywierają największy wpływ na polską medycynę i system ochrony zdrowia: inicjują nowe kierunki, wprowadzają rozwiązania systemowe, budują mosty między nauką a praktyką, łączą środowiska wokół wspólnego celu. Kandydatów do Listy Stu oceniała w tym roku 37-osobowa Kapituła, złożona z liderów plebiscytu, którzy zajęli pierwsze miejsce lub co najmniej trzykrotnie znaleźli się w pierwszej dziesiątce zestawienia. Jednocześnie osoby w niej zasiadające nie wzięły udziału w rankingu. Kapitułę Listy Stu 2025 przewodniczył prof. dr hab. Henryk Skarżyński, doktor *honoris causa* UMCS.

Prof. dr Jaco Vangronsveld, naukowiec z Uniwersytetu Hasselt w Belgii, został uhonorowany Medalem 80-lecia UMCS. Odznaczenie wręczył rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski. Wyróżnienie to stanowi wyraz uznania dla wieloletniej współpracy prof. J. Vangronsvelda z UMCS oraz jego znaczącego wkładu w rozwój nauk przyrodniczych i promowanie międzynarodowej kooperacji badawczej. Jego badania w dziedzinie ekologii, bioremediacji i toksykologii środowiska wielokrotnie wspierały inicjatywy naukowe prowadzone przez pracowników Wydziału Biologii i Biotechnologii. Profesor jest także mentorem wielu polskich młodych naukowców, przyczyniając się do rozwoju ich kariery i współpracy międzynarodowej.

Dr hab. Aneta Ptaszyńska, prof. UMCS została przewodniczącą Komitetu Sterującego Strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych w sektorze rolnym „AGROSTRATEG” Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Komitet Sterujący liczy 5 osób, które zostały wyłonione w ramach konkursu. Celem jego prac jest wsparcie koordynacji programu w sposób pozwalający uzyskać pożądane rezultaty jakościowe i ilościowe, przyczyniające się do osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych, w tym wyznaczanie założeń poszczególnych konkursów oraz alokacji środków na poszczególne edycje programu.

Wydarzenia

Podczas Drzwi Otwartych UMCS kandydaci na studia mieli okazję odwiedzić także Wydział Biologii i Biotechnologii. Wydarzenie na WBiB otworzyła prodziekan prof. dr hab. Monika Janczarek. Licealiści uczestniczyli w warsztatach i wykładach przygotowanych przez pracowników oraz studentów. Była to okazja, aby zajrzeć do laboratoriów, poznać specyfikę studiów oraz dowiedzieć się, jak w praktyce wygląda praca biologa czy biotechnologa. Nie zabrakło również opowieści o nowym kierunku – biologii sportu. Spotkania, rozmowy ze studentami i możliwość bezpośredniego kontaktu z naukowcami pozwoliły uczestnikom lepiej poznać ofertę dydaktyczną Wydziału oraz przekonać się, jak różnorodne i inspirujące mogą być studia przyrodnicze na UMCS.

W dn. 9–13 marca odbył się Tydzień Mózgu #MariaMyśli na UMCS, współorganizowany przez Studenckie Koło Naukowe Neurobiologów. Tydzień Mózgu to światowe święto neuronauki – nauki leżącej na pograniczu wiedzy z kilku dziedzin: biologii, medycyny, biofizyki, psychologii oraz informatyki. W ramach wydarzenia Wydział zaprosił uczniów szkół średnich na warsztaty organizowane przez Studenckie Koło Neurobiologów we współpracy z pracownikami Światowego Centrum Słuchu Instytutu Fizjologii i Patologii Słuchu. Po raz kolejny atrakcją były warsztaty z wykorzystaniem kapsuły zmysłów INNOSENSE w Centrum ECOTECH-COMPLEX. Zorganizowano także panel ekspercki, sesję studencką, grę terenową i Psychologiczny Klub Filmowy.

W marcu odbyła się kolejna edycja „Biologicznego Last Minute”. Jest to wydarzenie skierowane do maturzystów

przygotowujących się do egzaminu z biologii. Inicjatywa, organizowana przez Pracownię Edukacji Biologicznej i Muzeum Zoologiczne, cieszyła się dużym zainteresowaniem uczniów z całego regionu. Uczestnicy wzięli udział w cyklu bezpłatnych wykładów prowadzonych przez pracowników naukowych UMCS – specjalistów w dziedzinach objętych wymaganiami egzaminacyjnymi, takich jak: cytologia, fizjologia człowieka i roślin, botanika, zoologia i genetyka. Program uzupełnił wykład poświęcony skutecznym strategiom przygotowania do matury. Zwieńczeniem zajęć była próbna matura z biologii, przygotowana i oceniana przez egzaminatorów.

19 marca na Wydziale została otwarta Strefa Relaksu i Wyciszenia – nowa przestrzeń dedykowana całej społeczności akademickiej. Miejsce powstało z inicjatywy władz Wydziału oraz Samorządu Studentów WBiB jako odpowiedź na potrzebę regeneracji i odpoczynku od pracy i nauki. Strefa zlokalizowana w sali 138B została zaprojektowana jako przestrzeń sprzyjająca wyciszeniu, komfortowi i chwilowemu oderwaniu się od codziennych obowiązków. W otoczeniu zieleni użytkownicy mogą odetchnąć między zajęciami lub w trakcie pracy, odzyskać koncentrację i nabrać energii do dalszych działań. Przestrzeń jest ogólnodostępna, ma sprzyjać utrzymaniu dobrostanu psychicznego oraz budowaniu przyjaznego środowiska studiowania i pracy.

Wydział
Chemii

Doktoraty

z marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Marleny Krystyny Groszek. Temat pracy: „Wytwarzanie biosorbentów na drodze pirolizy i aktywacji odpadowych materiałów roślinnych oraz ich potencjalne wykorzystanie w ochronie środowiska i do celów energetycznych”. Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Wiśniewska. Recenzenci: dr hab. inż. Filip Ciesielczyk, prof. PP (Politechnika Poznańska); prof. dr hab. Monika Motak (Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie); dr hab. inż. Piotr Rutkowski, prof. PW (Politechnika Warszawska). Rada Naukowa

Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 9 marca przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Marlenie Krystynie Groszek stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne.

Patenty

Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej udzielił patentów na następujące wynalazki:

- Pat. 248959 pt. „4- ((4- (6-metylobenzotiazol-2-ylo) fenilo) amino) -sulfol-2-en do zastosowania w leczeniu raka jelita grubego”. Twórcy: dr Magdalena Mizerska-Kowalska, dr Elżbieta Łastawiecka (Instytut Nauk Chemicznych), dr Adrianna Sławińska-Brych, dr hab. Barbara Zdzisińska, prof. UMCS (Instytut Nauk Biologicznych), Karolina Mrozik;
- Pat. 248958 pt. „4- ((3,5-dichlorofenilo) amino) -sulfol-2-en do zastosowania w leczeniu kostniakomięsaka”. Twórcy: dr Magdalena Mizerska-Kowalska, dr Elżbieta Łastawiecka (Instytut Nauk Chemicznych), dr Adrianna Sławińska-Brych, dr hab. Barbara Zdzisińska, prof. UMCS (Instytut Nauk Biologicznych), Karolina Mrozik;
- Pat. 249098 pt. „Sposób otrzymywania biowęgla z trocin drzewnych o powolnym uwalnianiu składników mineralnych z jego odcieku”. Twórcy: prof. dr hab. Patryk Oleszczuk, mgr Monika Raczkiewicz, dr Iwona Ostolska, mgr Karol Osipiuk (Instytut Nauk Chemicznych).

Wyjazdy

W dn. 15–27 marca dr Agnieszka Lipke odbywała staż naukowy na Uniwersytecie Wileńskim (Litwa).

W dn. 25–30 marca prof. dr hab. Małgorzata Grabarczyk oraz dr hab. Cecylia Wardak, prof. UMCS brały udział w 6th International Congress on Analytical and Bioanalytical Chemistry, który odbył się w Antalya (Turcja).

Współpraca ze szkołami

W marcu na Wydziale zorganizowano warsztaty chemiczne. Wzięły w nich udział uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 2 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. ks. Stanisława Konarskiego w Łukowie, Szkoły Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Stawie i Szkoły Podstawowej w Gródkach. Warsztaty poprowadzili: dr hab. Agata Bartyzel, prof. UMCS oraz dr Dariusz Osypiuk.

25 marca prof. dr hab. Janusz Ryczkowski przeprowadził wykład „Odnawialne źródła energii. Katalizatory samochodowe” dla uczennic i uczniów Zespołu Szkół nr 1 im. Bohaterów Westerplatte w Garwolinie – szkoły partnerskiej UMCS.

Wydział
Ekonomiczny

Sukcesy

Dr Roman Asyngier został ponownie powołany na biegłego sądowego w zakresie giełdy i obrotu instrumentami finansowymi. Jest to już jego trzecia kadencja w tej funkcji, którą pełni nieprzerwanie od 2014 r.

Konferencje

25 marca na Wydziale odbyła się IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Finanse, bankowość i podatki w XXI wieku”. Wydarzenie zgromadziło przedstawicieli środowiska naukowego, praktyków oraz studentów zainteresowanych aktualnymi wyzwaniami w obszarze finansów, bankowości i systemu podatkowego. W ramach panelu głównego uczestnicy wysłuchali trzech wystąpień eksperckich. Natalia Ołówek-Przydatek (Stowarzyszenie Księgowych w Polsce) zaprezentowała temat dotyczący funkcjonowania Krajowego Systemu e-Faktur w 2026 r. Krzysztof Ostafiński (Warszawski Instytut Bankowości) mówił o kulturze finansowej Polaków i znaczeniu uczciwości w życiu gospodarczym. Julia Dzida (CIMA) skoncentrowała się na roli rachunkowości zarządczej i budżetowania w realizacji strategii organizacji. Zorganizowano także panel studencki, który umożliwił młodym naukowcom aktywne uczestnictwo w debacie na temat współczesnych problemów finansów, bankowości i podatków.

Wydarzenia

5 marca odbyło się spotkanie informacyjne dotyczące wyjazdów na studia w ramach programu Erasmus+. Udział w nim wzięli: koordynator wydziałowy programu Erasmus+ dr Anna Matras-Bolibok oraz pracownicy Biura ds. Obsługi Studiów i Studentów Zagranicznych.

Podczas spotkania wyjaśnione zostały wątpliwości dotyczące m.in. wymaganej znajomości języków obcych, kwestii finansowych, procedury oraz uznawania przez Wydział wyników egzaminów zdanych za granicą.

12 marca podpisane zostało porozumienie o współpracy pomiędzy Wydziałem Ekonomicznym a Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce Oddział Okręgowy w Lublinie. Wspólne działania będą koncentrować się m.in. na wspieraniu rozwoju zawodowego studentów, promocji działalności SKwP oraz wzajemnym wsparciu eksperckim i dydaktycznym. Istotnym elementem współpracy będzie również objęcie przez SKwP patronatem merytorycznym nowego kierunku studiów II stopnia na WE – biegły rewident. Patronat ma na celu wsparcie merytoryczne programu kształcenia oraz zacieśnienie współpracy ze środowiskiem zawodowym księgowych i biegłych rewidentów. Umowę podpisali: prezes Zarządu SKwP Oddział Okręgowy w Lublinie Stefan Czerwiński oraz dziekan dr hab. Marcin Lipowski, prof. UMCS. W spotkaniu uczestniczyli również: prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek – prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką oraz dr Małgorzata Kamieniecka, prof. UMCS – wiceprezes Zarządu Oddziału Okręgowego SKwP w Lublinie ds. szkoleniowych.

19 marca odbyły się rozgrywki pierwszej rundy Bitwy o Puchar Dziekana Wydziału Ekonomicznego – wydarzenia, które połączyło sportowe emocje z luźną, studencką atmosferą. W inicjatywie wzięli udział studenci oraz pracownicy, którzy mieli okazję powalczyć o prestiżowy puchar oraz spędzić wspólnie czas w przyjaznej atmosferze. Uczestnicy rywalizowali w Turnieju Bilardowym oraz w strefie gier planszowych.

20 marca odbyły się warsztaty w języku angielskim pt. „Master Your Interview Skills! Workshop Powered by Sii Poland”, skierowane do studentów zagranicznych WE. Koncentrowały się na rozwijaniu kompetencji niezbędnych podczas rozmów rekrutacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem skutecznej komunikacji oraz budowania pewności siebie. Omówione zostały najczęściej pojawiające się pytania rekrutacyjne, a także oczekiwania pracodawców wobec kandydatów. Istotnym elementem było również poznanie

własnego stylu komunikacji oraz sposobów jego efektywnego wykorzystania w procesie rekrutacyjnym. Zajęcia poprowadziła Agata Micał – Regional Recruitment Manager w Sii.

Współpraca ze szkołami

11 marca na Wydziale Ekonomicznym w ramach Drzwi Otwartych UMCS zrealizowano wiele spotkań i prelekcji zaplanowanych przez Uczelnię, a także liczne atrakcje przygotowane przez WE. Uczestnicy mogli wziąć udział m.in. w spotkaniu z Dziekanem oraz w wykładach, np. „Mikroświat królów – polskie banknoty obiegowe i ich zabezpieczenia”, „Jak AI dziś i w przyszłości pomaga w organizacjach”, „Bitcoin – cyfrowe złoto” oraz „Czy szczęście można kupić?”. Dużym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia o charakterze interaktywnym, w tym prezentacja „Życie studenckie na Wydziale Ekonomicznym i poza nim” połączona z quizem z nagrodami oraz wykład „Czy pieniądze dają szczęście? Krótko o tym, czego Produkt Krajowy Brutto nie jest w stanie zmierzyć”. Uczestnicy mogli także zgłębić temat gospodarki cyrkulacyjnej podczas warsztatów „Gospodarka, która niczego nie marnuje” i sprawdzić swoje umiejętności w grach z nagrodami „Deal” oraz „Samolociki”.

19 marca odbyło się spotkanie z uczniami lubelskich szkół ponadpodstawowych, zorganizowane w ramach 14. edycji Global Money Week – międzynarodowej inicjatywy koordynowanej przez OECD. Tegoroczne hasło wydarzenia – „Porozmawiajmy mądrze o pieniądzach” – stało się punktem wyjścia do rozmów o świadomym podejściu do finansów oraz odpowiedzialnym podejmowaniu decyzji ekonomicznych. Wydarzenie zostało przygotowane wspólnie przez Narodowy Bank Polski Oddział Okręgowy w Lublinie oraz Wydział Ekonomiczny. Spotkanie otworzył dziekan dr hab. Marcin Lipowski, prof. UMCS. Dr Piotr Bolibok z Katedry Statystyki i Ekonometrii omówił najczęstsze mity i pułapki inwestowania na rynku kapitałowym, zwracając uwagę na ryzyka towarzyszące decyzjom inwestycyjnym. Ewa Waszkiewicz z lubelskiego oddziału NBP zaprezentowała temat zabezpieczeń polskich banknotów, przybliżając praktyczne metody weryfikacji ich autentyczności. Zwieńczeniem wydarzenia był interaktywny konkurs.

Naukowcy w mediach

20 marca wyemitowano pierwszą audycję nowego sezonu „Flesza Ekonomicznego”. Gościem programu był dr hab. Mariusz Kicia, prof. UMCS, kierownik Katedry Finansów Przedsiębiorstw, który omówił temat nowych technologii w finansach osobistych. Rozmowy prowadzone są w Radiu Centrum przez Michała Zbytniewskiego, a kolejne odcinki będą emitowane co tydzień.

Gościem w cyklu podcastów anglojęzycznych pt. „The Voice of Science” był dr hab. Paweł Pasierbiak, prof. UMCS – kierownik Katedry Gospodarki Światowej i Integracji Europejskiej oraz zastępca dyrektora Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych. Rozmowa dotyczyła m.in. rozwoju gospodarczego w regionie Azji i Pacyfiku, kształcenia na poziomie szkół wyższych w Japonii oraz współpracy UMCS z George Washington University. Cykl „The Voice of Science” realizowany jest w ramach projektu „The power of relations – działania na rzecz wzmocnienia potencjału UMCS w zakresie obsługi studentów z zagranicy”, finansowanego przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej ze środków programu NAWA Welcome to Poland.

Wydział
Filologiczny

Konferencje

W dn. 19–20 marca dr hab. Piotr Sorbet, prof. UMCS i dr hab. Verónica Del Valle Cabela z Katedry Hiszpanistyki na platformie MS Teams zorganizowali III Simposio Internacional de Traducción e Interpretación Especializadas dotyczące tłumaczeń specjalistycznych. Wśród uczestników byli naukowcy z takich krajów jak: Algieria, Belgia, Czechy, Egipt, Hiszpania, Irlandia, Kolumbia, Maroko, Polska, Włochy. Patronem honorowym wydarzenia była Ambasada Republiki Kolumbii.

Wyjazdy

W dn. 8–15 marca dr Ewa Antoszek z Katedry Anglistyki i Amerykanistyki wzięła udział w wyjeździe projektowym MigraMedia do Meksyku. Na Uniwersytecie

UNED w Mexico City przedstawiła prezentację „La frontera de Polonia y la de Estados Unidos y México en el cine y el arte”. Z kolei na Universidad Autónoma del Estado de México w Toluca zaprezentowała wykład „Border activism: from the U.S.-Mexico border to Poland-Ukraine border” oraz wspólnie z prof. Cristiną Garrigós Gonzalez (UNED Madrid) oraz prof. Aną Marią Manzanos Calvo (Universidad de Salamanca) poprowadziła zajęcia dla studentów pt. „Qué piensas de futuro geopolítico del mundo?”. Tematem spotkań z władzami uczelni i pracownikami było nawiązanie przyszłej współpracy, ustalenie możliwości mobilności studentów i pracowników oraz zaplanowanie wspólnych działań edukacyjnych prowadzonych online w ramach Collaborative Online International Learning (COIL).

W dn. 16–18 marca studentki prawa międzynarodowego i prawa UE, lingwistyki stosowanej i romanistyki wraz z dr hab. Sylwią Kucharuk, prof. UMCS, dyrektor Centrum Europejskiego UMCS wzięły udział w wizycie studyjnej na Uniwersytecie Lotaryńskim w Nancy. Program wizyty obejmował również wyjazd do Strasburga i zwiedzanie Parlamentu Europejskiego, gdzie studentki zapoznały się z funkcjonowaniem jednej z najważniejszych instytucji UE. Wizyta studyjna została zorganizowana przez Centrum Europejskie UMCS we współpracy z Uniwersytetem Lotaryńskim w związku z realizacją projektu „Together for Europe – Centrum Doskonałości Jean Monnet”, współfinansowanego ze środków UE w ramach programu Erasmus+.

W dn. 19–20 marca dr hab. Anna Pastuszka z Katedry Germanistyki wzięła udział w międzynarodowym kongresie „Posttraumanarrative: Das Fortwirken traumatischer Vergangenheit in der Literatur der Gegenwart” („Narracje posttraumatyczne: trwały wpływ traumatycznej przeszłości w literaturze współczesnej”) w Cordobie (Hiszpania), gdzie wygłosiła referat „Trauma und Postgedächtnis in den Narrativen der Nachkommen: Die Familienromane *Goldi* (2004) und *Frascati* (2009) von Ewa Kuryluk”. Kongres został zorganizowany przez Facultad de Filosofía y Letras Uniwersytetu w Cordobie (prof. Ricarda Hirte) i Uniwersytet Wrocławski (prof. Monika Wolting).

Wydarzenia

3 marca w Polskim Radiu Lublin odbyła się prezentacja numeru 183 kwartalnika „Akcent”, zorganizowana przez Wschodnią Fundację Kultury „Akcent” oraz Radio Lublin S.A. Numer poświęcony Brazylii przedstawiła dr Edyta Frelik z Katedry Anglistyki i Amerykanistyki. O kulturze Brazylii opowiada w nowym wydaniu „Akcentu” konsul honorowa tego kraju prof. dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz, kierownik Katedry Portugalistyki im. Luisa Lindleya Cintry.

24 marca odbyła się kolejna edycja Dnia Św. Patryka, zorganizowana tradycyjnie przez Katedrę Anglistyki i Amerykanistyki, Koło Naukowe Anglistów i Koło Naukowe Współczesne Narracje Anglojęzyczne. Z prelekcjami i prezentacjami wystąpili pracownicy Katedry i studenci z obu kół naukowych.

Publikacje

Dr Grzegorz Czemieli z Katedry Anglistyki i Amerykanistyki wydał w renomowanym wydawnictwie Vandenhoeck & Ruprecht monografię pt. *Speculative Cartographies. Material Ecopoetics and Weird Mappings*. Książka ukazała się w serii „Culture – Environment – Society. Humanities and beyond” i jest dostępna w formule Open Access. Została wydana przy wsparciu Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa.

Współpraca ze szkołami

3 marca dr Małgorzata Ułanek z Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego odwiedziła Zespół Szkół nr 1 im. Władysława Grabskiego w Lublinie, gdzie wygłosiła wykład pt. „Nie taki diabeł straszny...: o roli sił diabelskich w powieści *Mistrz i Małgorzata* Michaiła Bułhakowa”.

Wydział Filozofii
i Socjologii

Wydarzenia

Dzięki współpracy Wydziału Ekonomicznego i Wydziału Filozofii i Socjologii w ramach interdyscyplinarnego projektu NCN pt. „Czy koloryzowanie w raportach ESG się opłaca?” (kierowanego przez dr hab.

Agnieszka Karman, prof. UMCS) 11 marca odbyły się dwa wydarzenia naukowe poświęcone zastosowaniu sztucznej inteligencji do wykrywania emocji w komunikacji i argumentacji. Pierwsze to wykład pt. „Emocje w argumentacji. Retoryka, psychologia i AI” objęty patronatem Polskiego Towarzystwa Kognitywistycznego. Dr Barbara Konat wyjaśniła, jak emocje wpływają na siłę argumentów w debatach publicznych i codziennych sporach, przedstawiając interakcyjny model patosu oraz wyniki badań empirycznych dotyczących wpływu odwołań emocjonalnych na jakość dyskursu. Wystąpienie nawiązywało do monografii *Emotional Appeals in Argumentation: From Rhetoric to Psychology and Artificial Intelligence* (Springer, 2025). Po wykładzie odbył się warsztat pt. „Zastosowanie AI do rozpoznawania emocji ukrytych w tekście”. Uczestnicy zapoznali się z podstawami *Natural Language Processing* (NLP) ze szczególnym uwzględnieniem wykrywania emocji, argumentów oraz środków retorycznych. Zdobyli również kompetencje w zakresie automatycznej segmentacji tekstu, anotacji, analizy implicytnych odwołań emocjonalnych w środowisku Python i Google Colab. Wykład i warsztat zorganizowali dr hab. Marcin Trybulec z WFiS UMCS we współpracy z mgr Anną Sędłak z Wydziału Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Wydział Historii
i Archeologii

Sukcesy

Absolwentka Wydziału Historii i Archeologii mgr Paulina Wołowicz zajęła I miejsce w konkursie „Polska Myśl Polityczna w XX i XXI wieku” (edycja 2024/2025) na najlepszą pracę magisterską, organizowanym przez Instytut Myśli Politycznej im. Gabriela Narutowicza. Nagrodzona praca pt. „Początek stanu wojennego w Polsce w narracjach kobiet (13 grudnia 1981 – 31 stycznia 1982)” powstała pod kierunkiem prof. dr hab. Mariusza Mazura i została obroniona w roku akademickim 2024/2025. Uroczyste wręczenie nagród odbyło się 30 stycznia w Centrum Edukacyjnym Instytutu Narutowicza w Warszawie.

Konferencje

6 marca w budynku Collegium Humanisticum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu odbyło się seminarium pt. „Obserwatorium współczesnej archiwistyki”, zorganizowane przez Katedrę Archiwistyki i Zarządzania Dokumentacją UMK. Udział w nim wzięli dr hab. Marek Konstankiewicz, prof. UMCS, dr Tomasz Czarnota i dr Robert Stępień, który przedstawił referat „Wyzwania metodologiczne w zakresie badań nad współczesną działalnością archiwów”. Głos w dyskusji zabrali: dr. T. Czarnota, który poruszył wiele kwestii teoretyczno-terminologicznych dotyczących archiwistyki i archiwów społecznych oraz tematu granic wolności badań naukowych w warunkach współczesnej organizacji nauki w Polsce, a także prof. M. Konstankiewicz, który podsumował część wątków dyskusji.

W dn. 9–10 marca w Warszawie odbyła się konferencja „Andrzej Wajda: uczeń, nauczyciel, twórca. Inspiracje edukacyjne”, zorganizowana przez Centrum Kultury Filmowej im. Andrzeja Wajdy oraz Muzeum Historii Polski. Dr hab. Piotr Witek, prof. UMCS wziął udział w panelu dyskusyjnym pt. „Historia – mity – symbole. Andrzej Wajda jako twórca narracji o dziejach Polski”. Konferencja była ważnym forum namysłu nad twórczością Wajdy jako jednym z najistotniejszych zjawisk polskiej kultury filmowej i historycznej XX i XXI w. W centrum refleksji znalazło się pytanie o miejsce filmu w kształtowaniu zbiorowych wyobrażeń o przeszłości, a także o rolę kina jako medium nie tylko przedstawiającego historię, lecz również współtworzącego sposoby jej rozumienia i interpretowania. Dorobek Wajdy pozostaje jednym z najważniejszych punktów odniesienia dla badań nad historią wizualną oraz nad rolą filmu w nowoczesnej kulturze historycznej. Udział prof. Piotra Witka w konferencji wpisuje się w rozwijane w Katedrze Humanistyki Cyfrowej i Metodologii Historii badania nad historią wizualną, kulturą cyfrową oraz funkcjonowaniem mediów audiowizualnych jako narzędzi poznawania, interpretowania i przedstawiania przeszłości.

13 marca odbyło się seminarium naukowe w ramach grantu Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki pt. „W obliczu zagrożenia. II Rzeczpospolita i jej społeczeństwo lat 1935–1939 w świetle sprawozdań wojewodów

województw centralnych” (NPRH/F/SP/0006/2024/13). Kierownikiem grantu jest prof. dr hab. Piotr Cichoracki z Uniwersytetu Wrocławskiego, który prowadził pierwszą część spotkania. Podczas seminarium omówiono kwestie związane z: wydanymi już pięcioma tomami sprawozdań okresowych wojewodów województw centralnych (białostockiego, kieleckiego, krakowskiego, lubelskiego i warszawskiego) za rok 1935, przygotowaniem kolejnych tomów (docelowo 30), kwestiami organizacyjnymi oraz opracowaniem modułu edukacyjno-popularyzatorskiego, który zostanie zrealizowany na podstawie materiału źródłowego pochodzącego z 30 tomów sprawozdań okresowych i przyjmie formę odrębnego wolumenu popularyzatorskiego, skierowanego do nauczycieli jako pomocniczy materiał źródłowy. W seminarium uczestniczyli m.in. prof. dr hab. Robert Litwiński i dr hab. Marek Sioma, prof. UMCS.

Wydarzenia

Centrum Badań nad Historią Regionalną i Lokalną, Lubelskie Centrum Dokumentacji Historii Sportu oraz Instytut Historii UMCS z okazji Światowego Dnia Olimpijczyka 6 marca zorganizowali kolejny wykład otwarty z cyklu „Z dziejów Lublina i Lubelszczyzny”. Wystąpienie pt. „Od Berlina do Paryża. Lubelscy olimpijczycy (1936–2024)” wygłosił Maciej Powoła Niedźwiecki.

11 marca w siedzibie Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Lublinie odbył się wykład prof. dr. hab. Waldemara Kozyry pt. „Polskie środowiska naukowe na Litwie. Przykład Stowarzyszenia Polaków Naukowców Litwy (SPNL)”.

Pokaz filmów i stanowisk archeologicznych #cokryjeziemia, gra fabularna o Lublinie z Kołem Metodologicznym Historyków UMCS, #actiontrack z Histarem, warsztaty pisma z Kołem Naukowym Amatorów Antyku, archiwistyka na wyciągnięcie ręki, interaktywna tablica z pytaniem o przyszłość zachęcająca do refleksji nad edukacją i wyborem dalszej drogi, tworząca przestrzeń dialogu między uczniami a środowiskiem akademickim, a także ciekawostki wydziałowe i poszczególne kierunki studiów „ukryte” w grze planszowej to tegoroczne atrakcje przygotowane przez zespół Wydziału Historii i Archeologii w ramach Drzwi Otwartych UMCS. Ponadto kandydaci na studia mogli zapoznać się z wydziałowymi stoiskami edukacyjnymi.

Naukowcy w mediach

Prof. dr hab. Dariusz Kupisz z Instytutu Historii wystąpił w programie TVP Historia poświęconym ocenie konfederacji barskiej (1768–1772). Programy „Fake czy historia?” utrzymane są w konwencji sporu o ocenę wydarzeń, a debatę dwóch historyków kończy głosowanie publiczności opowiadającej się za opcją jednego z nich. W 55. odcinku z serii prof. Dariusz Kupisz bronił konfederatów, a jego oponentem był dr hab. Tomasz Ciesielski, prof. UO (Uniwersytet Opolski). Program można obejrzeć na stronie TVP VOD.

W marcu premierę miał kolejny odcinek serii podcastów pt. „Historia – dyplomacja – kultura”, realizowanych przez dr. Kamila Kartasińskiego. Gościem był prof. dr hab. Andrzej Pleszczyński z Instytutu Historii, który wystąpił w odcinku pt. „Czy Chrobry naprawdę stworzył Polskę?”. Rozmowa dotyczyła m.in. pochodzenia pierwszego króla Polski, przyjęcia chrześcijaństwa, relacji polsko-niemieckich w okresie panowania Bolesława Chrobrego, wzajemnych stereotypów i znaczenia roku 1025. Materiał znajduje się na portalu YouTube.

Wydział Matematyki,
Fizyki i Informatyki

Konferencje

W dn. 19–20 marca studenci fizyki oraz bezpieczeństwa radiacyjnego wzięli udział w Baltic Nuclear Energy Forum w Europejskim Centrum Solidarności w Gdańsku. Wydarzenie było poświęcone roli energetyki jądrowej w budowaniu bezpiecznych, stabilnych i odpornych społeczeństw. Eksperti, decydenci i przedstawiciele przemysłu spotkali się, by dyskutować o tym, jak nowe technologie jądrowe, zrównoważone modele finansowania oraz międzynarodowa współpraca mogą wzmocnić fundamenty europejskiego systemu energetycznego.

24 marca przedstawiciele Wydziału – dr Joanna Potiopa i dr Marek Gorgol oraz studenci – wzięli udział w konferencji CheckIT, zorganizowanej przez Miasto Lublin. Studenci kierunków informatyka oraz nauczanie matematyki i informatyki zaprezentowali m.in. wydruki 3D

oraz drukarkę 3D, przybliżając uczestnikom możliwości nowoczesnych technologii. Dużym zainteresowaniem cieszył się ich autorski projekt kostki LED-owej. Uczestnicy konferencji mogli także wziąć udział w przygotowanym przez studentów Kole Fortuny z nagrodami.

Wyjazdy

W dn. 8–13 marca dr hab. Nicholas Sedlmayr, prof. UMCS brał udział w konferencji „DPG Spring Meeting of the Condensed Matter Section 2026” w Dreźnie (Niemcy). Wygłosił referat pt. „Scrambling and Scarring in Topological Materials”.

W dn. 8–14 marca dr hab. Michał Warda, prof. UMCS wzięł udział w konferencji „Fission 2026: 7th Workshop on Nuclear Fission and Spectroscopy of Neutron-Rich Nuclei” w Chamrousse (Francja). Wygłosił referat pt. „Cluster radioactivity fission valleys along isotopic and isotonic chains of heavy and super-heavy nuclei”.

Goście

Katedra Fizyki Teoretycznej w dn. 2–3 marca gościła dr. hab. Levana Chotorlishvilię z Politechniki Rzeszowskiej. Celem wizyty były konsultacje naukowe i wygłoszenie referatu pt. „Superconducting diode sensor and thermodynamic perspective”.

W Katedrze Fizyki Teoretycznej w dn. 22–26 marca przebywał dr Luka Pavesic z University of Padua. Celem wizyty były konsultacje naukowe i wygłoszenie referatu pt. „Tensor networks for dynamics in 2d: simulations of scattering and false vacuum decay”.

Wydarzenia

Dr Anna Gąsior wzięła udział w sesji naukowej pt. „W świecie przyszłości”, która odbyła się w dn. 17–20 marca w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2 im. F.D. Książnika w Puławach. Wygłosiła wykład inauguracyjny pt. „Liczby Fibonacciego, czyli sekretny kod natury”.

11 marca Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki brał udział w Drzwiach Otwartych UMCS. Dla odwiedzających zostało przygotowanych wiele wykładów, warsztatów oraz innych ciekawych aktywności, np. Matematyczny Escape Room, warsztaty z długopisami 3D, zwiedzanie sal wykładowych i pracowni Wydziału.

16 marca w Seminarium Instytutu Informatyki i Matematyki uczestniczył mgr inż. Gracjan Kątek z Politechniki Bydgoskiej, który w ramach przygotowań do swojego doktoratu przedstawił referat „Zastosowanie hybrydowych metod ekstrakcji cech w problemie detekcji dezinformacji”.

23 marca na Wydziale odbyło się spotkanie z firmą Solet, które miało formę wykładu poświęconego współczesnym trendom w IT i transformacji cyfrowej przedsiębiorstw. Prezes Zarządu Solet Paweł Rafalski przedstawił działalność firmy oraz jej główne obszary kompetencji, takie jak Business Intelligence, analiza danych, tworzenie rozwiązań raportowych oraz wdrażanie systemów wspierających podejmowanie decyzji biznesowych. Lider Zespołu architektury i oprogramowania Piotr Kontek omówił zagadnienia związane z transformacją cyfrową, w tym automatyzacją procesów biznesowych, wykorzystaniem narzędzi *low-code* i *no-code* oraz praktycznym zastosowaniem sztucznej inteligencji w organizacjach. Z kolei dyrektor operacyjna Magdalena Miler-Wiśniewska zaprosiła studentów do współpracy z firmą, w tym do udziału w Akademii Solet.

25 marca Samorząd Studentów WMFiI zorganizował wydarzenie pn. „Wiosenne planszówki z RWSS”. Miało ono na celu integrację studentów oraz budowanie społeczności Wydziału poprzez wspólne aktywne spędzanie czasu.

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Wydarzenia

W ostatnim czasie odbyły się kolejne odczyty Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego. 5 marca pracownicy Wydziału: prof. dr hab. Jan Ródzik, prof. dr hab. Wojciech Zgłobicki, mgr Krzysztof Stępniewski, prof. dr hab. Waldemar Kociuba i dr hab. Grzegorz Janicki, prof. UMCS wygłosili referat „Jedyny taki wąż”, poświęcony systemowi wążowemu

w Kolonii Celejów – jednemu z najlepiej rozpoznanych i monitorowanych obiektów lessowych w Europie. Sesja odbyła się w ramach Międzynarodowego Tygodnia Geomorfologii. Z kolei 19 marca prof. dr hab. Stanisław Chmiel, dr Mateusz Dobek i dr Joanna Sposób (Katedra Hydrologii i Klimatologii) przedstawili odczyt „Miało z perspektywy nauki: pogoda i woda w badaniach Katedry Hydrologii i Klimatologii UMCS”. Spotkanie było współorganizowane przez OL PTG z okazji Światowego Dnia Wody i Dnia Meteorologa.

9 marca w ramach odczytów OL PTG odbył się Przegląd Polskich Filmów Polarnych. Wydarzenie było zorganizowane we współpracy z Polskim Klubem Polarnym. W programie znalazły się pokazy archiwalnych materiałów filmowych dokumentujących historię polskich badań polarnych – od filmu przedstawiającego pierwszą polską wyprawę na Spitsbergen w 1934 r., przez reportaże z budowy Polskiej Stacji Antarktycznej im. H. Arctowskiego, po materiały z wypraw polarnych polskich uczelni.

11 marca na UMCS odbyły się Drzwi Otwarte. Studenci i pracownicy Wydziału aktywnie włączyli się w organizację tego wydarzenia. Na stoisku na Wydziale Ekonomicznym reprezentowało nas 13 studentów pod opieką dr. Andrzeja Tuckiego. Podczas części wydziałowej odwiedzający mogli wziąć udział w spotkaniu z prodziekanem ds. studenckich prof. dr hab. Wojciechem Zgłobickim, zwiedzić Wydział z przewodnikiem lub samodzielnie dzięki grze terenowej przygotowanej przez Studenckie Koło Naukowe Geoinformatyków GeoIT, poznać ofertę edukacyjną oraz wziąć udział w 2 wykładach i 3 warsztatach.

13 marca na Wydziale odbył się dzień informacyjny Erasmus Day. Miał formę spotkań dla studentów i pracowników dotyczących możliwości udziału w programie Erasmus+ m.in. z Dorotą Chilutą i Aleksandrem Shtanhretem z Biura ds. Obsługi Studiów i Studentów Zagranicznych oraz ze studentami WNoZiGP, którzy już uczestniczyli w tego typu mobilnościach.

W dn. 13–15 marca na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu odbywał się Zjazd Młodych Geografów. Nasz

Wydział reprezentowało pięcioro członków Studenckiego Koła Naukowego Geografów UMCS im. A. Malickiego, przedstawiając postery i referaty. Dwoje z nich, Maja Brzózka i Jakub Wielgus, otrzymało wyróżnienia za swoje wystąpienia.

24 marca na Wydziale odbyła się uroczystość podpisania umowy przekazania wystawy fotograficznej „50 lat z fotografią” autorstwa prof. Tadeusza J. Chmielewskiego – geografa, krajoznawcy i fotografa związanego z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie oraz UMCS – do zbiorów Biblioteki Głównej UMCS w formie darowizny. Prace są obecnie wyeksponowane w Czytelni Biblioteki WNoZiGP. Wystawa, prezentowana wcześniej podczas Kongresu Geografii Polskiej na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa, stanowi podsumowanie półwiecza twórczych poszukiwań artysty. Ekspozycja obejmuje siedem zestawów fotografii, ukazujących ewolucję technik fotograficznych, zmieniające się style obrazowania oraz emocje towarzyszące obserwacji środowiska naturalnego i kulturowego. Przekazanie zbiorów odbyło się z inicjatywy autora. W spotkaniu uczestniczyli: prof. Tadeusz J. Chmielewski, rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, dziekan dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS, dyrektor Biblioteki UMCS mgr Urszula Poślada, mgr Anna Radzka – bibliotekarz prowadzący Bibliotekę Wydziału, zastępca dyrektora Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku prof. dr hab. Irena A. Pidek, dyrektor Instytutu Sztuk Pięknych prof. dr hab. Krzysztof Szymanowicz oraz dr hab. Sebastian Bernat, prof. UMCS z Katedry Gospodarki Przestrzennej.

Publikacje

W czasopiśmie „*Quaestiones Geographicae*” nr 45 (1) ukazał się artykuł pt. *Contemporary Polish geography through the lens of a national congress: thematic structure, interdisciplinarity and current research orientations*. Zespół z UMCS (dr hab. Przemysław Mroczek, prof. UMCS, dr Andrzej Jakubowski, prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, mgr Barbara Uljasz) podjął się analizy naukowej dotyczącej współczesnej struktury tematycznej oraz kierunków rozwoju geografii w Polsce, opierając się na tematyce referatów zgłoszonych na Kongres Geografii Polskiej 2025, który odbył się w Lublinie i był współorganizowany przez nasz Wydział.

Współpraca ze szkołami

17 marca reprezentacja Wydziału, na zaproszenie Marty Klasury, nauczycielki geografii, odwiedziła II Liceum Ogólnokształcące im. gen. Gustawa Orlicz-Dreszera w Chełmie. Członkowie Studenckiego Koła Naukowego Planistów „SmartCity” przeprowadzili dla uczniów warsztaty „Moje idealne miasto”. Mgr Izabela Ejtel i dr Michał Zembrzycki zapoznali uczestników z ofertą edukacyjną Wydziału i UMCS. Obecny był również dr hab. Marcin Trybulec z Wydziału Filozofii i Socjologii, który przeprowadził warsztaty „Czy jesteśmy egoistami?”.

Naukowcy w mediach

W mediach pojawiły się nowe artykuły dotyczące odkrycia szczątków ichtiozaura w jaskini koło Annopola. Udział w odkryciu miał dr Grzegorz Gajek (Katedra Geologii, Gleboznawstwa i Geoinformacji). O rybojaszczurze napisała m.in. Zielona Interia i Serwis Naukowy UW.

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Doktoraty

9 marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Eweliny Zofii Mleczkowskiej. Tytuł pracy: „Wybrane podmiotowe i organizacyjne czynniki wypalenia zawodowego operatorów numerów alarmowych”. Promotor: dr hab. Małgorzata Kuśpit, prof. UMCS. Promotor pomocniczy: dr hab. Joanna Wierzejska, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. Magdalena Piorunek (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie) oraz dr hab. Norbert Pikuła, prof. UKEN (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie). Rada Naukowa Instytutu Pedagogiki na posiedzeniu 23 marca przyjęła uchwałę o nadaniu stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika mgr Ewelinie Zofii Mleczkowskiej oraz o wyróżnieniu rozprawy doktorskiej.

Sukcesy

18 marca dr hab. Agnieszka Lewicka, prof. UMCS, kierownik Katedry Pedagogiki Resocjalizacyjnej, została powołana w skład Rady Terenowej ds. Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym Województwa Lubelskiego w IV kadencji (na lata 2026–2029). Jest to organ doradczy zajmujący się wspieraniem resocjalizacji i readaptacji więźniów w regionie.

Konferencje

23 lutego dr Agnieszka Pytka z Katedry Pedagogiki Resocjalizacyjnej uczestniczyła w VIII Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Społeczna działalność na rzecz więźniów i ich rodzin”, zorganizowanej na Wydziale Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Wygłosiła referat pt. „Rodzic w zakładzie karnym – konsekwencje dla rozwoju i wychowania dziecka”.

5 marca dr hab. Małgorzata Kuśpit, prof. UMCS z Katedry Pedagogiki Pracy i Andragogiki uczestniczyła w seminarium naukowym pt. „Okiem Pedagoga” na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, gdzie wygłosiła referat dla pracowników naukowych i doktorantów pt. „Sytuacje trudne w biografii dzieci i młodzieży uzdolnionej”.

11 marca dr hab. Agnieszka Lewicka, prof. UMCS i dr Agnieszka Pytka z Katedry Pedagogiki Resocjalizacyjnej wzięły czynny udział w konferencji naukowej pt. „Odporność psychiczna – jak wzmocnić dzieci, nastolatki i dorosłych w radzeniu sobie z przemocą? Interdyscyplinarne podejście – wymiana wiedzy, strategie wsparcia, praktyczne narzędzia”, której organizatorem była Publiczna Akademia Nauk Stosowanych w Jarosławiu. Prof. A. Lewicka wygłosiła referat pt. „Wdzięczność i przebaczenie jako zasoby wzmocniające odporność psychiczną”. Dr A. Pytka przygotowała wystąpienie pt. „Wzmocnianie odporności psychicznej sprawców przemocy w warunkach izolacji poprzez udział w programach korekcyjno-edukacyjnych”.

W dn. 13–14 marca dr hab. Teresa Zubrzycka-Maciąg, prof. UMCS, dr hab. Danuta Wosik-Kawala, prof. UMCS, dr hab. Barbara Kalinowska-Witek, prof. UMCS, dr Magdalena Barabas, dr Joanna Wrótniak oraz dr Lilianna

Klimek z Katedry Teorii Wychowania wzięły udział w III Konferencji i Szkole Pedeutologicznej pt. „Dobrostan nauczyciela jako wyzwanie pedeutologii”, zorganizowanej przez Sekcję Pedeutologii Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk oraz Zakład Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej Uniwersytetu Wrocławskiego.

18 marca dr hab. Małgorzata Kuśpit, prof. UMCS z Katedry Pedagogiki Pracy i Andragogiki wygłosiła wykład pt. „Zrozumieć emocje” podczas XII Ogólnopolskiego Tygodnia Pracy Socjalnej, który odbył się pod hasłem „Praca socjalna – budowanie rezyliencji i harmonii społecznej”.

Wydarzenia

26 lutego w Instytucie Pedagogiki odbyło się kolejne spotkanie naukowe z cyklu „Czwartki Badawcze”. Gościem był prof. dr hab. Maciej Karwowski, kierownik Zakładu Psychologii Twórczości Uniwersytetu Wrocławskiego, który wygłosił wykład pt. „Czy szkoła zabija kreatywność uczniów?”. Profesor, od lat zajmujący się badaniami nad kreatywnością, przedstawił najważniejsze współczesne kierunki badawcze w tym obszarze, ze szczególnym uwzględnieniem kreatywności uczniów. Odwołując się do wyników własnych wieloletnich badań prowadzonych w polskich szkołach, omówił kluczowe mechanizmy kształtowania kreatywności oraz wskazał, że dostępne dane empiryczne nie potwierdzają jednoznacznie tezy o negatywnym wpływie szkoły na kreatywność uczniów. Jednocześnie zaprezentował wartościowe konteksty interpretacyjne, które pozwalają właściwie rozumieć wnioski płynące z badań nad kreatywnością w środowisku szkolnym. Wykład spotkał się z bardzo dużym zainteresowaniem i zakończył się długą, inspirującą dyskusją uczestników.

Wydział Politologii
i Dziennikarstwa

Habilitacje

23 stycznia Rada Naukowa Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach, na podstawie uchwały Komisji Habilitacyjnej w składzie: przewodnicząca

– prof. dr hab. Jadwiga Woźniak-Kasperek (Uniwersytet Warszawski), sekretarz – dr hab. Grażyna Stachyra (UMCS), recenzenci: dr hab. Agnieszka Łukasik-Turecka (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie), dr hab. Konrad Knoch (Uniwersytet Gdański), dr hab. Monika Przybysz (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), dr hab. Dariusz Raś (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie), członkini – dr hab. Katarzyna Mieczkowska (UMCS), podjęła uchwałę o nadaniu dr. Marcinowi Zaborskiemu (Uniwersytet SWPS) stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach. Osiągnięcie naukowe – cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych pt. *Dzieci – Holokaust – Muzeum. Strategie komunikacyjne w tworzeniu opowieści o zagładzie*.

Sukcesy

5 marca w Teatrze Starym w Lublinie rozdano miejskie odznaczenia z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet. Podczas uroczystości 13 szczególnie zasłużonych pań zostało uhonorowanych Medalem Prezydenta Miasta Lublin. To wyjątkowe Lublinianki, które swoją codzienną pracą, inicjatywami i pasją realnie przyczyniają się do rozwoju miasta oraz poprawy jakości życia mieszkańców. W gronie nagrodzonych znalazły się m.in. dr hab. Krystyna Leszczyńska-Wichmanowska, prof. UMCS z Katedry Systemów Politycznych i Praw Człowieka (Instytut Nauk o Polityce i Administracji) oraz dr Justyna Maguś z Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu (Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach).

Pracownicy INoKSiM – dr Magdalena Pataj i dr Kamil Mazurek – zostali ambasadorami sekcji komunikowania o zdrowiu działającej w ramach Europejskiego Stowarzyszenia Badań nad Komunikacją i Edukacją (ang. European Communication Research and Education Association). ECREA zajmuje się rozwojem i jakością badań nad komunikacją i szkolnictwem wyższym w Europie. W jego strukturze funkcje 25 sekcji tematycznych, z których każda odpowiada za odrębny obszar badań nad komunikacją. Współpraca naszych badaczy w ramach wymienionej sekcji umożliwi wzmocnienie potencjału badawczego Instytutu wśród europejskich ośrodków naukowych zajmujących się

kwestią komunikacji zdrowotnej. Pozwoli też na wymianę dobrych praktyk oraz promocję działań na poziomie lokalnym.

Prof. dr hab. Lidia Pokrzycka z Instytutu Stosunków Międzynarodowych została laureatką nagrody Wawrzyny 2025 w kategorii „Innowacyjne wykorzystanie metodologii, narzędzi i know-how Eurodesk Polska w dydaktyce akademickiej”. Nagroda została przyznana przez Eurodesk Polska za nowatorskie podejście do edukacji akademickiej, łączące elementy e-learningu, pracy projektowej i metodologii Eurodesk. Naukowczyni jest związana z siecią Eurodesk od 2023 r. Już w pierwszym roku działalności otrzymała wyróżnienie Wawrzyny 2023 za najlepszy debiut w roli Ambasadora Eurodesku. Tegoroczna nagroda potwierdza konsekwentny rozwój i wysoką jakość działań prowadzonych w obszarze edukacji i innowacji dydaktycznych. Eurodesk to program Unii Europejskiej dla młodzieży, osób pracujących z młodzieżą i organizacji młodzieżowych, wspierany – finansowo i merytorycznie – przez Komisję Europejską, Ministerstwo Edukacji Narodowej i Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu Erasmus+.

Prof. dr hab. Iwona Hofman oraz prof. dr hab. Ewa Maj znalazły się w Radzie Programowej prestiżowego czasopisma naukowego „Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne”. Z kolei dr Wojciech Maguś został powołany na redaktora tematycznego kwartalnika na lata 2026–2028. „Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne” to pismo współredagowane przez 22 ośrodki akademickie prowadzące studia z zakresu politologii i stosunków międzynarodowych.

Dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS, dr hab. Katarzyna Mieczkowska i dr Ewa Bulisz znalazły się w gronie najbardziej wpływowych kobiet Lublina 2026 w rankingu redakcji portalu Lublin24.pl.

Studenci Wydziału Politologii i Dziennikarstwa zakwalifikowali się do II edycji projektu „Uczelnie Przyszłości”. Jego celem jest rozwój innowacyjnego myślenia oraz kompetencji projektowych poprzez realizację autorskich Indywidualnych Projektów Innowacyjnych (IPI). Wśród uczestników znaleźli się: Jakub

Kołtunik (produkcja medialna) realizujący projekt zespołowy wspólnie z Julią Zajęc (produkcja medialna) oraz Ksenia Gałązka (produkcja medialna) i Kornelia Kozioł (Public Relations i zarządzanie informacją) realizujące projekty indywidualne. To duże wyróżnienie i potwierdzenie wysokiego poziomu zaangażowania, kreatywności oraz gotowości naszych studentów do podejmowania ambitnych wyzwań. Przed nimi intensywny czas pracy nad IPI, które zostaną zaprezentowane przed Biznesowym Zespołem Innowacyjnego Kształcenia i zatwierdzone do realizacji. Wsparcia w tym zakresie udzielają: dr hab. Waldemar Bulira, prof. UMCS, dr hab. Małgorzata Stępnik, prof. UMCS oraz dr Ilona Dąbrowska. Z kolei wsparcie organizacyjne w realizacji studenckich projektów zapewniają: dr Eleonora Kirwiel (Wydział Politologii i Dziennikarstwa) oraz dr Ewa Trojanowska (Wydział Pedagogiki i Psychologii).

Konferencje

6 marca w Uniwersytecie Szczecińskim odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Feminizm w perspektywach interdyscyplinarnych”. Katedrę Ruchów Politycznych i Badań Etnicznych (INoPiA) reprezentowała kierownik prof. dr hab. Maria Marczevska-Rytka, która została zaproszona do udziału w radzie naukowej oraz wygłoszenia referatu „Przywództwo kobiet. Wymiar populistyczny”. Skoncentrowała w nim uwagę na kwestiach przywództwa populistycznego oraz podała analizie porównawczej trzy postacie kobiet reprezentujące odmienne kręgi cywilizacyjno-kulturowe: Marine Le Pen, Evitę Peron oraz Indirę Gandhi. Analiza objęła drogę do objęcia władzy, wizję państwa oraz metody działania.

Prof. dr hab. Maria Marczevska-Rytka wzięła udział w konferencji naukowej pt. „Partycypacja w samorządzie terytorialnym”, która odbyła się w dn. 9–10 marca na Zamku Królewskim w Niepołomicach. Pani Profesor przedstawiła część wyników badań zrealizowanych we Francji w ramach stypendium rządu francuskiego. W referacie „Budżet partycypacyjny w Lublinie i Lille. Analiza porównawcza” ukazała podobieństwa i różnice w rozwiązaniach prawnych oraz praktyce budżetu obywatelskiego w tych dwóch miastach. Udział w konferencji był nie tylko okazją do pogłębionej refleksji

naukowej nad mechanizmami partycypacji w samorządzie terytorialnym, ale także do zapoznania się z dobrymi praktykami wdrażanymi w Niepołomicach.

„AI-turn” oraz podziały cyfrowe związane ze stosowaniem sztucznej inteligencji należały do kluczowych zagadnień poruszonych podczas wykładu inauguracyjnego wygłoszonego przez prof. Martina Johanna Riedla (University of Tennessee, Knoxville) podczas Mediatization Conference 7. Wydarzenie odbyło się w dn. 19–20 marca w INoKSIM UMCS. Wykład wywołał ożywioną dyskusję i nasunął wiele pytań dotyczących obecnej i przyszłej sytuacji dziennikarstwa, które zmagają się z problemem deprofesjonalizacji oraz spadkiem zaufania do mediów tradycyjnych. Kluczowy wniosek to ciągłe pogłębianie się procesu mediatyzacji, prowadzące do „AI-zacji”. Trzy główne obszary dyskusji dotyczyły konsekwencji zastosowania narzędzi AI w codziennym życiu prywatnym i publicznym, kwestii związanych z władzą, które stawiają AI w centrum obecnych i przyszłych zmian społecznych i politycznych, oraz szans związanych z wykorzystaniem narzędzi opartych na sztucznej inteligencji w badaniach naukowych. Konferencja była organizowana pod patronatem Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej oraz czasopisma „Forum Akademickie”.

20 marca Koło Naukowe Public Relations przeprowadziło w formule zdalnej ogólnopolską konferencję o kobiecej twórczości pt. „UMCS is a Woman – Kobieta jako Twórczyni”. Dyskutowano o sile, sprawczości i realnym wpływie kobiet na świat od kultury i sztuki, przez biznes i technologię, aż po życie społeczne.

24 marca w formule online odbyła się filmoznawcza konferencja naukowa „Off the Record” pod hasłem „Film jako tekst i proces – perspektywa badawcza i realizatorska”. Celem wydarzenia było stworzenie przestrzeni do dyskusji nad współczesnym kinem oraz aktualnymi zjawiskami w kulturze audiowizualnej. Wygłoszono 19 referatów. Organizatorem konferencji było Koło Naukowe Pełny Metraż.

Wydarzenia

3 marca na Wydziale odbyło się zwieńczenie obchodów Roku Ognistego Konia. Księżycowy Nowy Rok,

znany w Chinach także jako Święto Wiosny, obchodzony jest przez 15 dni i kończy się Świętem Latarni. Na uczestników czekały warsztaty kaligrafii i tradycyjnej wycinanki, wykład dr hab. Agaty Ziętek, prof. UMCS o znaczeniu Chińskiego Nowego Roku w dyplomacji kulturowej oraz pokaz tańca połączony z degustacją chińskich przysmaków. Była to niepowtarzalna okazja, aby zapoznać się z elementami chińskiego dziedzictwa w lubelskich warunkach i w dobrej akademickiej atmosferze. Wydarzenie już po raz trzeci zostało zorganizowane przez Koło Naukowe Stosunków Międzynarodowych, a jednocześnie po raz pierwszy we współpracy z Ambasadą Chińskiej Republiki Ludowej w Polsce.

W dn. 4–6 marca w Serocku odbył się Zjazd Sieci Europe Direct w Polsce. W wydarzeniu uczestniczyła dr hab. Katarzyna Stachurska-Szczesiak, prof. UMCS z ISM, która reprezentuje dwie sieci Komisji Europejskiej: Centrum Dokumentacji Europejskiej (CDE) oraz Team Europe (TE). Program Zjazdu obejmował cykl debat oraz paneli dyskusyjnych z udziałem przedstawicieli instytucji europejskich, administracji publicznej i ekspertów zajmujących się problematyką integracji europejskiej. Wśród uczestników znaleźli się m. in. Piotr Serafin, komisarz Unii Europejskiej ds. budżetu, dr Katarzyna Smyk, szefowa Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce oraz była komisarz UE ds. polityki regionalnej prof. dr hab. Danuta Hübner. Omawiano m.in. zagadnienia o charakterze organizacyjnym i informacyjnym, dotyczące działań i priorytetów Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce i Regionalnego Przedstawicielstwa we Wrocławiu, strategiczne cele Polski w Unii Europejskiej w latach 2026–2027, kwestie działań Ministerstwa Spraw Zagranicznych na rzecz wzmocnienia wizerunku Polski i Polaków w Europie, bilans korzyści i wyzwań wynikających z obecności Polski w UE, a także perspektywy i uwarunkowania rozszerzenia UE o Ukrainę.

6 marca odbyła się Gala Laureatów wieńcząca XVI edycję konkursów na najlepsze prace dyplomowe obronione na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa. Autorzy najlepszych i wyróżnionych prac otrzymali okolicznościowe dyplomy w uznaniu za ich docieklivość naukową, determinację, samodyscyplinę oraz odwagę w podejmowaniu trudnych tematów. Obecni na sali

promotorzy odebrali z kolei dyplomy honorujące ich wsparcie oraz merytoryczne zaangażowanie.

9 marca na Wydziale gościła Małgorzata Gromadzka – sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, która wzięła udział w kolejnym spotkaniu z cyklu „Agora Akademicka”. Rozmawiano o tym, jak doświadczenia lokalne mogą kształtować politykę na poziomie krajowym, a także o rozwoju obszarów wiejskich, bezpieczeństwie żywnościowym oraz roli małych, ekologicznych gospodarstw w nowoczesnej polityce rolnej. Ważnym wątkiem były również pytania o obecność kobiet w polityce na szczeblu lokalnym i centralnym. Spotkanie poprowadzili: dziekan dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS oraz student lic. Paweł Struski.

9 marca odbył się Popkulturowy Dzień Kobiet, zorganizowany przez Koło Naukowe Medialno-Popkulturowe „Produktywni”. Na uczestniczki i uczestników czekały m.in. quiz popkulturowy oraz warsztaty fotograficzne ukazujące kobiecą perspektywę na fotografię i świat przez obiektyw. Wygłoszono także dwie prelekcje z zakresu sztuki cosplayu oraz roli kobiet w kulturze grania.

18 marca w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece im. Cypriana Kamila Norwida w Zielonej Górze prof. dr hab. Iwona Hofman wygłosiła wykład pt. „Jerzy Giedroyc i »Kultura«. W 80. rocznicę powstania Instytutu Literackiego w Paryżu”. Spotkanie odbyło się w ramach konwersatoriów bibliotekoznawczych.

Dr Tomasz Wicha z Katedry Teorii i Metodologii Nauk o Polityce i Administracji moderował dyskusję w ramach seminarium eksperckiego, które odbyło się 26 marca w Belwederze. Wydarzenie poświęcone było roli G20 jako instrumentu wpływu państw w globalnym systemie zarządzania. Seminarium zostało zorganizowane we współpracy ze Szkołą Główną Mikołaja Kopernika i zgromadziło przedstawicieli środowiska akademickiego oraz Kancelarii Prezydenta RP. Uczestnicy debatowali nad tym, czy G20 stanowi realny instrument wpływu dla państw, czy raczej forum reaktywne wobec kryzysów, a także analizowali możliwe warianty zaangażowania Polski w ten format, omawiając m.in. potencjalne korzyści, koszty

polityczne i ryzyka. Gospodarzem wydarzenia był szef Biura Polityki Międzynarodowej w KPRP minister Marcin Przydacz.

25 marca odbyło się spotkanie z Tomaszem Drylem – doświadczonym dziennikarzem sportowym, od lat związanym z telewizją CANAL+, gdzie specjalizuje się przede wszystkim w motorsporcie. Podczas spotkania ze studentami gość podzielił się bogatym doświadczeniem, opowiadając o realiach pracy w branży oraz odpowiadając na pytania uczestników zainteresowanych karierą w dziennikarstwie sportowym. Rozmowę poprowadził dr Mateusz Sobiech z INoKSiM.

Publikacje

Wiersz *Zabawa* autorstwa dr. Patryka Iwańczyka z INoKSiM znalazł się w *Warszawskiej Antologii Slamowej 2024*. Książka zawiera wiersze 18 uczestników stołecznych slamów poetyckich. Publikacja ukazała się dzięki staraniom Fundacji Slamowej w formie e-booka.

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się książka *O wojnie przed wojną. Rosyjskie zagrożenie agresją militarną wobec Ukrainy na łamach czasopism opinii w Polsce (XII 2021 – II 2022)* autorstwa dr. hab. Bogdana Borowika, prof. UMCS z INoKSiM. Publikacja jest dedykowana badaczom reprezentującym różne dyscypliny w ramach nauk humanistycznych i społecznych. Autor odpowiada na pytanie, na ile dyskurs w analizowanych tygodnikach przygotował polską opinię publiczną do wojny i w jakim stopniu ją przewidział.

Wydział Prawa
i Administracji

Sukcesy

Dr hab. Adrian Niewęglowski, prof. UMCS z Katedry Prawa Unii Europejskiej otrzymał wyróżnienie w XVII Konkursie „Przeglądu Sądowego” na książkę prawniczą najbardziej przydatną w praktyce wymiaru sprawiedliwości w roku 2024. Wyróżnienie przyznano za rozprawę pt. *Prawa autorskie i prawa pokrewne w masie upadłości*.

Konferencje

4 marca przedstawiciele Wydziału uczestniczyli w XVI Konferencji Ministra Sprawiedliwości z Dziekanami Wydziałów Prawa uczelni publicznych i niepublicznych. W spotkaniu udział wzięli dziekan WPiA dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS oraz prodziekan dr hab. Kamil Sikora, prof. UMCS. Konferencję otworzyła wiceminister sprawiedliwości Maria Ejchart. Podczas wydarzenia zaprezentowano przygotowaną przez Departament Zawodów Prawniczych analizę wyników egzaminów wstępnych na aplikacje prawnicze, które odbyły się 27 września 2025 r., a także omówiono wyniki naboru do Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. W spotkaniu uczestniczyli dziekani i prodziekani z ponad 40 uniwersytetów i uczelni wyższych prowadzących studia na kierunku prawo, a także przedstawiciele samorządów prawniczych. Konferencja stanowiła ważną platformę wymiany doświadczeń oraz dyskusji nad kształceniem przyszłych prawników i przygotowaniem absolwentów prawa do wykonywania zawodów prawniczych.

13 marca na platformie MS Teams odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Civic Education – Encouraging Active Citizen Participation in Public Life”, zorganizowana przez Katedrę Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji UMCS, Wyższą Szkołę Studiów Europejskich i Regionalnych w Czeskich Budziejowicach, Wyższą Szkołę Humanistyczno-Ekonomiczną im. Jana Zamoyskiego w Zamościu, Narodowy Uniwersytet Wojskowy im. Wasyla Lewskiego w Wielkim Tyrnowie, Uniwersytet DTI w Dubnicy nad Váhom oraz Uniwersytet w Vigo. Otworzyli ją: dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS, prof. dr hab. Jerzy Stelmasiak, Colonel Associate Professor Dr Ing. Grigor Grigorov, doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D., prof. María Isabel del Pozo Triviño, Dr. h.c. prof. PhDr. PaedDr. Tomáš Lengyel-falusy, PhD oraz dr Agnieszka Stolarska z WSHE. Z referatami wystąpili m.in.: dr Eliza Komierzyńska-Orlińska – „The impact of the National Bank of Poland on the social environment. Educational activities of the Polish central bank”; dr Agnieszka Wołoszyn-Cichocka – „The role of public administration in public health education and promoting collective responsibility of health”; dr Patryk Patoleta – „Beyond the Adversarial Reflex: Reframing Legal Education Through the

Comprehensive Law Movement” oraz dr Hanna Spasowska – „Citizen participation in UNESCO Biosphere Reserves: a model of environmental civic participation”.

20 marca odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „*Spiritus Historiae*. Rozwój prawa karnego na przestrzeni dziejów”, zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Prawników oraz Koło Naukowe Prawa Rzymskiego. Jej celem była pogłębiona refleksja nad ewolucją prawa karnego na tle przemian historycznych, społecznych i filozoficznych, analiza dawnych systemów penalnych oraz ukazanie ciągłości i zmian w zakresie odpowiedzialności karnej na przestrzeni epok. Istotnym założeniem było również podjęcie interdyscyplinarnej dyskusji nad funkcjami kary oraz wpływem idei filozoficznych na kształtowanie się instytucji prawa karnego, a także pogłębienie świadomości znaczenia historycznych fundamentów dla współczesnych koncepcji prawa karnego.

Wydarzenia

26 lutego dziekan dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS spotkał się z Aurélienem Montagu z Université d’Orléans (Francja) i Le Studium Institute for Advanced Studies w regionie Centre-Val de Loire. Rozmowa dotyczyła rozwoju współpracy naukowej i dydaktycznej w ramach konsorcjum Uniwersytetów Europejskich ATHENA. Omówiono możliwości realizacji wspólnych programów mobilności kadry i studentów oraz inicjatyw wzmacniających międzynarodowy wymiar kształcenia na WPIA.

11 marca odbyło się spotkanie eksperckie z prokuratorem Januszem Śliwą, zastępcą Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury oraz Beatą Zaczekowską, sędzią Sądu Rejonowego Katowice-Zachód, obecnie delegowaną do pełnienia czynności w KSSiP. Spotkanie zostało zorganizowane przez Sekcję Prawa Karnego Studenckiego Koła Naukowego Prawników i Katedrę Postępowania Karnego. W programie znalazły się: informacje dotyczące aplikacji prokuratorskiej i sędziowskiej; praktyczne wskazówki na temat rekrutacji do KSSiP; porównanie ścieżek rozwoju zawodowego sędziego i prokuratora oraz problematyka codziennych wyzwań, z jakimi mierzą się młodzi prawnicy na początku swojej drogi zawodowej.

W dn. 12–13 marca na WPIA odbyło się wspólne spotkanie zespołów z UMCS oraz Uniwersytetu Loránda Eötvösa (ELTE) w Budapeszcie, zorganizowane w ramach przygotowań do tegorocznej edycji konkursu RACSE/ANECS Moot Court Competition on the European Social Charter, który odbędzie się w kwietniu 2026 r. w Brukseli i jest organizowany przez UC Louvain. W ramach programu wspierania talentów Katedry Prawa Administracyjnego ELTE prof. dr hab. István Hoffman kontynuuje współpracę naukową i dydaktyczną z WPIA UMCS. Zespół studentów ELTE – Botond Cifra, Fanni Kádár oraz Dorottya Szilvágyi – wziął udział w intensywnych warsztatach ze studentami z naszej Uczelni. W skład zespołu z UMCS przygotowującego się do konkursu wchodzi: Anna Surma, Aleksandra Alberto i Aleksandra Kalicka. Opiekę merytoryczną nad nimi sprawują: dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS, dr hab. Sylwia Kucharuk, prof. UMCS oraz prof. István Hoffman, który wraz z Kyrą Vargą przygotowuje także zespół ELTE. Podczas spotkania szczegółowo przeanalizowano stan faktyczny sprawy konkursowej i przeprowadzono pełną symulację rundy konkursowej. Ćwiczenia te umożliwiły studentom obu uczelni doskonalenie umiejętności argumentacji prawniczej oraz wystąpień ustnych w języku angielskim i francuskim.

16 marca odbyło się spotkanie pt. „Blaski i cienie zawierania umów sprzedaży na odległość”, inaugurujące cykl spotkań pt. „Konsumenckie rozmowy przy kawie”, zorganizowane przez Koło Naukowe Prawa Mediów i Technologii Cyfrowych. Spotkanie poprowadziła Lidia Baran-Ćwirta – miejski rzecznik konsumentów w Lublinie. Celem spotkania było umożliwienie uczestnikom zdobycia wiedzy w zakresie funkcjonowania systemu ochrony konsumentów.

17 marca odbyły się warsztaty poświęcone praktycznym aspektom środków zaskarżenia w procesie karnym, zorganizowane przez Sekcję Prawa Karnego Studenckiego Koła Naukowego Prawników. Spotkanie poprowadził mec. Tomasz Rowiński, adwokat z doświadczeniem w sprawach karnych. Program obejmował: analizę warsztatu pracy obrońcy w kontekście konstruowania zarzutów odwoławczych, metodykę sporządzania apelacji i zażaleń zgodnie z wymogami formalnymi i procesowymi oraz omówienie najczęstszych błędów

popęłnianych w praktyce sądowej i sposobów ich unikania. Wydarzenie zostało zorganizowane we współpracy z Okręgową Radą Adwokacką w Lublinie.

19 marca odbyła się debata ekspercka pt. „Dezinformacja jako narzędzie współczesnych operacji informacyjnych”, w której udział wzięli: dr Jakub Olchowski – dyrektor Centrum Kompetencji Europejskich UMCS, analityk w Instytucie Europy Środkowej, współautor książki *NATO w pozimnowojennym środowisku (nie) bezpieczeństwa* (wspólnie z prof. dr. hab. Markiem Pietrasiem), Piotr Muszyński – ekspert ds. analizy przestrzeni informacyjnej w Naukowej i Akademickiej Sieci Komputerowej – Państwowym Instytucie Badawczym, specjalizujący się w zagadnieniach dezinformacji i wykorzystania sztucznej inteligencji w operacjach informacyjnych oraz Anna Grabowska-Siwiec – emerytowana oficer kontrwywiadu ABW (2004–2020), adiunkt na Wydziale Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu w Białymstoku, ekspert Fundacji Pułaskiego, szkoleniowiec Europejskiej Akademii Dyplomacji. Podczas spotkania poruszono następujące kwestie: mechanizmy współczesnej dezinformacji, operacje informacyjne i działania służb, rola AI w kształtowaniu narracji wpływu, bezpieczeństwo informacyjne państwa, odporność społeczeństwa na manipulację.

20 marca odbyły się wykład i warsztaty związane z problematyką prawa amerykańskiego. Wykład pt. „Amerykańska doktryna bezpieczeństwa w czasach Międzyepoki” wygłosił dr hab. Michał Urbańczyk, prof. UAM. Warsztaty pt. „Odpowiedzialność platform cyfrowych za internetową mowę nienawiści” prowadziła mgr Fatma Mejri, natomiast warsztaty pt. „Aborcja w prawie amerykańskim” prowadził mgr Kamil Gawęł.

23 marca odbyło się spotkanie online z dr. Pawłem Jandą z Uniwersytetu Rzeszowskiego pt. „Zasady procesowe w postępowaniu upadłościowym”, zorganizowane przez Koło Naukowe Postępowania Cywilnego.

Współpraca ze szkołami

11 marca odbyły się Drzwi Otwarte UMCS. Na WPiA kandydaci na studia wzięli udział w spotkaniu z amerykańskim sędzią z Teksasu – Johnem McClellanem Marshalllem, który opowiedział o tym, jak wygląda praca

sędziego w USA oraz podjął trudny i poruszający temat kary śmierci w Teksasie. Mogli odwiedzić stanowisko VR, które pozwoliło im przenieść się w wirtualne miejsce popełnienia przestępstwa i przeprowadzić jego oględziny. W programie znalazły się również: symulacja mediacji w sprawie stalkingu, w trakcie której widzowie zobaczyli, jak wyznacza się granice, ustala zasady kontaktu i tworzy porozumienie; warsztaty pt. „I Ty możesz zostać świadkiem!”, podczas których młodzież szkół średnich mogła wcielić się w rolę świadków i czynnie uczestniczyć w symulacji czynności procesowych; symulacja rozprawy karnej w sprawie o hejt. Odwiedzający chętnie korzystali także ze stoisk z ofertą dydaktyczną WPiA.

Z okazji zbliżającej się 250. rocznicy uchwalenia Deklaracji Niepodległości USA American Corner UMCS przygotował cykl wykładów popularnonaukowych w języku angielskim dla uczniów szkół ponadpodstawowych. 20 marca na WPiA odbyły się spotkania z sędzią Johnem McClellanem Marshalllem nt. historii i konstytucji USA oraz z dr. Christopherem Ballengee nt. kultury, popkultury oraz osiągnięć USA w nauce i technologii. Wykłady stanowiły dla uczniów źródło wiedzy przydatne w konkursie Freedom 250, który odbędzie się 29 maja.

W dn. 23–25 marca Wydział Prawa i Administracji wraz z Wydziałem Filologicznym zorganizował pokazowy amerykański proces sądowy z udziałem międzynarodowych ekspertów z USA (sędziego Johna McClellana Marshalla, adwokatów Michaela D. Kmetza i Elizabeth Phifer), prowadzony według procedur obowiązujących w Stanach Zjednoczonych. W dynamicznej, odpowiadającej na realne wyzwania sprawie pt. „AI: Murder or Suicide?” uczniowie zmierzli się z problemem odpowiedzialności sztucznej inteligencji za realne szkody psychiczne i fizyczne. Sprawa była oparta na realistycznym scenariuszu, w którym młoda osoba pod wpływem sugestii AI dopuszcza się aktu przemocy, co otwiera pole do dyskusji o granicach technologii, etyce i odpowiedzialności prawnej. Pokaz doskonale uzupełnił program nauczania WOS, historii i języka angielskiego. Może być inspiracją dla uczniów zainteresowanych prawem, socjologią, stosunkami międzynarodowymi, a także filologią angielską oraz lingwistyką stosowaną.

Archeologia to sztuka siania pozytywnego fermentu

Rozmowa z prof. dr. hab. Andrzejem Kokowskim z Instytutu Archeologii UMCS

Skąd się wzięło Pana zainteresowanie archeologią?

Szczerze mówiąc – nie byłem najlepszym uczniem. Nie szły mi przedmioty ścisłe, nie lubiłem nauk przyrodniczych. To wszystko wbrew marzeniom rodziców, którzy chcieli, żebym był inżynierem, lekarzem albo księdzem.

W liceum miałem mądrego profesora historii. Dawał mi do czytania książki, które stały się legalne dopiero 30 lat później, więc wiedziałem, że studiowanie oficjalnej historii mnie nie interesuje. Wybór filologii polskiej też nie był możliwy, ponieważ mam przypadłość, której się nie wyzbyłem do dzisiaj – popełniam koszarne błędy ortograficzne. Błogosławię komputery, które poprawiają je za mnie.

Z archeologią zetknąłem się trochę przypadkiem już jako dziecko. Będąc uczniem, zobaczyłem prawdziwe wykopaliska, które zrobiły na mnie gigantyczne wrażenie. Dodatkowo na ten kierunek naprowadził mnie kierownik muzeum w Złotowie, skąd pochodzę. Zacząłem wtedy czytać wszystko, co dotyczy szeroko rozumianej archeologii, zaczynając od książek o Egipcie i Peru. Można powiedzieć, że archeologia to była moja jedyna szansa. Wybrałem studia na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Konkurencja była dość duża, bo 10 osób na jedno miejsce. Wybór okazał się bardzo dobry.

Jakim Pan był studentem?

Studentem byłem, powiedzmy to, wyrafinowanym. An gażowałem się we wszystko, co archeologiczne. Miałem też dużo szczęścia, ponieważ trafiłem na wykładowców, którzy zauważyli we mnie tę iskrę bożą i chęć do nauki warsztatu archeologicznego. Rodzina w domu mnie właściwie nie widziała, bo każdą wolną chwilę spędzałem w terenie lub w bibliotece. Nie marnowałem ani chwili, choć znajdowałem czas także na życie studenckie.

Bardzo szybko doszedłem do pewnego wniosku: żeby zaistnieć w archeologii, trzeba ją traktować niezwykle poważnie. Na trzecim roku miałem już pierwsze publikacje naukowe. Pociągały mnie też kwestie organizacji nauki, np. przygotowywanie konferencji. Trochę na przekór mojemu poznańskiemu otoczeniu szukałem kontaktów na zewnątrz. Chciałem zobaczyć, jak się uczą np. w Krakowie czy Warszawie.

Przyznam szczerze, że na koniec studiów doznałem rozczarowania, ponieważ wyobrażałem sobie naiwnie i trochę arogancko, że skoro jestem dobry w terenie i mam wiedzę, to powinienem zostać zatrudniony na uczelni. Niestety z różnych względów okazało się to niemożliwe. Zaproponowano mi pracę w kilku muzeach w Wielkopolsce, ale ja chciałem robić coś samodzielnie. Taka szansa pojawiła się na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Tutaj poznałem

doc. dr. Jana Gurbę. On obiecał mi swobodę badawczą, na której bardzo mi zależało. I tak zostałem na UMCS.

Proszę opowiedzieć o swoich mistrzach, od których się Pan uczył.

Moim mistrzem terenowym był Aleksander Koško, późniejszy profesor, znakomity badacz epoki kamienia, który miał niesamowitą wyobraźnię badawczą. Jego sposób działania i przekonanie, że archeologii nie można poświęcać wyłącznie ośmiu godzin dziennie, tylko trzeba po prostu nią żyć, bardzo mi odpowiadały.

Moją mentorką była także prof. Aleksandra Cofta-Broniewska, która prowadziła wykopaliska na Kujawach – prestiżowej enklawie badawczej. Miała niezwykle umiejętności organizatorskie oraz wyczucie terenowe. Od niej uczyłem się właśnie organizacji pracy oraz pełnego szacunku sposobu patrzenia na otoczenie i ludzi.

Kolejną ważną dla mnie osobą jest prof. Jan Żak – naukowiec najwyższej klasy, mówiący wieloma językami, mający taki *charm* profesury przedwojennej. Dbał o to, żebyśmy my, studenci archeologii, tzw. łopaciarze, uczyli się świata. Chodził z nami do opery, na wystawy. W jego w domu odbywały się debaty na temat kultury. Starał się nam także wpoić przekonanie, że funkcjonowanie w światowej przestrzeni naukowej to zwalczanie ograniczeń. A największym ograniczeniem była nieznamość języków obcych.

Z czasów, kiedy zacząłem pracować w Lublinie, muszę wymienić cztery osoby. Pierwsza to prof. Kazimierz Godłowski, cesarz polskiej archeologii okresu przedrzymskiego i rzymskiego. Napisał niemal negatywną recenzję mojej pracy doktorskiej. Po kilku miesiącach przysłał mi list z przeprosinami, w którym przyznał się do błędnej oceny, czym pokazał wielką klasę. Inna wielka postać to prof. Joachim Werner, cesarz światowej archeologii, który nauczył mnie szerszego spojrzenia na lokalne odkrycia. Z kolei prof. Siegmund von Schnurbein, wyróżniony Medalem Amicus UMCS, pokazał mi, jak się poruszać po literaturze światowej. Miał też poczucie misji pomagania ludziom spoza Unii Europejskiej. Uważał, że trzeba stworzyć nam szansę pełnego korzystania z dorobku zachodniego. Ostatnia postać to prof. Jørgen Ilkjær, pierwszy honorowy profesor naszego Uniwersytetu. On z kolei dał mi pewność funkcjonowania w archeologii. Uświadomił mi, że to, co robię, jest ważne, i rewolucjonizuje chociażby archeologię skandynawską.

To są moi mistrzowie, ale w życiu jest tak, że człowiek nawet niezauważenie czerpie od każdego. Trzeba umieć słuchać ludzi i patrzeć na nich. W każdym jest coś, co może się nam przydać. Sztuką jest dostrzeżenie tego. Przez wiele lat obserwowałem doc. dr. Jana Gurbę, który ugruntował mnie w przekonaniu, że archeologia nie jest wyłącznie dla archeologów. Jest dla wszystkich, tylko trzeba umieć odpowiednio przekazać wiedzę.

Czy z takiego właśnie przekonania wyrosła idea popularyzacji badań archeologicznych, zanim to się stało trendem w nauce, oraz angażowania w nie społeczności lokalnych, czego przykładem może być choćby Wioska Gotów w Masłomęczu?

Tak. Jan Gurba miał tu absolutną rację – trzeba rozmawiać z ludźmi ich językiem. Bez tego nie rozumiemy, co robimy, staniemy się dla nich nieciekawi, a nawet wrodoży. On mi pokazał, gdzie są moje braki w funkcjonowaniu w przestrzeni społecznej.

Drażni mnie, gdy młodzi ludzie nagle się orientują, że trzeba popularyzować dyscyplinę i wychodzą z założenia, że są w tym pionierami, tłumacząc podstawowe sprawy, co np. społeczność zgromadzona wokół Wioski Gotów w Masłomęczu odbiera jako lekceważenie, bo oni to wiedzą od kilkudziesięciu lat. Często pojawia się też pogarda dla metod, które my stosowaliśmy, bez świadomości tego, jakie były czasy.

W latach 80.–90. regularnie publikowałem teksty w „Tygodniku Zamojskim” na tematy archeologiczne. Dla nowego pokolenia to jest śmieszne, bo nie ma kliknięć, lajków ani punktów. Tymczasem ludzie nie zdają sobie sprawy, jaki był efekt tego działania. To była nasza praca u podstaw, które przecież były w innym miejscu niż obecnie.

Sztuka polega na tym, by się nie wywyższać, ale działać tak, żebyśmy się wzajemnie zrozumieli i sobie zaufali – my jako naukowcy oraz społeczeństwo. Może brzmi banalnie, ale jest to bardzo trudne. Przestrzegam moich studentów np. przed lekceważeniem dzieci. W tych małych społecznościach są one jak szpiedzy, którzy w domu opowiadają swoje wrażenia po kontaktach z tymi dziwakami archeologami. Jeżeli dzieci powiedzą coś negatywnego, że przyjechaliśmy i je przegoniliśmy, to jesteśmy spaleni. A jeżeli te dzieci powiedzą, że było fajnie, ktoś im coś pokazał, pozwolił dotknąć sprzętu, odpowiedział na pytania, wtedy zaczyna się ferment.

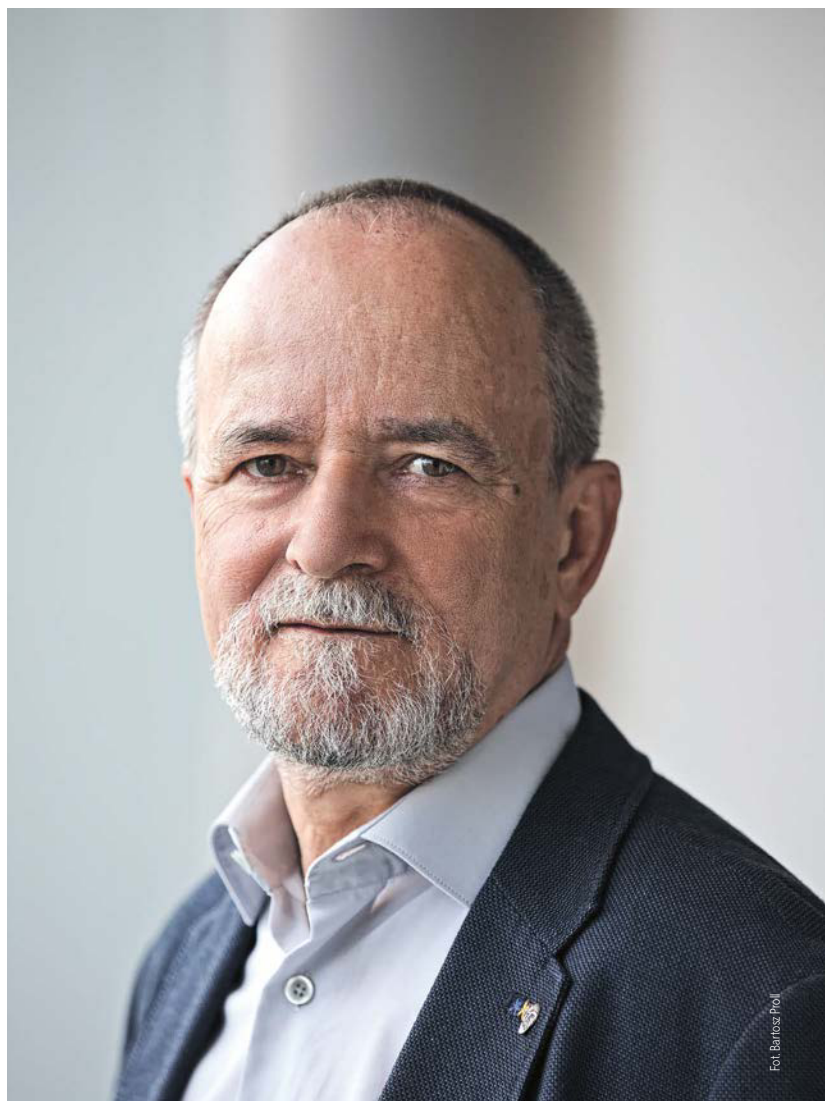
Nie ma jednego przepisu czy ustalonej ścieżki. Popularyzacja to złożony proces budowania zaufania ludzi. Naszym sukcesem jest np. to, że w Hrubieszowie i okolicach nikomu nie trzeba już tłumaczyć, co to jest archeologia. Ludzie sami postanowili utworzyć tam Laboratorium Historiae Gothorum i wokół niego budować swoją tożsamość.

Cechą wyróżniającą Pana pracę jest także nastawienie interdyscyplinarne. Dlaczego to takie ważne?

Wielu archeologów zadowala się faktem odkrycia i tym, co potrafi o nim opowiedzieć. Ja z kolei uwielbiam konfrontowanie swojej wiedzy z ludźmi wykształconymi inaczej i myślącymi innymi kategoriami. Archeologia jest bowiem immanentnie interdyscyplinarna. Od samego początku nie potrafiła się obyć choćby bez antropologii i archeozoologii.

Największy sukces medialny polskiej archeologii ostatnich lat to nasze odkrycie z badaczkami z Instytutu Nauk Biologicznych UMCS dotyczące stymulantów – dowiedliśmy, że barbarzyńscy wojownicy przed walką mogli zażywać środki pobudzające za pomocą przytwierdzonej do pasa łyżeczki. Trzeba mieć w sobie ciekawość i odwagę, żeby postawić pytanie, i cierpliwość, żeby je objaśnić komuś, kto mówi innym językiem naukowym czy zawodowym. Interdyscyplinarność polega m.in. na powiedzeniu komuś, kto reprezentuje inną dziedzinę, że mój problem badawczy jest właściwie jego problemem. Archeologia jest nieustannym sianiem pozytywnego fermentu. Czasem jakieś kwestie wydają się oczywiste, a w konfrontacji z drugim człowiekiem okazuje się, że one są oczywiste tylko dla mnie, bo funkcjonują w określonym kontekście.

Ponadto żeby uprawiać archeologię, trzeba czytać literaturę naukową w różnych językach, nie tylko po angielsku. Opracowując swoje teksty, często trzeba odnosić się do odkryć archeologicznych z XIX w., które w większości były opisane w języku niemieckim. Jeśli ktoś z kolei interesuje się Europą Wschodnią, musi sięgać do publikacji ukraińskich, białoruskich czy rosyjskich. Nie chodzi o perfekcyjną komunikację czy znajomość danego języka, ale o to, żeby umieć się poruszać w aparacie pojęciowym danej dziedziny. Oczywiście, są narzędzia cyfrowe do tłumaczenia, ale one nie oddają niuansów. Kiedyś myślałem arogancko, że dobrze znam język niemiecki, dopóki nie poznałem

Fot. Bartosz Pol

dr. Wiesław Niemirski, germanisty z UMCS, specjalisty od niemieckiego końca XIX w. i okresu międzywojennego. Okazało się, że popełniałem błędy w odczytywaniu starych tekstów. Współpracujemy już prawie 20 lat, wspólnie publikujemy i ja jestem w tych publikacjach bezpieczny.

Jak na przestrzeni lat zmieniło się uprawianie archeologii? Co zostało niezmiennie?

Muszę się do czegoś przyznać. Po zakończeniu prac w Masłomęczu nigdy więcej nie prowadziłem wykopalisk. Przez te 25 lat towarzyszył mi nieustający strach o to, czy dobrze kopię; czy dobrze dokumentuję; czy wszystko zauważyłem i opisałem itd. Tylko na zewnątrz wyglądało to tak, że jesteśmy wesołą grupą kopiącą w ziemi. Zauważyłem też, że świat obsługi archeologicznej

niesamowicie się rozpędził – pojawiły się nowe sprzęty, możliwości rozpoznawania tego, co jest w ziemi bez łopaty, sposoby i rodzaje dokumentacji. To wszystko znalazło się poza moją percepcją.

Teraz chętnie jeżdżę oglądać, jak pracują moi młodzi koledzy i czasem zazdroszczę im możliwości. Bo ja jestem z czasów, w których, żeby zdobyć kliszę do aparatu marki ORWO, papier milimetrowy do dokumentowania wykopalisk albo zapas łopat, trzeba było mieć znajomości. Robiąc dokumentację fotograficzną, zastanawiałem się, ile mam jeszcze filmów i czy powinienem już zrobić zdjęcie czy jeszcze odczekać i zrobić je za chwilę. Wybór miejsca do wykopalisk był w dużej mierze oparty na intuicji. Niezbędna była też niesamowita cierpliwość, bo czasami potrzeba było dwóch– trzech sezonów, żeby coś odkryć i potwierdzić swoje przypuszczenia. Teraz tę intuicję można sprawdzić niemal od razu, wykorzystując np. georadary czy lidary.

To była romantyczna archeologia. Dzisiaj jest inny komfort prowadzenia wykopalisk, ale też inna odpowiedzialność. Z dumą obserwuję, jak pracuje prof. Barbara Niezabitowska-Wiśniewska, moja uczennica, która przerosła mnie wiedzą i kompetencjami. Finalnie jednak nie zmieniło się to, że archeolog pracuje w terenie, a podstawowe narzędzia to np. łopata, szpachelka i pędzelek.

Podczas Gali Nauki Polskiej 20 lutego 2026 r. otrzymał Pan nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

za całokształt dorobku. Co uważa Pan za swoje największe osiągnięcie?

To jest bardzo trudne pytanie. W każdym moim działaniu znajduję jakąś radość i satysfakcję. Jeżeli miałbym definiować mój sukces, to chyba najważniejsze jest to, że udało mi się przekonać ludzi we wschodniej Lubelszczyźnie, że archeologia jest ich, a nie tylko moja, że nie muszę tłumaczyć, kim są Goci, kim jest archeolog i dlaczego wchodzi w ich pole buraków i kopie. Wszyscy zazdroszczą nam, że udało nam się przekonać lokalną społeczność, że dziedzictwo kulturowe jest jej dziedzictwem, że to nie jest fantasmagoria, którą wymyślili intelektualści.

W wyniku naszych wykopalisk udało się także zmienić postrzeganie historii starożytnej, utrwalony świat pojęć się wywrócił, zaczęto mówić o lubelskiej szkole archeologii – staliśmy się najważniejszym punktem odniesienia dla porównań archeologicznych okresu rzymskiego.

Ponad 20 lat temu zaangażowałem się w badania, które rekonstruują zasoby archeologiczne utracone w wyniku wojny. Badacze przeszukują m.in. archiwa, muzea i spuścizny po archeologach. Ja miałem szczęście, że zacząłem czytać niemieckie gazety z okresu międzywojennego i zauważyłem, że dziedzinę tę traktowano w nich jak zawody sportowe albo wydarzenia kryminalne. Niemal w każdej gazecie, przynajmniej raz w tygodniu, w kronice kryminalnej były informacje, kto, gdzie i co odkrył. Razem z dr. Wieńczysławem Niemirowskim zaczęliśmy

Pamiętkowe zdjęcie uczestników spotkania KAFU w Masłomęczu (25 czerwca 2016 r.) →

Fot. Sylwester Sotowski

czytać to wszystko i okazało się, że ponad 60% z tych informacji w ogóle nie trafiło do obiegu naukowego. Przykładowo do tej pory ludzie myśleli, że przed wojną zbadano w północno-zachodniej Polsce 220 cmentarzyisk z wczesnego okresu epoki żelaza, tymczasem udowodniliśmy, że było ich 680. To był swoisty przewrót. Otworzyliśmy zupełnie nową ścieżkę badawczą i nową kategorię źródeł, która jednak wymaga dużej ostrożności. Ale dzięki temu ludzie zrozumieli, że istnieją jeszcze inne pozawykopaliskowe metody pozyskiwania informacji o starożytności.

Nad czym Pan pracuje teraz? Jakie ma Pan plany zawodowe na najbliższy czas?

Już wkrótce ukażą się moje nowe publikacje. Pierwsza to rozliczenie z wykopaliskami pt. *A w Masłomęczu!* – pokazuje ich historię i karierę. Druga książka pt. *Cmentarzyska kultury pomorskiej w byłych prowincjach Grenzmark Posen-Westpreußen oraz Mark – Neumark Brandenburg (z północnym obrzeżem) (odkrycia do 1945 roku)* to efekt realizacji projektu w programie „Wektory Nauki” MNiSW – ukaże się po niemiecku. Jest rezultatem 11 lat badań moich i dr. Niemirowskiego w rozproszonych archiwach i zbiorach prasowych. Ma charakter nie tylko katalogu odkryć, ale również przewodnika metodologicznego dla przyszłych badaczy. W druku jest także książka o cmentarzysku gockim z Ukrainy. Ponadto współtworzę kolejny tom serii „Korpus znalezisk rzymskich z europejskiego Barbaricum”.

Parę miesięcy temu mój kolega prof. Marek Florek przyniósł mi przedmiocik znaleziony pod Sandomierzem – niepozorną brązową zapinkę. Na świecie dostępnych jest 19 tego rodzaju odznak i jedyna na północ od Karpat to jest ta nasza. Okazało się, że stanowi dowód na to, że pierwszy oficer rzymskiej armii legionowej przekroczył Karpaty i stanął na ziemiach polskich w 2 r. po Chr., a nie jak do tej pory myśłano w 5 r. po Chr. Z dr. Wiesławem Niemirowskim zajęliśmy się także porządkowaniem wiedzy o odkryciach łodzi jednopiennych w starożytności, wydłubanych w pniu dębowym. Tutaj też pokazujemy pazur naszej skuteczności.

Cały czas mam mnóstwo pomysłów. Ta nagroda Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego jest trochę wbrew moim mentalnym oczekiwaniom, bo jest za całokształt dorobku, a ja się przecież dopiero rozpędzam.

Rozmawiała Ewa Kawałko-Marczuk

Archiwum prywatne Andrzeja Kokowskiego

◀ Wykopaliska w Masłomęczu (1995 r.)

Archiwum prywatne Andrzeja Kokowskiego

◀ Cmentarzysko w Masłomęczu, grób 303

Cyfrowa transformacja na UMCS trwa

Rozmowa z mgr Małgorzatą Stręciwilk – kanclerz UMCS

Od 2006 r. na Uczelni działa system SAP. Opiera się na funkcjonowaniu modułów, które pozwalają zarządzać takimi obszarami działalności organizacji, jak np. kadry, płace, kontroling, badania naukowe, zamówienia publiczne. System jest stale rozbudowywany o kolejne elementy. Jakie są plany rozwoju SAP na naszej Uczelni? Jakie obszary będzie obejmował?

Wdrożenie systemu SAP na UMCS, czyli Zintegrowanego Informatycznego Systemu Zarządzania Uczelnią można uznać za zakończone w zakresie objęcia nim kluczowych obszarów funkcjonowania UMCS, takich jak: kadry, płace, kontroling, finanse, zamówienia publiczne, majątek, nieruchomości czy rozliczanie pensum dydaktycznego.

Jedną z ostatnich większych zmian realizowanych w 2026 r. jest optymalizacja elementów systemu SAP związanych z obsługą Wydawnictwa UMCS. Przygotowano rozwiązania dopasowane do potrzeb jednostki, które pozwolą jej sprawniej pracować w tym systemie i efektywniej realizować swoje zadania.

Obecnie rozwój systemu koncentruje się głównie na dostosowywaniu go do zmian wynikających z przepisów prawa krajowego i unijnego. Ostatnią istotną zmianą było przygotowanie go do współpracy z państwowym rozwiązaniem KSeF (Krajowym Systemem e-Faktur).

Dzięki temu od momentu produkcyjnego uruchomienia integracji, czyli od 1 lutego br., Uczelnia może przyjmować faktury zakupowe przesyłane za pośrednictwem tego państwowego systemu. Kwiecień to z kolei drugi krok we wdrożeniu w naszej organizacji KSeF – uruchomienie obsługi faktur przychodowych.

Warto przy tym podkreślić, że wprowadzenie państwowego systemu KSeF na naszej Uczelni, w szczególności w porównaniu z innymi, dużymi organizacjami, zostało dokonane praktycznie bezkolizyjnie, a to z racji tego, że mieliśmy wdrożone własne rozwiązania dotyczące cyfryzacji obsługi zamówień publicznych oraz obiegu faktur, właśnie w systemie SAP.

Od 1 marca br. podstawowym narzędziem do dokumentowania przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw realizowanych w Uniwersytecie stał się system EZD RP. Jakie korzyści płyną z jego uruchomienia?

Rzeczywiście, 1 marca był ważnym punktem na naszej mapie drogowej wdrożenia EZD. Po blisko dwuletnich przygotowaniach do tego wyzwania i po półrocznym pilotażu weszliśmy do pracy w tym systemie. Było to poprzedzone intensywnymi przygotowaniem i wzmocnionym zaangażowaniem całej Uczelni, a przede wszystkim naszego uczelnianego Zespołu ds. wdrożenia i utrzymania Systemu EZD. Z tego

Fot. Barbara Pol

miejsca za tę pracę, za wysiłek włożony w to, aby system mógł zafunkcjonować na UMCS, chciałam serdecznie podziękować wszystkim pracowniczkom i pracownikom naszej Uczelni. Nie było to łatwe zadanie, tym bardziej że podjęliśmy się jego realizacji samodzielnie, bez żadnego wsparcia zewnętrznego finansowego czy kompetencyjnego. Dopiero w końcówce naszego wdrożenia, wraz z czterema uczelniami wyższymi w Polsce, zostaliśmy zaangażowani do projektu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, realizowanego przez Naukową i Akademicką Sieć Akademicką – Państwowy Instytut Badawczy.

W lutym mieliśmy potwierdzenie ze strony NASK, że jesteśmy bardzo dobrze przygotowani, zarówno technicznie, jak i merytorycznie, do wdrożenia. Dyskutowaliśmy też o tym na zorganizowanej na UMCS 27 marca konferencji „EZD RP jako nowy etap cyfryzacji

organizacji. Dobre praktyki wdrożeniowe na przykładzie Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie”, która cieszyła się dużym zainteresowaniem. Gościliśmy na niej przedstawicieli ponad 20 uczelni wyższych z całej Polski oraz reprezentację różnych instytucji z administracji rządowej i samorządowej zainteresowanych naszymi dobrymi praktykami wdrożeniowymi.

Odnosząc się natomiast do pytania o to, co nam daje EZD RP, muszę powiedzieć, że jego wdrożenie przede wszystkim porządkuje obieg spraw wewnętrznych na UMCS i pozwala gromadzić całą dokumentację w jednym, spójnym systemie informatycznym. Dzięki temu procesy administracyjne są bardziej przejrzyste, a pracownicy mają łatwiejszy dostęp do informacji o stanie prowadzonych spraw. Nie bez znaczenia jest tutaj aspekt archiwizacyjny. Wszystkie dokumenty

związane z prowadzonymi sprawami trafiają do jednego, uporządkowanego repozytorium, które pełni funkcję cyfrowego archiwum.

Istotną korzyścią jest również znaczące ograniczenie liczby dokumentów papierowych oraz usprawnienie komunikacji z instytucjami zewnętrznymi. System EZD RP jest w pełni zintegrowany z państwowymi usługami cyfrowymi, takimi jak ePUAP czy e-Doręczenia, co umożliwia odbieranie i wysyłanie korespondencji w pełni elektronicznie.

Trwają prace nad nowym portalem UMCS, który w założeniu ma uporządkować dostęp do usług cyfrowych, a także komunikację wewnętrzną i zewnętrzną. Proszę opowiedzieć więcej o tym projekcie.

Nowy portal UMCS rzeczywiście ma uporządkować dostęp do usług cyfrowych Uczelni oraz usprawnić komunikację – zarówno wewnętrzną, jak i zewnętrzną. Kluczowym założeniem jest osiągnięcie pełnej dostępności cyfrowej, tak aby serwis był przyjazny i dostępny dla wszystkich użytkowników. Równie ważne będą użyteczność, prosty i zrozumiały język oraz wysoka jakość projektu graficznego.

Serwis powstaje na bazie trzech strategii opracowanych w 2025 r. – marki, komunikacji wewnętrznej oraz komunikacji marketingowej. Nie planujemy odtwarzać struktury obecnego serwisu – portal zostanie zaprojektowany od podstaw, we współpracy z kluczowymi jednostkami UMCS, tak aby lepiej odpowiadał na potrzeby użytkowników.

W ramach projektu planujemy wdrożenie kilku nowych narzędzi, które usprawnią funkcjonowanie Uczelni w przestrzeni cyfrowej. Wśród nich znajdzie się m.in. chatbot wspierający proces rekrutacji oraz obsługę studentów, system obsługi konferencji integrujący informacje o wydarzeniach naukowych, intranet dla pracowników oraz serwis BIP zintegrowany z portalem UMCS.

Realizacja projektu została podzielona na kilka etapów obejmujących: analizę przedwdrożeniową, przygotowanie makiet i projektów graficznych, a następnie instalację i konfigurację systemu. Kolejne działania będą dotyczyć migracji treści oraz przygotowania szablonów stron dla poszczególnych jednostek, a także szkoleń dla administratorów. Robocze prace nad tym projektem już ruszyły, a pierwsze elementy nowego portalu

planujemy udostępnić użytkownikom w pierwszym kwartale 2027 r.

Zmiany technologiczne dotyczą także studentów. Jak zmienia się formalna komunikacja między Uczelnią a studentami i obsługa procesu kształcenia?

W ostatnich latach konsekwentnie rozwijamy cyfrowe narzędzia wspierające obsługę procesu kształcenia oraz formalną komunikację między Uczelnią a studentami. Podstawowym systemem obsługującym tok studiów pozostaje USOS.

W samym systemie USOS już funkcjonuje wiele rozwiązań cyfrowych wykorzystywanych przez studentów. Przykładem są elektroniczne legitymacje studenckie, które współpracują z usługą mObywatel i pozwalają korzystać z dokumentu również w formie cyfrowej. Równolegle rozwijamy kolejne funkcjonalności systemu we współpracy z twórcą USOS – Międzyuniwersyteckim Centrum Informatyzacji (MUCI). Dotyczy to m.in. wewnętrznego modułu e-doręczeń, umożliwiającego formalną komunikację elektroniczną między UMCS a studentami (np. doręczanie i przechowywanie decyzji w formie elektronicznej), a także wdrożenia obsługi dyplomów elektronicznych, co stanowi odpowiedź na działania rządu w tym zakresie. Rozwijany jest też katalog usług wewnętrznych, który pozwala studentom i doktorantom załatwiać coraz więcej spraw administracyjnych w formie cyfrowej zamiast w tradycyjnym papierowym obiegu dokumentów.

Istotnym elementem cyfrowego środowiska kształcenia jest również platforma e-learningowa – Wirtualny Kampus, oparta na rozwiązaniu Moodle. Uczelnia stale rozwija to narzędzie, które wspiera prowadzenie zajęć, udostępnianie materiałów dydaktycznych oraz komunikację między prowadzącymi a studentami.

Korzystanie z systemów informatycznych, w ramach których przetwarza się ogromne ilości danych wrażliwych, wymaga stosowania odpowiednich zabezpieczeń. W jaki sposób Uczelnia jest przygotowana na cyberzagrożenia? Czy jesteście gotowi choćby np. na scenariusz z zaszyfowaniem i blokadą dostępu do danych (ransomware), phishing, kradzież danych czy ataki DDoS przeciążające serwery?

Uczelnia przetwarza duże ilości danych, dlatego kwestie cyberbezpieczeństwa traktujemy jako jeden

z kluczowych elementów funkcjonowania infrastruktury informatycznej. Nasze podejście opiera się na tzw. wielowarstwowym modelu bezpieczeństwa, który łączy rozwiązania organizacyjne, proceduralne oraz techniczne.

Po stronie organizacyjnej funkcjonują odpowiednie procedury i polityki bezpieczeństwa regulujące sposób korzystania z systemów informatycznych oraz reagowania na incydenty. Równolegle stosujemy rozwiązania techniczne chroniące infrastrukturę UMCS – obejmują one m.in. systemy zapór sieciowych, mechanizmy segmentacji sieci, narzędzia do monitorowania i ochrony stacji roboczych oraz serwerów, a także rozwiązania związane z zarządzaniem tożsamością i dostępem użytkowników. Istotnym elementem bezpieczeństwa są również regularne kopie zapasowe danych oraz procedury ich odtwarzania.

Dzięki temu Uczelnia jest przygotowana na różne typy zagrożeń, takie jak próby phishingu, ataki na infrastrukturę sieciową czy incydenty związane z oprogramowaniem *ransomware*.

Jednocześnie chcę podkreślić, że w obszarze cyberbezpieczeństwa nie istnieje coś takiego jak stuprocentowa odporność na zagrożenia. Dlatego równie ważnym elementem systemu bezpieczeństwa jest czynnik ludzki – podnoszenie świadomości użytkowników, szkolenia oraz budowanie dobrych praktyk w zakresie bezpiecznego korzystania z systemów informatycznych. Jest to spore wyzwanie, ponieważ wdrażanie zabezpieczeń w naturalny sposób prowadzi do pewnych obostrzeń w swobodzie pracy użytkowników w sferze informatycznej. Kompromis w takich sytuacjach jest trudny, w szczególności jeśli weźmiemy pod uwagę skalę zagrożeń, z jaką mierzą się duże organizacje w Polsce i na świecie.

Dlatego równolegle podnosimy świadomość członków naszej społeczności akademickiej w zakresie cyberzagrożeń funkcjonujących w dzisiejszym świecie – tak środowisku naszej pracy, jak i w życiu codziennym. Nasze Centrum Bezpieczeństwa i Pełnomocnik Rektora ds. bezpieczeństwa informacji prowadzą szeroko zakrojone działania informacyjne i szkoleniowe w tym obszarze. W każdej chwili zarówno pracownik UMCS, jak i student może sięgnąć do szkolenia z zakresu cyberbezpieczeństwa umieszczonego na naszym Wirtualnym Kampusie.

Cyfryzacja w tak dużej organizacji jak UMCS, działającej w wielu różnych obszarach, to proces wymagający. Co w związku z tym stanowi największe wyzwanie przy wprowadzaniu nowych rozwiązań technologicznych?

Największym wyzwaniem w procesie cyfryzacji w tak dużej organizacji jak UMCS jest skala i złożoność procesów, które obejmują bardzo różne obszary działalności – od dydaktyki, przez administrację, po badania naukowe, a także działalność kulturalną i sport akademicki. Wprowadzanie nowych rozwiązań technologicznych wymaga więc nie tylko wdrożenia odpowiednich narzędzi informatycznych, ale także dostosowania procedur i sposobu pracy wielu jednostek organizacyjnych Uniwersytetu.

Równie dużym wyzwaniem jest integracja różnych systemów oraz zapewnienie spójności danych i procesów. Dlatego wdrożenia realizowane są stopniowo i w ścisłej współpracy z jednostkami Uczelni, tak aby nowe rozwiązania rzeczywiście wspierały codzienną pracę użytkowników.

Wprowadzanie dużych zmian często budzi obawy, spotyka się ze sceptycyzmem, a czasem nawet oporem ze strony pracowników. Jak te procesy przebiegają na naszej Uczelni? Jakie środki są podejmowane, aby w sposób łagodny wdrożyć pracowników do działania w nowym środowisku cyfrowym?

Każda większa zmiana organizacyjna czy technologiczna w pierwszej fazie spotyka się z efektem tzw. wyparcia, bowiem w naturalny sposób wymaga czasu na adaptację. Dlatego przy wdrażaniu nowych rozwiązań staramy się prowadzić proces w sposób możliwie jak najbardziej partnerski i ewolucyjny (etapowy). Kluczowe znaczenie ma współpraca z jednostkami Uczelni już na etapie projektowania rozwiązań, tak aby odpowiadały one na realne potrzeby użytkowników.

Istotnym elementem są również szkolenia, materiały instruktażowe oraz bieżące wsparcie użytkowników po uruchomieniu systemów. Dzięki temu wszyscy mogą stopniowo oswajać się z nowymi narzędziami i wykorzystywać je w codziennej pracy. Doświadczenie jednak pokazuje, że po często trudnym okresie wdrożenia nowe rozwiązania są odbierane pozytywnie, zwłaszcza gdy realnie upraszczają procesy.

Rozmawiała Ewa Kawałko-Marczuk

Zawsze miałem szczęście do ludzi

Rozmowa z prof. dr. hab. Nikodemem Grankowskim – dziekanem Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi (1999–2005), dyrektorem Instytutu Mikrobiologii i Biotechnologii (1991–1999) oraz kierownikiem Zakładu Biologii Molekularnej UMCS (1993–2012)

W marcu miała miejsce piękna uroczystość, a mianowicie odnowienie Pana doktoratu w 50. rocznicę obrony rozprawy doktorskiej na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UMCS. To świetna okazja do wspomnień, których na pewno wiele nazbierało się przez minione lata. Zatem powspominajmy.

Wszystko zaczęło się w 1959 r., kiedy jako siedemnastoletni młodzieniec dostałem się na studia mikrobiologiczne. Moi rodzice zdecydowali się puścić mnie do szkoły rok wcześniej, stąd wspomniany wiek.

W szkole średniej miałem bardzo sympatycznych nauczycieli biologii i chemii – panią Fucik i pana Sawickiego, którzy zainteresowali mnie tymi przedmiotami. Będąc pod ich wpływem, wybrałem kierunek studiów, chociaż rozważałem też medycynę.

Mówimy o czasach siermiężnych w porównaniu z okresem, w którym żyjemy obecnie. Zajęcia dydaktyczne odbywały się w różnych miejscach Lublina. Przykładem są chociażby ćwiczenia z mikrobiologii ogólnej, które były prowadzone w Liceum im. Stanisława Staszica. Pamiętam wykłady prof. Zbigniewa Lorkiewicza

tuż po Jego powrocie ze Stanów Zjednoczonych. Były to też czasy, kiedy poznano strukturę DNA i kod genetyczny, o czym mówił Profesor. Zrewolucjonizowało to nauki biologiczne oraz wpłynęło na moje dalsze zainteresowanie problemami genów i biosyntezy białka.

Tuż po studiach otrzymałem propozycję pracy w Wytwórni Surowic i Szczepionek w Lublinie. Pracowałem tam prawie dwa lata. Procedury związane z produkcją preparatów medycznych są ściśle określone, dlatego w pewnym momencie zaczęło mnie to mniej interesować i chciałem spróbować czegoś innego. Okazja nadarzyła się bardzo szybko. W ramach ówczesnej Katedry Mikrobiologii Ogólnej, którą kierował prof. Lorkiewicz, tworzone Pracownię Chemii Bakteryjnej i szukano kogoś z doświadczeniem w pracy laboratoryjnej. Tym oto sposobem w 1967 r. zostałem zatrudniony w Uniwersytecie jako asystent naukowo-techniczny.

Jak wyglądały początki Pana pracy naukowej?

Kierownikiem wspomnianej Pracowni był wówczas jeszcze doc. Eugeniusz Gąsior, którego zainteresowania badawcze oscyływały wokół biosyntezy białka

Fot. Bartosz Piel

w komórce. Był On wspaniałym człowiekiem i to pod Jego opieką rozwijałem się naukowo.

Z początku jedyną bazą lokalową nowo utworzonej pracowni był niewielki pokój. Brakowało nam nie tylko miejsca, ale też sprzętu, dlatego moja rola sprowadzała się do jego pozyskiwania. Ciągle gdzieś jeździłem w tym celu. Z biegiem czasu sytuacja związana z brakiem odpowiedniej aparatury powoli się normowała, ale za to robiło się coraz ciasniej. Dopiero mniej więcej po roku użytkowania tego pomieszczenia przydzielono nam dodatkowy pokój, w którym mogliśmy wreszcie prowadzić badania. Na ich podstawie opublikowaliśmy w „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska” pierwszą pracę dotyczącą izolacji i chromatograficznej metody oczyszczania rybosomów, które stanowią centrum biosyntezy białka w komórce. Byliśmy jednak w tyle za naukowcami z Zachodu, którzy wykorzystywali do tego celu ultrawirówki, a których myśmy wtedy nie mieli. Potem udało nam się jedną

zakupić. Wówczas nasze badania, dosłownie i w przenośni, nabrały rozpędu. To był przełom lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych.

Kilka lat później dobiegła końca budowa Collegium Chemicum, tzw. Wielkiej Chemii. Zakład Biochemii, którym kierował doc. Jerzy Trojanowski, przeniósł się do wymienionego budynku. Pojawiła się szansa otrzymania zwolnionych pomieszczeń, którą wykorzystaliśmy. Mój szef polecił mi zorganizowanie Pracowni Izotopowej, byśmy mogli prowadzić badania z wykorzystaniem substancji radioaktywnych, niezbędnych do śledzenia aktywności biologicznej rybosomów. Zostałem więc wysłany na kurs inspektorów ochrony radiologicznej do Warszawy, ponieważ posiadanie licencji inspektora warunkowało możliwość utworzenia Pracowni Izotopowej. Pracownia ta powstała w ramach powołanego Zakładu Biologii Molekularnej, a mnie prof. Gąsior powierzył zadanie sprawowania nad nią nadzoru. Tak wyglądały te początki.

W jaki sposób poprawa warunków lokalowych, zakup nowego sprzętu, ale też uzyskanie przez Pana dodatkowych kwalifikacji wpłynęły na rozwój Zakładu i Pracowni?

Zmieniło się niemal wszystko. Te najważniejsze potrzeby zostały zaspokojone, czyli mieliśmy dosyć miejsca i niezbędną aparaturę. Mogliśmy więc iść do przodu. Pozostało poszukiwanie możliwości doksztalcania się w polskich i zagranicznych ośrodkach naukowych, aby poznać inne metody izolacji i charakterystyki struktury rybosomów.

Pojechałem więc do Berlina, gdzie prof. Heinz Bielka, dyrektor Instytutu Fizjologii Komórkowej Niemieckiej Akademii Nauk, umożliwił mi poznanie techniki elektroforezy białek rybosomowych, którą stosujemy do dziś w naszym laboratorium. Dzięki niej mogliśmy rozdzielić kilkadziesiąt indywidualnych białek rybosomowych. Przywoziłem tę technikę do Lublina, ale pojawił się problem braku odpowiedniego aparatu do elektroforezy. W berlińskim instytucie wykonałem zdjęcia i szkice, więc stwierdziłem, że spróbujemy go sobie zrobić sami. Na ówczesnym Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii mieściły się warsztaty. Pracował tam pan Jerzy Stec, który taki aparat dla nas zrobił! Składał się z płyt pleksi, był skręcany na śrubki i działał świetnie.

Wtedy udało nam się po raz pierwszy rozdzielić białka rybosomowe komórek drożdżowych *Saccharomyces cerevisiae*. Te eukariotyczne komórki stały się naszym modelem badawczym ze względu na łatwość hodowli w laboratorium i brak właściwości chorobotwórczych. Okazało się, że rybosomy drożdżowe zbudowane z dwóch podjednostek mają różną liczbę białek w tych podjednostkach. Byliśmy w czołówce zespołów opisujących strukturę białkową rybosomów eukariotycznych.

W tym samym czasie przygotowywałem rozprawę doktorską, której promotorem był prof. Eugeniusz Gąsior. Moim głównym celem badawczym była fosforylacja drożdżowych białek rybosomowych. W swojej pracy udało mi się w pewnym stopniu wykazać, że proces ten w przypadku niektórych białek może mieć wpływ na ich aktywność biologiczną w komórce. Wyniki okazały się na tyle interesujące, że otrzymałem za nie Nagrodę im. Włodzimierza Mozołowskiego przyznaną przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Biochemicznego.

Wspomniał Pan o tym, że wielokrotnie wyjeżdżał Pan do innych ośrodków naukowych. Który z tych wyjazdów uważa Pan za najbardziej cenny w kontekście rozwoju naukowego?

Wszystkie były bardzo ważne, ale przywołam jeden, do którego szczególnie lubię wracać pamięcią.

Niedługo po obronie doktoratu prof. Gąsior zaproponował mi wyjazd na stypendium naukowe do Stanów Zjednoczonych. On już był tam kilkakrotnie i znał amerykańskie środowisko naukowo-badawcze. Oczywiście chętnie przyjąłem tę propozycję. Miałem nawet upatrzone kilka ośrodków. Jednym z nich był University of Texas w Austin, gdzie przyjął mnie prof. Boyd Hardesty zajmujący się wówczas enzymami uczestniczącymi w procesie fosforylacji białek. Był to świetny naukowiec, a jednocześnie bardzo sympatyczny człowiek. Przyjaźniliśmy się później przez wiele lat.

Z moim pobylem w USA wiąże się interesująca historia. Otóż prof. Severo Ochoa, laureat Nagrody Nobla, opublikował pracę na temat fosforylacji pewnych białek. Do swoich badań wykorzystał handlowy preparat enzymu. Zarówno ja, jak i prof. Hardesty byliśmy zaskoczeni wynikami tych badań, ponieważ zakupiony enzym mógł być zanieczyszczony innymi enzymami. Postanowiłem więc zbadać podobne enzymy w modelowych komórkach, jakimi były retikulocyty królicze. Retikulocyty to niedojrzałe formy czerwonych ciałek krwi. Oczyszcziłem dwa enzymy do stanu homogennego i wykazałem, że jeden fosforyluje, a drugi defosforyluje badany substrat białkowy. Enzymy te stanowiły więc regulatorowy kompleks enzymatyczny w procesie fosforylacji białek, co różniło wyniki naszych badań od wyników prof. Ochoa'y.

Minął jakiś czas i pojechałem na konferencję naukową. Nagle podchodzi do mnie pewien mężczyzna. Znałem go ze zdjęć i wiele o nim słyszałem, ale nigdy nie miałem okazji go spotkać. Wyciąga do mnie rękę, klepie po ramieniu i mówi: „You are right”. Był to oczywiście prof. Ochoa. Dostałem pochwałę od laureata Nagrody Nobla – niezapomniane przeżycie.

Muszę przyznać, że miałem ogromne szczęście, bo w tamtych czasach możliwości wyjazdów naukowych na Zachód były ograniczone. Pozwoliły mi one nie tylko rozwijać się naukowo, ale też poznać wspaniałych ludzi i nabrać dystansu do systemu, w którym przyszło mi żyć wcześniej przez wiele lat.

Fot. Maciej Przypacha, źródło: Muzeum UMCS

Czy ten obrany kierunek badawczy rozwijał Pan też później już jako doktor habilitowany?

Tak, zwłaszcza że prace, które wykonałem, będąc w Stanach, oraz te, które przygotowałem w kolejnych latach w UMCS, zaowocowały powstaniem rozprawy habilitacyjnej składającej się z dziewięciu publikacji. Dołączony był do nich wstęp, który za namową prof. Gąsiora opublikowałem w czasopiśmie „Postępy Biochemii”. Znowu spotkało mnie wyróżnienie, bo otrzymałem doroczną Nagrodę im. Bolesława Skarżyńskiego za najlepszą pracę przeglądową.

A jak wtedy wyglądała baza lokalowa na Wydziale? Bo przecież lata płynęły, przybywało pracowników i studentów...

Mówiąc krótko, zaczęło być nam trochę ciasno. Tutaj zatrzymałbym się na początku lat dziewięćdziesiątych, kiedy w 1990 r. prof. Gąsior został rektorem UMCS. To był złoty okres dla Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi m.in. dlatego, że mieliśmy trzech członków Polskiej Akademii Nauk jednocześnie: prof. Eugeniusza Gąsiora, prof. Zbigniewa Lorkiewicza i prof. Bohdana Rodkiewicza.

Pewnego dnia Uniwersytet otrzymał dar z dawnej NRD w postaci dużych betonowych płyt budowlanych, o które wystarał się poprzedni rektor prof. Zdzisław Cackowski. Dodam tylko, że cały Wydział mieścił się w starym budynku przy ul. Akademickiej. Mieliśmy

więc materiał, ale brakowało nam funduszy na budowę. W niedługim czasie udało się rektorowi prof. Gąsiorowi pozyskać je z Ministerstwa. Wmurowano akt erekcyjny, a ja zostałem wyznaczony przez mojego szefa na „seniora budowy” i prace ruszyły. Byłem w pewnym sensie łącznikiem między budowlancami a rektorem. Wszystko szło zgodnie z planem i wydawało się, że inwestycja wkrótce zostanie zakończona.

Nadszedł jednak trudny rok 1993. W maju nagle umiera żona prof. Gąsiora. To wydarzenie praktycznie zbiegło się w czasie z wybraniem Go na kolejną rektorską kadencję. Profesor bardzo przeżył śmierć małżonki. Kilka miesięcy później sam ciężko zachorował i zmarł. Nasz Uniwersytet oraz lubelskie środowisko akademickie straciło wówczas świetnego rektora i naukowca, a ja nie tylko przełożonego, ale również przyjaciela.

Po śmierci Profesora przejąłem kierownictwo Zakładu Biologii Molekularnej. Byłem już wtedy profesorem belwederskim, bo w maju tego samego roku odebrałem nominację z rąk prezydenta Lecha Wałęsy. Przyznam, że towarzyszyły mi pewne obawy związane z objęciem nowego stanowiska, mimo że od kilku lat pełniłem funkcję dyrektora Instytutu Mikrobiologii i Biotechnologii. Wcześniej miałem jednak kogoś, na kim mogłem się opierać.

Ciężar utrzymania odpowiedniego poziomu prowadzonych badań i doprowadzenie do końca budowy gmachu dla Wydziału spoczął na moich barkach.

↑ Odstąpienie tablicy pamiątkowej poświęconej rektorowi UMCS prof. Eugeniuszowi Gąsiorowi (22 października 1998 r.)

Budynek oddano do użytku w 1995 r. z przeznaczeniem głównie dla Instytutu Mikrobiologii i Biotechnologii. Wtedy też postanowiłem uhonorować prof. Gąsiora za całokształt Jego bogatych dokonań dla Uniwersytetu. Wystąpiłem o to z wnioskiem do ówczesnego rektora prof. Kazimierza Goebela. I tak w 1998 r. budynek Instytutu otrzymał nazwę Kolegium im. prof. dr. hab. Eugeniusza Gąsiora, co zostało podkreślone odpowiednią tablicą na ścianie w holu gmachu. Poczuję się spełniony, bo wiedziałem, że w ten sposób oddaliśmy Mu hołd za lata pracy na rzecz naszego Wydziału i Uczelni.

Zatrzymajmy się na chwilę przy licznych funkcjach, które pełnił Pan na UMCS, bo ten wątek został już kilkukrotnie poruszony. Był pan dziekanem Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi, dyrektorem Instytutu Mikrobiologii i Biotechnologii oraz kierownikiem Zakładu Biologii Molekularnej. Które z tych doświadczeń było najtrudniejsze?

Chyba największym wyzwaniem było dla mnie pełnienie funkcji dziekana, ponieważ na Wydziale prowadzone były dwa kierunki studiów: biologia i geografia. W związku z tym dochodziło czasami do rywalizacji w postrzeganiu interesów i spraw między biologami i geografami. Wymagało to elastycznego podejścia do problemów, w czym mogłem liczyć na wsparcie ówczesnego rektora prof. Mariana Harasimiuka. Efekt był taki, że zostałem wybrany na drugą kadencję dziekańską, bo starałem się wychodzić do ludzi, rozmawiać z nimi, być na nich otwartym.

Myślę, że należy wspomnieć jeszcze o pewnym niezwykle ważnym zaproszeniu, które w 2005 r. otrzymał Pan od Królewskiej Szwedzkiej Akademii Nauk. Proszę powiedzieć coś więcej na ten temat.

Kiedy dostałem list od Royal Swedish Academy of Sciences, byłem bardzo zdziwiony. Dopisek *Strictly Confidential* sprawił zaś, że początkowa konsternacja przerodziła się w lekki niepokój.

Rozszerzone kolegium rektorskie. Obrady w Kazimierzu Dolnym (30 sierpnia 1999 r.) →

Fot. Maciej Przystycki, źródło: Muzeum UMCS

W liście znajdowało się zaproszenie do grona naukowców proponujących osoby do Nagrody Nobla z Chemii. Nie spodziewałem się tego, ale jednocześnie poczułem, że badania moje i mojego zespołu są doceniane także za granicą i to przez wybitne osobistości świata nauki. Było to dla mnie wielkie wyróżnienie. Niestety przez wiele lat nie mogłem się nim pochwalić ze względu na wymogi Szwedzkiej Akademii Nauk.

Podczas naszej rozmowy nie sposób pominąć faktu, że Pański zespół prowadził badania nad szczepionką przeciwko malarii. Jak rozpoczął się ten projekt?

Twórcami pomysłu byli prof. Marek Tchórzewski oraz dr Dawid Krokowski. Malaria jest tropikalną chorobą wywoływaną przez pierwotniaka zwanego zarodźcem malarycznym, który przechodzi skomplikowany cykl rozwojowy w różnych organizmach. Cykl ten charakteryzuje się zmiennością składu antygenowego (tzn. substancji pobudzających system immunologiczny człowieka do tworzenia przeciwciał odpornościowych). Naszym pomysłem było wykorzystanie pewnych białek rybosomowych jako antygeny, które są niezmiennie we wszystkich etapach cyklu rozwojowego chorobotwórczego pierwotniaka. Dawało to przewagę nad projektami szczepionek innych badaczy, a tym samym szanse opracowania szczepionki zapewniającej ochronę człowiekowi przed infekcją bez względu na etapy cyklu rozwojowego zarodźca. Wskazywały na to nasze badania immunologiczne ze zwierzętami laboratoryjnymi. Nasz zespół w składzie: prof. Marek Tchórzewski, dr Dawid Krokowski, prof. Agnieszka Szuster-Ciesielska, dr Leszek Wawiórka i ja opatentował ten antygen w Polsce i Europie.

Wtedy wybuchła prawdziwa medialna burza. Zapraszono mnie na wywiady do telewizji, radia, prasy. Cały nasz zespół został wyróżniony Nagrodą Naukową „Marii Curie” przez Kapitułę Nagród UMCS. Za badania nad szczepionką byliśmy też nominowani do plebiscytów National Geographic Traveler w kategorii „Naukowe odkrycie roku” oraz Soczewki Focusa 2011 w kategorii „Nadzieja”, w których zajęliśmy trzecie miejsce.

Oczywiście wszystkie te nagrody bardzo nas cieszyły. Jednak naszym głównym celem było skomercjalizowanie antygeny, co mogło prowadzić do opracowania skutecznej szczepionki przeciwko malarii. Zaczęliśmy więc poszukiwać źródeł dalszego finansowania, aby

móc wykonać jeszcze badania na małpach w ośrodku zagranicznym, potem badania przedkliniczne, później kliniczne, a na końcu przejść do procesu produkcji w firmie farmaceutycznej. Kilka firm było zainteresowanych produkcją, ale jednocześnie żadna z nich nie chciała czekać, bo wszystko musiałyby potrwać jeszcze kilka lat. Niestety nie udało nam się doprowadzić tej sprawy do końca, pozostał więc niedosyt. Ze względu na brak finansowania projekt został zamknięty.

Na koniec spójrzmy na Pana dokonania i pracę naukową, ale też organizacyjną na UMCS z perspektywy lat. Z czego jest Pan najbardziej dumny?

Nie jestem w stanie wymienić jednej takiej rzeczy. Muszę jednak przyznać, że miałem w swoim życiu ogromne szczęście do ludzi. Wszystko zaczęło się od świętej pamięci prof. Eugeniusza Gąsiora, który zapewnił mi warunki do realizacji marzeń, zachwyił swoją mądrością i szacunkiem do podwładnych. Potrafił docenić i zachęcić do działania. A ja, wzorując się na moim Mistrzu, również starałem się tak postępować.

Kiedy odchodziłem na emeryturę, rekomendowałem władzom Wydziału i Uczelni powierzenie prof. Markowi Tchórzewskiemu, członkowi naszego zespołu, funkcji kierownika Zakładu Biologii Molekularnej. Tak też się stało. Mam z tego satysfakcję, ponieważ prof. Tchórzewski był i jest nadal wyróżniającym się naukowcem, który kontynuuje wraz z zespołem i rozwija z dużymi sukcesami międzynarodowymi zaczęte przeze mnie przed wieloma laty badania dotyczące struktury i funkcji rybosomów w biosyntezie białka.

W tym miejscu pragnę też bardzo podziękować wszystkim, z którymi współpracowałem w UMCS przez 45 lat, odnosząc sukcesy naukowe i organizacyjne w trakcie pełnienia funkcji kierowniczych na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi.

Moje pokolenie dochodziło do wszystkiego ciężką pracą. Dlatego jestem dumny, że moje życie potoczyło się w taki sposób, że małymi krokami, przy wsparciu moich bliskich i współpracowników oraz własnej determinacji, rozwijałem się naukowo, a przy tym kierowałem się wartościami, które wpoili mi rodzice. Moja mama zawsze powtarzała, że należy zadawać się z ludźmi mądrzejszymi od siebie. I teraz, po latach, z całą pewnością mogę stwierdzić, że miała rację.

Rozmawiała Magdalena Cichocka

O przywództwie lokalnym i roli kobiet w samorządzie

Rozmowa z dr hab. Justyną Wasil z Katedry Administracji Publicznej UMCS

Z wykształcenia jest Pani politologiem i historykiem. Czy w badaniach naukowych udaje się Pani łączyć te perspektywy?

Dla politologa każda dodatkowa perspektywa jest cenna. Na co dzień nie badam procesów politycznych z przeszłości. Zajmuję się raczej współczesnością lub historią niezbyt odległą, którą dla samorządu terytorialnego stanowi wszystko to, co miało miejsce przed rokiem 2018. W prowadzeniu badań pomocna jest perspektywa historyczna, bo umożliwia zrozumienie zachowań ludzkich oraz przyczyn i długotrwałych skutków niektórych sytuacji, np. dlaczego aktywność publiczna kobiet w Polsce, w tym lokalnie, kształtowała się inaczej niż w państwach o ugruntowanej demokracji.

W swoich pracach analizuje Pani funkcjonowanie samorządu na obszarach wiejskich. Jak na przestrzeni lat zmienił się model przywództwa w gminach wiejskich?

To, w jaki sposób jest realizowane przywództwo lokalne, zależy od ustroju samorządu, tzn. kogo ustawodawca niejako „namaszcza” na formalnego lidera lokalnego. Na poziomie gmin jest to zdecydowanie organ wykonawczy, tj. w gminach wiejskich – wójt, który od 2002 r. wybierany jest w wyborach bezpośrednich, posiada

szeroki wachlarz kompetencji, często w praktyce koncentruje władzę lokalną w swoich rękach. Z tego względu możemy mówić, że wytworzyliśmy prezydencki model przywództwa, który zastąpił model parlamentarny, jaki funkcjonował w polskich gminach w latach 1990–2002. Drugą kategorią formalnych liderów lokalnych są radni wybierani w gminach wiejskich w wyborach większościowych, którzy podejmują decyzje kolegialnie (całą radą), więc siła w procesie decyzyjnym jednego radnego – lidera jest znacznie mniejsza niż wójta. Trzecią kategorią lidera lokalnego jest sołtys. Jego pozycja w stosunku do wójta i radnych jest znacznie słabsza, choć osoba sprawująca tę funkcję może wytworzyć przywództwo lokalne oddolne, co może stanowić „trampolinę” do innych, wyższych urzędów w samorządzie. Sposób funkcjonowania i pozycja ustrojowa radnych i sołtysów także podkreśla prezydencki model przywództwa, tzn. na obszarach wiejskich w praktyce rządzi wójt.

Przywództwo lokalne, również polityczne, na obszarach wiejskich to kategoria, w której można zaobserwować zmiany na przestrzeni lat na kilku płaszczyznach, np. uwarunkowań endo- i egzogennych, w kontekście ekonomicznym, rozwoju infrastruktury technicznej, ale i kapitału ludzkiego z uwzględnieniem płci. W innych warunkach jest ono budowane w gminach wiejskich

położonych w niedalekiej odległości od dużych miast, gdzie gmina może zostać „gapowiczem miasta” w odniesieniu do administracji świadczącej (ochrona zdrowia, opieka socjalna), ale i napływu nowej ludności „w sile wieku”. Z biegiem czasu inaczej będzie wyglądać przywództwo lokalne w gminach, które można określić mianem peryferyjnych, z dużym odsetkiem osób starszych, których potrzeby należy zaspokoić na miejscu. Spore znaczenie dla kształtowania przywództwa lokalnego w perspektywie ostatnich 30 lat miały także fundusze UE, od inwestycji w infrastrukturę techniczną do kapitału społecznego, co nierozdzielnie powiązane było z umiejętnością ich wykorzystania przez liderów lokalnych.

Zajmuje się Pani także rolą kobiet w samorządzie. Dostrzega Pani zmianę w zakresie ich reprezentacji i wpływu w organach gminnych?

Przemiany społeczne doprowadziły do sytuacji, w której kobiety, zwłaszcza te zamieszkujące obszary wiejskie, stały się lepiej wykształcone od mężczyzn, ironizując: „uzyskały wreszcie” odpowiednie kompetencje do udziału w życiu publicznym. Ich miejsce pracy w wyniku przemian zachodzących na wsi zmieniło się z gospodarstwa rolnego na posadę „na etacie”. W ujęciu działalności publicznej potencjalnych liderki lokalnych pozwoliło przełamać wewnętrzne bariery (przejść proces autoselekcji) i częściej obejmować stanowiska samorządowe. Zmianie uległo nastawienie społeczeństwa do sprawowania władzy (w tym lokalnej) przez kobiety.

Przywództwo lokalne kobiet, które w latach 90. XX w. i pierwszej dekadzie XXI w. było rzadkością, można analizować jako zjawisko ciągłe i powszechne. Zmianę widać w statystykach udziału kobiet w lokalnym życiu publicznym. W 1990 r. kobiety stanowiły niecałe 10% radnych, obecnie jest to ok. 37%. W pierwszych bezpośrednich wyborach na wójta w 2002 r. wśród wybranych było 7% kobiet, po ostatnich wyborach – 16%. Najszybciej wzrastał odsetek sołtysek, obecnie to blisko 50%. Można zauważyć, że najmniejszy postęp dokonał się w przypadku wyborów organu wykonawczego, który koncentruje najwięcej kompetencji i otrzymuje najwyższe wynagrodzenie. Kobiety aktywne publicznie wykazują inne podejście do realizacji zadań samorządowych niż mężczyźni – patrzą przez pryzmat człowieka, a nie projektu. W większym stopniu

Fot. Baintoz Prohl

nastawione są na realizację zadań dotyczących spraw społecznych, edukacji, kultury. Myślą wielozadaniowo, a działania na rzecz integracji społecznej potrafią realizować bezkosztowo.

Podczas tegorocznej Gali Nauki Polskiej otrzymała Pani nagrodę za znaczące osiągnięcia w działalności naukowej. Jak ważne jest dla Pani to wyróżnienie?

Gali towarzyszy podniosła atmosfera, to duże wydarzenie. Muszę przyznać, że nagroda daje satysfakcję, to jeden z niewielu momentów w pracy, kiedy można świętować sukcesy naukowców. W moim przypadku było to docenienie badań, którym poświęciłam prawie 10 lat. Tego rodzaju nagrody są dużą motywacją do dalszej pracy, zwłaszcza w obecnej, niestety trudnej dla nauki i naukowców rzeczywistości.

Rozmawiała Magdalena Wołoszyn-Mróż

„Wiadomości Uniwersyteckie” – pamięć, tradycja i promocja Uczelni

Kwiecień 1991 r. zapisał się w historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej jako moment powstania „Wiadomości Uniwersyteckich” – czasopisma skierowanego do społeczności akademickiej UMCS oraz współtworzonego przez jej członków. Od samego początku pełni ono wyjątkową rolę: dokumentuje najważniejsze wydarzenia z życia Uczelni, prezentuje jej dorobek naukowy i dydaktyczny oraz promuje inicjatywy, projekty badawcze i osiągnięcia pracowników, doktorantów i studentów.

Dziś, świętując 35-lecie istnienia, „Wiadomości Uniwersyteckie” pozostają nie tylko kroniką uczelnianej codzienności, ale także ważnym elementem tożsamości UMCS i budowania jego wizerunku, wizytówką i świadectwem dynamicznego rozwoju. Co więcej, należą do grona pierwszych czasopism akademickich w Polsce, które przecierały szlaki dla podobnych inicjatyw w innych szkołach wyższych.

Jubileusz to doskonała okazja, by spojrzeć wstecz i docenić drogę, jaką przebyło pismo, oraz ludzi, którzy przez lata je współtworzyli.

Trudne dobrego początku

Na początku lat 90., kiedy powstały „Wiadomości Uniwersyteckie”, rektorem UMCS był prof. Eugeniusz Gąsior. Kierował Uczelnią w okresie trudnych przemian społeczno-gospodarczych i rodzącej się demokracji. Ale był to też czas, kiedy pojawiały się pierwsze zwiastuny

nowoczesności, takie jak Internet i telefony komórkowe, oraz doszło do rewolucji w obszarze mediów. Zniesiono cenzurę i przywrócono wolność słowa.

Zmiany społeczno-polityczne objęły cały kraj i wszystkie dziedziny życia. Silnie wpłynęły także na funkcjonowanie prasy, w tym tej uczelnianej. Dawały możliwość większego otwarcia się na świat i prowadzenia otwartej dyskusji na ważne tematy. Szanse te dostrzeżono również na naszym Uniwersytecie.

» Inicjatorem powołania pisma był śp. prof. Stefan Symotiuł, który uważał, że tak wielka instytucja jak UMCS mogłaby mieć własne forum dyskusyjne dla wypracowania dezyderatów dla zmian, jakie powinny nastąpić na Uczelni. Znajomi, których informował o swoim pomysle, uważali go za interesujący i potrzebny. Wówczas Symotiuł wystąpił do rektora prof. Eugeniusza Gąsiora z wnioskiem o zgodę na powstanie planowanej gazety i ją uzyskał. Niedługo potem zarejestrował w odpowiednim urzędzie periodyk „Wiadomości Uniwersyteckie” jako miesięcznik prywatny. Do współpracy w Kolegium Redakcyjnym zaprosił: prof. Wiesława Kamińskiego, fizyka i Elżbietę Mulawę-Pachoł, wówczas rzeczniczkę prasowego UMCS, a nieco później także prof. Jadwigę Mizińską. Funkcję sekretarza redakcji zaproponował swojemu koledze z liceum, ówczesnemu kierownikowi działu Wydawnictw „Annales UMCS”, Markowi Jędrychowi.

Po częstych i długich spotkaniach i dyskusjach Kolegium Redakcyjnego w marcu 1991 r. przygotowano do druku pierwszy numer, który liczył 6 stron. Periodyk miał nietypowy format, co miało go

Fot. Barbara Proń

wyróżniać wśród innych czasopism. Działając w duchu demokracji, nie powołano redaktora naczelnego, pisząc w stopce redakcyjnej, że „redaguje kolegium”, a przy nazwisku S. Symotiuka dodawano „redaktor”.

– mówi prof. dr hab. Ryszard Szczygieł, historyk, prorektor ds. ogólnych UMCS w latach 2008–2012.

Jak już wspomniał Pan Profesor, objętość pierwszego numeru była niewielka. Z czasem jednak liczba stron się zwiększała. Obecnie poszczególne wydania liczą około 70–80 stron, a rekordowy pod względem objętości numer, który ukazał się w listopadzie 2025 r., miał aż 108 stron!

Cechą charakterystyczną tych pierwszych numerów była zmienna winieta. W ramach pracy domowej zadanej przez jednego z wykładowców studentów ówczesnego Instytutu Wychowania Artystycznego przygotowali kilkadziesiąt winieta, które były drukowane w kolejnych numerach czasopisma. A jakie treści były wtedy poruszane na jego łamach? I czy udało się zrealizować przyjęte plany redakcyjne? Na te pytania odpowiada prof. Szczygieł:

» Zamysłem pomysłodawcy było otwarcie „Wiadomości” na całą społeczność akademicką UMCS, aby mogła dyskutować o problemach

ważnych dla jej członków. Miały one rejestrować wydarzenia z życia Uczelni i jej pracowników. Postulował też, aby stały się periodykiem opiniotwórczym, ale jak sam przyznawał, nie udało się tego zrealizować. „Wiadomości” nie objęły swoim zasięgiem administracji, na ich łamach słabo byli reprezentowani studenci, nie udało się utworzyć działu recenzji książek naukowych, głównie uniwersyteckich, oraz zrealizować postulat zgłoszonego na pierwszych spotkaniach Kolegium, aby uzyskać niezależność finansową pisma. Na przeszkodzie stanęła duża inflacja. Trzeba było prosić władze UMCS o sfinansowanie druku (prace redakcyjne robiono społecznie).

Tak wyglądały początki. Jak widać, łatwo nie było. Dochodziło do sprzeczności interesów, pojawiały się też różne oczekiwania w stosunku do publikowanych treści, ale jedna rzecz pozostała niezmienna do tej pory – chęć wyjścia naprzeciw potrzebom czytelników.

Zmiany, zmiany...

Na przestrzeni tych 35 lat gazeta ewoluowała zarówno pod względem formy, jak i treści. Kilukrotnie był zmieniany layout, aby sprostać nowym standardom na rynku wydawniczym. Teksty otrzymywały swoje stałe miejsca w konkretnych działach, które z biegiem lat również zyskiwały odświeżone oblicza. Pojawiały się nowe formy publicystyczne, takie jak wywiady czy

Przemiany „Wiadomości Uniwersyteckich”

reportaże. Do współtworzenia poszczególnych numerów zapraszano też osoby spoza Redakcji, m.in. w lutym 1999 r. ustanowiono pierwszych koordynatorów wydziałowych, którzy byli odpowiedzialni za przekazywanie treści zebranych od pracowników i studentów na macierzystych wydziałach do zespołu redakcyjnego oraz za ich samodzielne przygotowywanie.

„ Moje pierwsze zetknięcie jako autora z „WU” miało miejsce w 2013 r., kiedy to na łamach czasopisma ukazał się mój artykuł. Było mi ono jednak znane już ponad dekadę wcześniej, podczas studiów na Wydziale Humanistycznym UMCS

– wspomina dr Michał Kuchciak, dyrektor Archiwum i Muzeum UMCS. W dalszej części swojej wypowiedzi nawiązuje do zmieniającego się charakteru gazety.

„ W zasobie Archiwum i Muzeum UMCS znajduje się praktycznie komplet numerów „Wiadomości Uniwersyteckich”. Warto jednak zwrócić uwagę, że w latach 1974–1987 wydawany był „Informator UMCS”, a w latach 50. – „Życie UMCS”. Na przestrzeni lat forma magazynu bardzo się rozwinęła i zmieniła. Zarówno pod względem liczby stron – dosłownie od kilku w 1991 r. do blisko stu w roku 2026, jak i szaty graficznej czy zawartości. Początkowo treść nie była wystarczająco dobrze usystematyzowana, ale z biegiem czasu Redakcja dostosowała ją do potrzeb bardziej wymagającego czytelnika – pismo

rozrosło się do kilku działów tematycznych, regularnie się powtarzających, w których każdy znajdzie coś dla siebie.

W tym kontekście należy również wspomnieć, że „Wiadomości Uniwersyteckie” archiwizowane są nie tylko w formie papierowej (w jakiej ukazują się nieprzerwanie od początku istnienia), ale także elektronicznej (od 2009 r.). Egzemplarze drukowane można znaleźć m.in. w Archiwum i Muzeum UMCS, Bibliotece Głównej UMCS oraz w siedzibie Redakcji. Z kolei ich odzwierciedlenia cyfrowe są regularnie udostępniane na stronie internetowej czasopisma oraz w Bibliotece Cyfrowej UMCS. Dzięki temu docieramy zarówno do czytelników przyzwyczajonych do tradycyjnej prasy, jak i tych stawiających na nowinki technologiczne. O szczegółach i znaczeniu procesu digitalizacji opowiada mgr Urszula Poślada, dyrektor Biblioteki UMCS.

„ Zasób BC obejmuje całość produkcji wydawniczej – od pierwszego numeru, opublikowanego w kwietniu 1991 r., aż po najnowsze wydania z bieżącego roku. Proces digitalizacji objął w pierwszej kolejności te roczniki, które nie były dostępne na stronie internetowej Redakcji, czyli publikacje ukazujące się od początku do 2008 r. włącznie, co pozwoliło na uzupełnienie luk w dostępie do archiwalnych treści. Digitalizacja rozpoczęła w 2010 r. początkowo miała

charakter etapowy i była realizowana nieregularnie. W praktyce oznaczało to, że w połowie roku udostępniano numery z pierwszych miesięcy, natomiast pod koniec roku kalendarzowego lub na początku kolejnego uzupełniano brakujące zeszyty.

Pierwsze pliki przygotowywano w formacie DjVu, opracowanym przez AT&T Labs w latach 1996–2001, który umożliwia wysoką kompresję przy zachowaniu jakości obrazu. Ograniczenia związane z koniecznością korzystania ze specjalistycznego oprogramowania do odczytu tego typu plików sprawiły jednak, że podjęto decyzję o konwersji plików już zamieszczonych w Bibliotece Cyfrowej UMCS do bardziej uniwersalnego formatu PDF. Obecnie wszystkie numery, które zostały zdigitalizowane, są opracowane w formacie PDF i poddane procesowi OCR, co umożliwia ich pełnotekstowe przeszukiwanie, a każdy bieżący numer publikowany już w wersji cyfrowej w formacie PDF umieszczany jest równolegle w Bibliotece Cyfrowej i otrzymuje opis metadanych zgodny ze standardem Dublin Core, co zapewnia spójność, uporządkowanie i łatwość wyszukiwania zasobów.

„Wiadomości Uniwersyteckie” w nowej rzeczywistości

Jaką funkcję na Uczelni odgrywają dziś „Wiadomości Uniwersyteckie”? Jakie treści są publikowane na ich łamach? I czemu mają służyć? Zapytałyśmy o to tych, których nazwiska jako autorów tekstów wielokrotnie

pojawiały się na stronach czasopisma. Oczywiście takich osób jest wiele, jednak ograniczona ilość miejsca nie pozwoliła nam na oddanie głosu każdemu członkowi wspólnoty akademickiej zaangażowanej w jego tworzenie.

» „Wiadomości Uniwersyteckie” ukazują się nieprzerwanie od kwietnia 1991 r. i są jednym z najstarszych czasopism akademickich w Polsce, co stanowi dla nas powód do dumy. Przez 35 lat funkcjonowania na stałe wpisały się w życie Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, stając się nieodłącznym elementem ważnych wydarzeń akademickich czy posiedzeń Senatu.

Nasze czasopismo to sprawdzone źródło informacji o bieżących sprawach Uczelni, działalności naukowej, kulturalnej i społecznej. Dokumentujemy sukcesy pracowników, doktorantów, studentów oraz absolwentów UMCS, a także pielęgnujemy pamięć o historii Uniwersytetu i ludziach, którzy go tworzyli. Gazeta często służy jako forum wymiany poglądów, promuje naukę i skutecznie integruje naszą wspólnotę

– wyjaśnia prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, rektor UMCS.

» Sądzę, że każdy z przyjemnością, ale i z dumą sięga po kolejny numer „Wiadomości Uniwersyteckich”. Pismo prezentuje sylwetki nie

tylko wybitnych uczonych, lecz także absolwentów i pracowników administracyjnych, przyczyniając się w ten sposób do zachowania pamięci o tych osobach oraz pokazując, że społeczność akademicka jest wspólnotą ludzi połączonych podobnym systemem wartości. Upamiętnianie ważnych osób i wydarzeń jest w istocie utrwalaniem historii naszej Uczelni – archiwizowaniem tego, co ważne, oraz troską o zachowanie tych świadectw dla przyszłych pokoleń. Bez zapisu przeszłości tracimy bowiem istotny punkt odniesienia, który pozwala lepiej rozumieć teraźniejszość i odpowiedzialnie kształtować przyszłość, możliwą jedynie dzięki solidnym fundamentom tradycji i pamięci.

„Wiadomości Uniwersyteckie” pełnią więc niebywale ważną rolę kulturotwórczą i tradycjotwórczą, dokumentując życie naszej Uczelni. Na ich łamach zapisuje się bowiem historia wspólnoty akademickiej. Warto w tym miejscu przywołać jakże trafne słowa Gustava Mahlera: „Tradycja to nie kult popiołów, lecz przekazywanie ognia”.

Zespół redakcyjny dba o to, aby nasza społeczność otrzymywała rzetelnie i atrakcyjnie przygotowane informacje z życia Uczelni – o wydarzeniach naukowych i kulturalnych, o tym, co dzieje się na wydziałach, o sukcesach pracowników oraz o sprawach studenckich. Wszystko to sprzyja wzmocnieniu integracji studentów i pracowników

– dodaje prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska, kierownik Katedry Edukacji Polonistycznej, przewodnicząca Komisji ds. Tradycji Uniwersyteckiej.

» Niezmienny pozostaje fakt, że „Wiadomości Uniwersyteckie” pełnią kluczową rolę w budowaniu wizerunku UMCS. Już samo posiadanie własnej, regularnie ukazującej się gazety podnosi prestiż instytucji, a tym bardziej jeśli trwa to od ponad 30 lat. Rozpatrując zaś znaczenie czasopisma dla naszej Alma Mater, można powiedzieć, że przejawia się ono w kilku płaszczyznach:

- Integruje społeczność akademicką. Przez ponad 330 numerów zespół redakcyjny dba o informowanie o najważniejszych wydarzeniach z życia UMCS, sukcesach pracowników i studentów oraz decyzjach władz Uczelni.
- Dokumentuje historię Uniwersytetu, utrwalając jego dorobek naukowy i organizacyjny, co stanowi swego rodzaju kronikę.
- Promuje działalność naukową i dydaktyczną Uczelni, opisując wyniki badań, sylwetki naukowców czy też wybitnych absolwentów

– podsumowuje dr Michał Kuchciak.

Wspólnotę akademicką tworzą nie tylko pracownicy naukowcy, ale także kadra administracyjna oraz doktoranci i studenci. Ich udział w życiu i rozwoju Uniwersytetu

jest niezwykle ważny. W końcu bez studentów i doktorantów nie byłoby szkół wyższych, a bez wsparcia administracji nie funkcjonowałyby one tak sprawnie.

Jako Redakcja dostrzegamy znaczenie i zasługi wszystkich członków naszej społeczności, dlatego oddajemy im głos na naszych łamach. Tym razem jest podobnie. Poprosiliśmy zatem reprezentantkę studentów oraz jednego z koordynatorów ds. informacji o wypowiedzenie się na temat m.in. naszej współpracy oraz postrzegania przez nich czasopisma.

» „Wiadomości Uniwersyteckie” to dla mnie coś więcej niż uczelniana gazeta – to przestrzeń, w której może wybrzmieć także głos studentów. Z perspektywy osoby studiującej, zaangażowanej w działalność Samorządu Studentów i jednocześnie współpracującej z Redakcją, widzę, jak ważne jest to miejsce dla naszej aktywności i rozwoju.

Dla wielu z nas możliwość publikacji własnych tekstów to pierwszy krok w stronę budowania CV i dorobku, który później realnie przydaje się chociażby przy wnioskowaniu o stypendium. Równie istotną kwestią jest to, że możemy pokazać, czym żyje społeczność studencka – nasze inicjatywy, projekty, pasje czy sukcesy. „Wiadomości Uniwersyteckie” pozwalają nam także być na bieżąco z tym, co dzieje się na Uczelni.

Czuję ogromną wdzięczność, że mogę być częścią społeczności akademickiej – nie tylko jako studentka, ale również jako osoba współpracująca z Redakcją. Możliwość tworzenia własnych tekstów i dzielenia się nimi to dla mnie coś, co zostanie na lata – nie tylko jako doświadczenie, ale też jako ważny element mojej studenckiej historii

– mówi Nina Gomoła, wiceprzewodnicząca Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS.

» „Wiadomości Uniwersyteckie” są dziś czymś więcej niż tylko kroniką wydarzeń. W epoce nadmiaru informacji i nieustannego pośpiechu stają się miejscem, które porządkuje akademicką codzienność, wydobywa z niej to, co najważniejsze, i nadaje temu trwałość. Dzięki rzetelności, konsekwencji i redakcyjnej uważności „WU” dokumentują życie UMCS w sposób, który służy zarówno teraźniejszości, jak i przyszłości – po latach będą bowiem wiarygodnym źródłem wiedzy o tym, czym żyła nasza Alma Mater.

Unikalne znaczenie czasopisma polega również na łączeniu wielotysięcznej wspólnoty Uczelni. Pozwala dostrzec ludzi, inicjatywy

i osiągnięcia, których na co dzień nie sposób objąć jednym spojrzeniem. Z jego łamów poznajemy pracowników, studentów i jednostki tworzące UMCS, a także odkrywamy aktywność środowisk, z którymi sam jestem związany, choćby Chóru Akademickiego UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej. To właśnie takie miejsce buduje poczucie wspólnoty, ciągłości i dumy z Uczelni, która ma swoją historię, ale nieustannie patrzy w przyszłość

– dodaje lic. Ihor Kolisnichenko, koordynator ds. informacji z Wydziału Politologii i Dziennikarstwa.

Otwierające się horyzonty

Świat się zmienia, a media uczelniane wraz z nim. „Wiadomości Uniwersyteckie”, tak jak inne podobne pisma, z oddolnej inicjatywy pracowników wynikającej z potrzeby wyrażenia opinii środowiska na temat Uczelni, stały się profesjonalnym czasopismem akademickim. Staramy się kreatywnie podążać za trendami wydawniczymi, a także wspierać promocję Uczelni i popularyzować naukę spod znaku UMCS. Misja naszego czasopisma pozostaje jednak ta sama.

» W ciągu minionych 35 lat „Wiadomości Uniwersyteckie” dobrze przysłużyły się wizerunkowi UMCS w sieci uniwersytetów polskich, są też bogatym źródłem informacji o uczelnianych wydarzeniach i zjawiskach, o życiu społeczności akademickiej. Według opinii prasowców systematycznie wzrasta też profesjonalizacja pracy ich redaktorów. Niech więc pełnią tę rolę nadal

– stwierdza prof. Ryszard Szczygieł.
Budowaniu tożsamości UMCS służą też inne inicjatywy, w które Redakcja chętnie się angażuje.

» Niezmiernie cieszy mnie fakt, że Ewa Kawałko-Marczuk – redaktor naczelna „Wiadomości Uniwersyteckich” – bierze udział w pracach Komisji ds. Tradycji Uniwersyteckiej. Dzięki temu mam pewność, że działania i dokonania Komisji znajdą swoje odzwierciedlenie na łamach pisma. Współpraca z „Wiadomościami Uniwersyteckimi” z pewnością pozwoli ocalić od zapomnienia nie tylko inicjatywy Komisji, lecz także wiele innych ważnych wydarzeń z życia naszej Uczelni. Nie bez powodu bowiem George Santayana powiedział, że „ci, którzy nie pamiętają przeszłości, są skazani na jej powtarzanie”, a Cyprian Kamil Norwid stwierdził: „Przeszłość to dziś, tylko cokolwiek dalej”

– podsumowuje prof. Małgorzata Karwatowska.

Rozwój mediów akademickich wymaga od nas otwartości oraz realizacji nowych zadań i reagowania na zmieniającą się rzeczywistość, jak słusznie zauważa dr Michał Kuchciak:

» Przed redakcją „Wiadomości Uniwersyteckich” nowe wyzwania, szczególnie w dobie intensywnego rozwoju sztucznej inteligencji i Internetu wraz z możliwościami, jakie przynoszą. Wydaje się, że póki co obecna forma pisma może być utrzymana, sytuacja może jednak szybko ewoluować i zespół będzie musiał zareagować na te zmiany. Życzę Redakcji, całej społeczności akademickiej i oczywiście sobie, żeby to się udało.

Ślad, który zostaje

» Jubileusz jest doskonałą okazją, by podziękować wszystkim, którzy przez te lata współtworzyli „Wiadomości Uniwersyteckie”. Obecnie zespołowi redakcyjnemu życzę niesłabnącej satysfakcji, inspirujących pomysłów i odwagi w podejmowaniu nowych wyzwań. Niech marka „WU” staje się coraz bardziej rozpoznawalna – także poza środowiskiem akademickim. Jestem przekonany, że kolejne lata przyniosą publikacje, które pozostaną świadectwem naszego wspólnego życia i będą profesjonalnie kształtować wizerunek Uczelni. Tradycyjnie – zapraszam do lektury!

My również dołączamy się do słów rektora prof. Radosława Dobrowolskiego i dziękujemy wszystkim, którzy przez minione 35 lat przyczynili się do rozwoju „Wiadomości Uniwersyteckich”.

Mamy nadzieję, że „WU” zachowają swój akademicki charakter i otwartość na zmiany, a każda publikacja będzie nie tylko źródłem wiedzy, lecz także zapisem naszego wspólnego doświadczenia. Życzymy Państwu wielu twórczych pomysłów, odwagi w działaniu i niesłabnącej pasji – zarówno w pisaniu, jak i w czytaniu.

Dodatkowo już teraz serdecznie zapraszamy na wernisaż wystawy jubileuszowej poświęconej „Wiadomościom Uniwersyteckim”, przygotowanej we współpracy z Muzeum UMCS. Wydarzenie będzie doskonałą okazją do przypomnienia historii czasopisma oraz spojrzenia na jego rolę w życiu Uczelni z nowej perspektywy. Więcej informacji podamy wkrótce.

Z wyrazami uznania i zaproszeniem do dalszej wspólnej drogi!

*Magdalena Cichocka
Ewa Kawałko-Marczuk*

Z pasji do prawa i nauki

Rozmowa z dr Anną Fermus-Bobowiec z Katedry Historii Państwa i Prawa – dziekan Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie, absolwentką UMCS

W 2002 r. ukończyła Pani studia prawnicze na naszym Uniwersytecie. Jak Pani wspomina ten czas?

Zacnę od wyjaśnienia, dlaczego w ogóle zdecydowałam się studiować prawo. Zawsze wykazywałam uzdolnienia humanistyczne, bardzo lubiłam język polski i historię. Ale jednocześnie interesowała mnie matematyka. W związku z tym, kiedy musiałam wybrać kierunek studiów, stanęłam przed poważnym dylematem. Miałam w dalszej rodzinie nauczyciela matematyki i to właśnie on mi podpowiedział, że może dobrym rozwiązaniem byłoby dla mnie prawo jako najściślejszy kierunek humanistyczny. Zdolność logicznego myślenia bardzo przydała mi się np. na zajęciach z prawa spadkowego, na których uczyliśmy się rodzajów dziedziczenia, wyliczania udziałów itp. Zacięcie humanistyczne pozwoliło mi z łatwością ubierać myśli w słowa, a dzięki fascynacji historią już na początku studiów wiedziałam, że chcę pisać pracę magisterską w Katedrze Historii Państwa i Prawa.

Z tego okresu mam bardzo dobre wspomnienia i mówię to zarówno w kontekście funkcjonowania na Uczelni, jak i życia poza nią. Bardzo utkwiły mi w pamięci wykłady z historii prawa polskiego prowadzone przez mojego mistrza prof. Artura Korobowicza, niegdyś kierownika Katedry, w której obecnie pracuję. Aula zawsze była wypełniona po brzegi, brakowało krzeseł dla wszystkich zainteresowanych, więc musieliśmy siedzieć

na schodach. Fenomenalne wykłady z historii powszechnej prawa wygłaszał też ówczesny prorektor do spraw ogólnych prof. Wojciech Witkowski. Odbywały się zawsze we wtorek – studenci ze studiów zaocznych, którzy nie mieszkali na stałe w Lublinie, przedłużali sobie pobyty w mieście, aby móc w nich uczestniczyć. Przychodziliśmy z dyktafonami i nagrywaliśmy wystąpienia Pana Profesora, aby nie umknęło nam żadne słowo.

Naukowych autorytetów, które nas, wówczas młodych ludzi, przyciągały, było na Wydziale znacznie więcej – z wieloma spośród nich mam okazję i przyjemność nadal pracować.

A jak studenci spędzali wtedy czas wolny?

Myślę, że tak jak dzisiaj, niewiele się zmieniło w tej kwestii. Chodziliśmy do dyskotek, wtedy jeszcze na miasteczku akademickim mieściły się niemal na każdym rogu, na spacer, do pubów, rozwijaliśmy swoje pasje.

Pochodzę z Radomia, więc musiałam zamieszkać w Lublinie na stacji, aby móc uczęszczać na studia dzienne. Większość moich koleżanek też przyjechała z różnych stron Polski. One z kolei najpierw mieszkaly w akademiku, a później przeprowadziły się do Hotelu Studenta Zaocznego ze względu na bardziej komfortowe pokoje. Wtedy po zajęciach w gronie znajomych spotykaliśmy się zwykle właśnie w tym miejscu.

Fot. Barbara Proń

Minęło kilka lat i nadszedł moment ukończenia studiów. W Pani przypadku wyglądał on dość nietypowo. Zgadza się?

Rzeczywiście, zamknięcie tego etapu w moim życiu zbiegło się w czasie z obchodami przyznania stutysięcznego dyplomu ukończenia studiów w UMCS. Gdy otrzymałam wiadomość z dziekanatu, że znalazłam się w gronie trzech szczęśliwców, którzy jako świeżo upieczeni absolwenci mają wziąć udział w planowanej z tej okazji uroczystości, byłam zaskoczona. Musiałam przygotować okolicznościowe przemówienie i wystąpić przed publicznością. Dużego wsparcia udzieliła mi wtedy pani Elżbieta Mulawa-Pachoł, ówczesna rzeczniczka prasowa naszej Uczelni. Wyjaśniła mi, jak będzie przebiegać to wydarzenie, a później pomogła opanować medialną wrzawę.

Uroczystość odbyła się 8 października 2002 r. w Muzeum Lubelskim (obecnie Muzeum Narodowe w Lublinie). Swoją obecnością uświetniło ją wielu znamienitych gości, wśród których znalazł się prezydent RP Aleksander Kwaśniewski. Dyplomy wręczali rektor prof. Marian Harasimiuk oraz prezes Stowarzyszenia Absolwentów UMCS dr Lesław Paga. Ja otrzymałam dyplom numer

100 000, tytuł najlepszej absolwentki UMCS oraz osobiste gratulacje od Pana Prezydenta. Przyznam, że był to dla mnie powód do dumy.

Jaką ścieżkę kariery zawodowej wybrała Pani po ukończeniu studiów?

Tak właściwie to już w ich trakcie wiedziałam, w którym kierunku chcę się rozwijać. Będąc na piątym roku, zostałam zatrudniona na stanowisku asystenta stażysty w Katedrze Historii Państwa i Prawa, którą kierował prof. Artur Korobowicz. Pan Profesor wyznaczył mi opiekuna dydaktycznego, którym został wtedy jeszcze doktor – Arkadiusz Bereza, a obecnie profesor i prorektor UMCS do spraw ogólnych. To dzięki niemu dowiedziałam się, jak wygląda praca radcy prawnego i zdecydowałam się podjąć aplikację radcowską.

Przez kilka kolejnych lat jednocześnie wykładałam na Uczelni i odbywałam aplikację. W 2005 r. zdałam egzamin radcowski, uzyskując ocenę bardzo dobrą, a rok później zaczęłam praktykować. Byłam radcą prawnym w jednostkach administracji publicznej, ale nie tylko. Dodatkowo otworzyłam własną kancelarię, którą prowadzę do dziś. Zapewniam obsługę prawną procesów

inwestycyjnych różnych podmiotów, szczególnie jednostek budżetowych. Jestem też mediatorem sądowym w Sądzie Okręgowym w Radomiu. W tym celu ukończyłam liczne szkolenia, które pozwoliły mi nabyć dodatkowe umiejętności w zakresie mediacji, pomagające rozwiązywać konflikty między ludźmi. Poza tym zaangażowałam się w działalność Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie. Byłam sekretarzem Rady OIRP, wicedziekanem do spraw aplikacji, a obecnie pełnię funkcję dziekana.

Nigdy jednak nie myślałam o porzuceniu pracy na UMCS. Od początku starałam się łączyć te wszystkie aktywności, zresztą tak jest do dzisiaj. W swoich badaniach przez długi czas zajmowałam się dziejami instytucji prawnych, zwłaszcza cywilnych w XIX i XX w. Moje zainteresowania naukowe ewoluowały w ostatnim dziesięcioleciu, ponieważ skupiałam się na prawie Polskiej Ludowej, zagadnieniach prawa mieszkaniowego w tym okresie oraz na funkcjonowaniu samorządów prawnych, w szczególności samorządu radców prawnych.

Zatrzymajmy się na chwilę przy funkcji dziekana Rady OIRP. Jakie obowiązki się z nią wiążą?

Mówiąc krótko, kieruję pracami Rady oraz reprezentuję ją na zewnątrz, zwłaszcza przed organami państwowymi i samorządowymi. Rada ma wiele różnych zadań, m.in. sprawuje pieczę nad należyтым wykonywaniem zawodu radcy prawnego, dopuszcza do wykonywania tego zawodu, prowadzi listy radców prawnych i aplikantów, rozpatruje sprawy dyscyplinarne, organizuje szkolenia mające na celu doskonalenie zawodowe członków OIRP oraz wydarzenia o charakterze integracyjnym, społecznym, charytatywnym, sportowym itd.

Wcześniej dziekanem w naszym lubelskim samorządzie radcowskim przez wiele lat był prof. Arkadiusz Bereza. Zajęcie jego miejsca stanowiło dla mnie ogromne wyzwanie, ponieważ myślę, że samorząd bez Pana Profesora nie rozwinąłby się tak pięknie. Gdy więc zaczęłam sprawować funkcję dziekana, powiedziałam sobie, że utrzymanie wysokiego poziomu działalności stanowi absolutne minimum, a jeśli uda się zrobić coś ponad założony plan, będzie świetnie.

Moim głównym celem jest zwiększenie zaangażowania młodych ludzi. Dlatego kiedy mają jakieś pomysły, wykazują się inicjatywą, staram się im pomóc – dostaję nie tylko przestrzeń do realizacji tych pomysłów, ale

również możliwość ciągłego doskonalenia swoich umiejętności. Na przykład w ostatnich miesiącach grupa młodych radców prawnych i aplikantów wystąpiła do nas z propozycją utworzenia komisji zajmującej się ochroną praw człowieka i dziecka. I taka komisja powstała.

Dużą wagę jako samorząd przywiązujemy do działalności charytatywnej, edukacyjnej i *pro bono*. Mamy Fundację „Znam Prawo”, która m.in. zajmuje się edukacją prawną dzieci i młodzieży. W tym roku ogłosiliśmy pierwszą edycję konkursu „Serce za serce”. Jego celem jest promowanie postaw prospołecznych i docenienie osób, które swoją działalnością wspierają potrzebujących oraz przyczyniają się do upowszechniania wiedzy o prawie. Już od kilku lat, wspólnie z Okręgową Izbą Adwokacką oraz Lubelską Izbą Lekarską, organizujemy koncert charytatywny „Prawnicy i medycy na rzecz zwierząt”. Współpracujemy z lubelskimi szkołami ponadpodstawowymi, m.in. z: IX Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika, III Liceum Ogólnokształcącym im. Unii Lubelskiej, Prywatnym Liceum im. Królowej Jadwigi i Liceum Ogólnokształcącym im. Jana III Sobieskiego. Mają one klasy o profilach prawniczych, nad którymi OIRP sprawuje patronat. Wspieramy młodych ludzi wiedzą i doświadczeniem, ale jednocześnie staramy się ich zachęcać do kształcenia na studiach wyższych na Wydziale Prawa i Administracji UMCS. Pokazujemy im, jak wygląda zawód radcy prawnego, ale też inne zawody prawnicze, bo do wyboru mają różne ścieżki.

Jak udaje się Pani łączyć te wszystkie aktywności?

Kluczowym elementem zarządzania moim czasem jest terminarz. Uważam, że bez dobrego planowania, odpowiedniej logistyki oraz wsparcia bliskich i współpracowników byłoby mi bardzo trudno.

Praktyka i praca naukowa to tak naprawdę dwa odmienne światy. Jestem historykiem prawa, więc regularnie odwiedzam różne archiwa. Dzisiaj są one w dużym stopniu zdigitalizowane, ale nie wszystkie. Gdy zgłębiałam zapiski sprzed lat, oddaję się temu w pełni. Wtedy nie odbieram telefonów, odcinam się od wszystkiego i znajduję spokój. Ale muszę przyznać, że nie potrafiłabym zrezygnować z praktyki lub pracy na Uczelni i poświęcić się tylko jednemu z tych zajęć, bo oba dają mi mnóstwo satysfakcji.

Rozmawiała Magdalena Cichocka

Od kropli wody po badania klimatu. UMCS edukuje i inspiruje

Druga połowa marca to dla społeczności Katedry Hydrologii i Klimatologii UMCS czas szczególny – przypadają wtedy dwa ważne wydarzenia: Światowy Dzień Wody (22 marca) oraz Światowy Dzień Meteorologii (23 marca). Oba święta zwracają uwagę na kluczowe znaczenie zasobów wodnych oraz badań klimatycznych w życiu współczesnych społeczeństw.

Z tej okazji na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej zorganizowano cykl wydarzeń popularyzujących wiedzę o środowisku przyrodniczym oraz badaniach naukowych prowadzonych w Lublinie. Obchody zainaugurował wykład dr Joanny Sposób pt. „Historia miast wodą pisana”, przygotowany dla słuchaczy Lubelskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Spotkanie stało się okazją do refleksji nad rolą wody w rozwoju ośrodków miejskich oraz ich funkcjonowaniu na przestrzeni dziejów.

Kolejnym punktem programu była prelekcja zorganizowana we współpracy z lubelskimi oddziałami Polskiego Towarzystwa Geograficznego i Polskiego Towarzystwa Geofizycznego. Wystąpienie „Miasto z perspektywy nauki: pogoda i woda w badaniach Katedry Hydrologii i Klimatologii UMCS” przygotowali dr hab. Stanisław Chmiel, prof. UMCS, dr Mateusz Dobek oraz dr Joanna Sposób. Naukowcy przybliżyli historię jednostki i zakres prowadzonych badań, obejmujących ponad siedem dekad obserwacji i analiz zmian klimatu oraz zasobów wodnych, a także przykłady praktycznego wykorzystania ich wyników.

Szczególony charakter miały warsztaty terenowe „Dzień Wody i Pogody”, które odbyły się w Ogrodzie Botanicznym UMCS. Wzięli w nich udział uczniowie IX Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Lublinie. Zajęcia przygotowali pracownicy Katedry Hydrologii i Klimatologii, Ogródu Botanicznego oraz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – RZGW w Lublinie. W część meteorologiczną uczestników wprowadzili mgr Anna Brzozowska-Junak i dr Sylwester Wereski, natomiast pomiary hydrologiczne przepływu rzeki Czechówki prezentowali mgr Krzysztof Stępniewski, mgr Mariusz Plizga i dr inż. Katarzyna Kuśmierz. Uczniowie mieli możliwość obserwacji pracy specjalistycznych urządzeń pomiarowych oraz aktywnego udziału w badaniach terenowych. Istotnym elementem były

Fot. Sylwester Wereski

zagadnienia dotyczące jakości wód, omawiane przez przedstawicieli Wód Polskich – mgr Annę Janczewską-Demuchę, mgr. Tomasza Makowskiego oraz mgr. Mirosława Oziemczuka. Uczestnicy wzięli również udział w części przyrodniczej prowadzonej przez dr Annę Cwerner, podczas której – mimo chłodnej aury – poszukiwano pierwszych oznak wiosny. Koordynację wydarzenia zapewniła dr Joanna Sposób, a wsparcia organizacyjnego udzielił student II roku geografii Michał Danicki.

Zwieńczeniem obchodów był udział dr. Sylwestra Wereskiego w programie „Miełego Popołudnia” TVP3 Lublin, w którym zaprezentowano zarówno ideę marcowych świąt, jak i działania realizowane przez Katedrę Hydrologii i Klimatologii. Przybliżono również założenia projektu WaterGardens, ukierunkowanego na wspieranie adaptacji do zmian klimatu w ogrodach botanicznych w Lublinie i Użhorodzie.

Obchody Światowego Dnia Wody i Światowego Dnia Meteorologii zostały zorganizowane w związku z projektem „Rozwiązania oszczędzające wodę służące łagodzeniu skutków zmian klimatu” (WaterGardens), finansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Interreg NEXT Polska – Ukraina 2021–2027, realizowanym przez Uniwersytet Narodowy w Użhorodzie i UMCS.

Sylwester Wereski

↑ Pomiary jakości wody

Umiejdzynarodowienie jako codzienność uczelni

26 marca 2026 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbył się 3. Dzień Internacjonalizacji. Tegoroczna edycja zgromadziła przedstawicieli środowiska naukowego, administracji uczelnianej oraz instytucji wspierających umiejdzynarodowienie szkolnictwa wyższego, tworząc przestrzeń do refleksji nad aktualnymi wyzwaniami i kierunkami rozwoju tego obszaru. Wydarzenie zostało sfinansowane ze środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej w projekcie „The power of relations” w ramach programu Welcome to Poland 2023.

Konferencję otworzyły wystąpienia władz Uczelni oraz organizatorów. W przemówieniu inauguracyjnym prof. dr hab. Wiesław Gruszecki, prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej, podkreślał, że umiejdzynarodowienie przestaje być tylko jednym z kierunków rozwoju Uniwersytetu, a staje się codziennością i integralną częścią jego funkcjonowania. Zwracał uwagę na rosnące znaczenie międzynarodowych relacji akademickich oraz potrzebę budowania trwałych partnerstw, które przekładają się na jakość badań i dydaktyki.

Następnie dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS, dziekan WPiD, wskazała na dynamiczną ewolucję podejścia do internacjonalizacji – od działań projektowych do systemowego, strategicznego procesu. Podkreśliła, że kluczową rolę odgrywają tu relacje międzyludzkie, które stanowią fundament długofalowej współpracy naukowej i dydaktycznej i że umiejdzynarodowienie wpływa bezpośrednio na konkurencyjność uczelni w globalnym środowisku akademickim.

Głos zabrała również dr Ewelina Panas, kierownik Pracowni Umiejdzynarodowienia Szkolnictwa Wyższego

w Instytucie Stosunków Międzynarodowych, reprezentująca organizatorów konferencji, która zwróciła uwagę na potrzebę tworzenia przestrzeni do dialogu i wymiany doświadczeń. Zaznaczyła, że rosnące możliwości w zakresie internacjonalizacji wiążą się jednocześnie z nowymi wyzwaniami, które wymagają wspólnej refleksji i poszukiwania rozwiązań.

W części otwierającej wystąpił także dr Piotr Kępski, dyrektor Biura Programów dla Instytucji Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, który mówił o zaangażowaniu naszego Uniwersytetu w rozwój umiejdzynarodowienia. Z uznaniem odniósł się do konsekwentnie realizowanych przez Uczelnię działań w tym obszarze oraz zwrócił uwagę na znaczenie inicjatyw takich jak Dzień Internacjonalizacji. Tego typu wydarzenia nie tylko sprzyjają wymianie doświadczeń, ale również wzmacniają kompetencje instytucjonalne i budują trwałe podstawy współpracy międzynarodowej, co stanowi jeden z kluczowych celów programów wspieranych przez NAWA.

Organizatorzy wydarzenia – Pracownia Umiejdzynarodowienia Szkolnictwa Wyższego oraz Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów UMCS – podkreślali, że jednym z głównych celów konferencji jest stworzenie przestrzeni do rozmowy i wymiany doświadczeń.

Rosnąca liczba możliwości w zakresie internacjonalizacji idzie w parze z nowymi wyzwaniami, na które środowisko akademickie nie zawsze posiada gotowe odpowiedzi. Dlatego tak istotne jest spotkanie ekspertów i praktyków, którzy mogą wspólnie poszukiwać rozwiązań oraz dzielić się dobrymi praktykami. W tym kontekście szczególne znaczenie miały nie

tylko wykłady eksperckie, ale również panele dyskusyjne i warsztaty.

Centralnym punktem programu były wykłady eksperckie, które ukazały różnorodne aspekty internacjonalizacji. Dr Katarzyna Maniszewska przedstawiła zagadnienie umiędzynarodowienia uczelni w XXI w., analizując je w kontekście strategii instytucjonalnych oraz rosnącej konkurencyjności w globalnym szkolnictwie wyższym. Wystąpienie podkreślało konieczność świadomego planowania działań oraz budowania długofalowych strategii.

Z kolei Agata Bader skupiła się na roli międzynarodowych sieci badawczych jako narzędziu umiędzynarodowienia. Wskazała, że uczestnictwo w takich sieciach umożliwia nie tylko rozwój badań, ale również zwiększa widoczność uczelni na arenie międzynarodowej oraz ułatwia dostęp do grantów i projektów badawczych.

Ważnym elementem konferencji były dwie sesje panelowe. Pierwsza z nich poświęcona była umiędzynarodowieniu jako szansie rozwoju uczelni, badań i kariery akademickiej. Dyskusja koncentrowała się na sposobach przekuwania współpracy międzynarodowej w konkretne rezultaty – zarówno w kontekście projektów badawczych, jak i rozwoju indywidualnych ścieżek kariery.

W tej sesji, moderowanej przez prof. dr. hab. Marka Pietrasia, udział wzięli: dr hab. Beata Piskorska, prof. KUL (prorektor ds. studentów i umiędzynarodowienia), dr Maria Mazur, prof. WSPA (rektor Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, pełnomocnik wojewody lubelskiego ds. procesów migracyjnych i integracji), dr Mariusz Sagan (dyrektor Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Lublin), dr hab. Małgorzata Wójcik, prof. UMCS oraz dr hab. Paweł Pasierbiak, prof. UMCS.

W drugiej sesji panelowej, moderowanej przez Wiktorię Herun, uczestniczyli: dr Marcin Gołębiowski (zastępca prezydenta Miasta Starachowice ds. społecznych), dr Anna Tatarczak (członkini Central Coordination Body ATHENA European University), dr Celina Handzel (Politechnika Lubelska), Aleksandra Kulik (Fundacja Sempre a Frente) oraz Jagoda Włoch (Urban Lab Lublin). Panel dotyczył ekosystemu internacjonalizacji – roli instytucji, programów oraz miast w procesie umiędzynarodowienia uczelni. Uczestnicy zwracali

Fot. Ibor Kolschichtko

↑ Prof. Wiesław Gruszecki

Fot. Michał Pliat

↑ Panel „Umiędzynarodowienie jako szansa rozwoju”

Fot. Michał Pliat

↑ Dr Katarzyna Maniszewska

uwagę na znaczenie współpracy między uczelniami a otoczeniem zewnętrznym.

Uzupełnieniem części konferencyjnej były warsztaty dotyczące budowania międzynarodowych projektów naukowych (od pomysłu po realizację, ze szczególnym uwzględnieniem publikacji i grantów) oraz pracy w środowisku wielokulturowym i analizy różnic kulturowych z wykorzystaniem metodologii MBTI®.

W trakcie całego wydarzenia wyraźnie wybrzmiewało przekonanie, że umiędzynarodowienie powinno być traktowane jako proces strategiczny – oparty na jakości, partnerstwie i otwartości. Podkreślano znaczenie budowania inkluzywnego środowiska akademickiego, które sprzyja integracji studentów i pracowników z różnych krajów.

Jednocześnie wskazywano na wyzwania związane z organizacją kształcenia w środowisku międzynarodowym, różnicami kulturowymi czy koniecznością dostosowania programów studiów do globalnych standardów.

3. Dzień Internacjonalizacji na UMCS pokazał, że umiędzynarodowienie to proces wielowymiarowy, obejmujący zarówno poziom strategiczny, jak i codzienną praktykę funkcjonowania uczelni.

Konferencja potwierdziła, że umiędzynarodowienie nie jest już wyborem, lecz koniecznością – a jego skuteczna realizacja wymaga zarówno wiedzy, jak i otwartości na dialog oraz współpracę.

*Ewelina Panas
Ihor Kolishichenko*

Prof. Kongkiti Phusavat z wizytą na UMCS

W dn. 9–10 marca 2026 r. Wydział Ekonomiczny gościł prof. Kongkiti Phusavata – profesora honorowego UMCS z Kasetsart University w Bangkoku. Wizyta odbyła się w ramach rozwijającej się współpracy pomiędzy Wydziałem a uczelnią partnerską w Tajlandii.

9 marca gość spotkał się z rektorem prof. dr. hab. Radosławem Dobrowolskim, prorektorem ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr. hab. Zbigniewem Pastuszakiem, dziekanem WE dr. hab. Marcinem Lipowskim, prof. UMCS oraz zastępcą dyrektora Instytutu Ekonomii i Finansów dr. hab. Tomaszem Kijkkiem, prof. UMCS. Podczas spotkania rozmawiano o możliwościach dalszego rozwoju współpracy naukowej i dydaktycznej, a także o wymianie doświadczeń pomiędzy uczelniami.

10 marca odbyło się z kolei seminarium poświęcone publikowaniu artykułów w czasopismach naukowych. Prof. Kongkiti Phusavat wygłosił wykład dotyczący wykorzystania AI w publikacjach naukowych, skierowany do doktorantów i pracowników WE planujących

Fot. Michał Pita

↑ Od lewej: prof. Zbigniew Pastuszak, prof. Kongkiti Phusavat, prof. Radosław Dobrowolski i prof. Marcin Lipowski

wykorzystywać AI w pracy naukowej. W prezentacji Profesor przedstawiał praktyczne przykłady, bazując na swoim doświadczeniu jako naukowca i redaktora. Po wykładzie odbyła się dyskusja, w trakcie której uczestnicy mogli zadawać pytania.

Wizyta stanowiła ważny element wzmocnienia międzynarodowej współpracy naukowej Wydziału Ekonomicznego oraz sprzyjała rozwijaniu nowych inicjatyw badawczych i dydaktycznych.

Paulina Turyło-Nowak

XI EUROPEJSKI KONGRES SAMORZĄDÓW 2-3 marca 2026, Mikołajki

WYDARZENIA NAUKOWE

WARMIA
MAZURY®

Naukownicze z UMCS na XI Europejskim Kongresie Samorządów

W dn. 2–3 marca 2026 r. w Mikołajkach odbył się XI Europejski Kongres Samorządów – jedno z najważniejszych w Europie Środkowo-Wschodniej spotkań przedstawicieli administracji publicznej, samorządów, świata nauki i ekspertów życia publicznego, organizowane przez Fundację Instytut Studiów Wschodnich w ramach Forum Ekonomicznego.

W gronie uczestników znalazły się dziekan Wydziału Politologii i Dziennikarstwa dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS i dr Eleonora Kirwiel z Instytutu Nauk o Polityce i Administracji oraz dr Ilona Dąbrowska z Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach.

Naukowniczynie z Instytutu Nauk o Polityce i Administracji wzięły udział w panelu pt. „Wieś, tradycja, tożsamość – ruch ludowy jako podstawa samorządności w Polsce”, realizowanym we współpracy z Instytutem im. Wincentego Witosa. W moderowanym przez dr. hab. Sławomira Kalinowskiego, prof. IRWiR PAN (Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk) panelu głos zabrali: prof. Ewelina Podgajna, Piotr Kosiak – dyrektor Instytutu im. W. Witosa, Mateusz Szytma – zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej i Szymon Migoń – prezes Zarządu Związku Młodzieży Wiejskiej. Dyskusja dotyczyła historycznych i ideowych fundamentów polskiej samorządności oraz znaczenia ruchu ludowego jako źródła praktycznych wzorców demokracji lokalnej. Podkreślano, że współczesny samorząd

wyrasta nie tylko z regulacji prawnych, lecz także z doświadczeń wspólnot wiejskich – opartych na odpowiedzialności, współdziałaniu i bliskości problemów społecznych. W czasach kryzysu zaufania do instytucji publicznych refleksja nad tym dziedzictwem nabiera szczególnej aktualności.

Z kolei dr Ilona Dąbrowska wystąpiła w panelu, w ramach którego omawiano wyzwania związane z wdrażaniem ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej. Mówiła m.in. o problemach z komunikacją w czasie kryzysu. Panel został zorganizowany przez Polski Czerwony Krzyż i stanowił doskonałą okazję do zaprezentowania obszernego raportu, który powstał jako efekt kompleksowych badań przeprowadzonych w jednostkach samorządu terytorialnego w całej Polsce.

Udział naszych przedstawicielek w Kongresie potwierdza ich aktywną obecność w ogólnopolskiej debacie nad kluczowymi wyzwaniami współczesnego państwa i samorządu. Poruszane podczas paneli zagadnienia – od roli tradycji politycznej i dziedzictwa ruchu ludowego w kształtowaniu polskiej samorządności, po kwestie bezpieczeństwa społecznego oraz komunikacji w sytuacjach kryzysowych wpisują się w ważne kierunki badań prowadzonych w INoPiA oraz INoKSIM.

*Eleonora Kirwiel
Ilona Dąbrowska*

Fot. Inor Kolesińska

Fot. Inor Kolesińska

XII Lubelskie Forum Bibliologów, Informatologów i Bibliotekarzy

5 marca 2026 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyło się XII Lubelskie Forum Bibliologów, Informatologów i Bibliotekarzy pod hasłem „Inkluzja cyfrowa jako obszar działań biblioteki: od dostępu do świadomego uczestnictwa”.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez Katedrę Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej w formule hybrydowej i zgromadziło blisko 300 uczestników – przedstawicieli środowiska naukowego, bibliotekarzy z bibliotek różnych typów, edukatorów, animatorów, reprezentantów organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury, edukacji i dostępu do informacji, samorządowców oraz osoby zainteresowane problematyką kompetencji medialnych, informacyjnych i cyfrowych.

Uroczystego otwarcia Forum dokonali przedstawiciele władz Wydziału i Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach. Głos zabrali: dziekan dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS, prodziekan ds. studenckich dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS, dyrektor INoKSIM prof. dr hab. Iwona Hofman i wicedyrektor dr Wojciech Maguś.

Program obejmował sesję referatową oraz debatę ekspercką „Edukacja medialna blisko ludzi: jak biblioteki wzmacniają inkluzję i obywatelstwo cyfrowe?” poświęconą różnym wymiarom inkluzji cyfrowej w działalności bibliotek. Udział w niej wzięły: Joanna Chapska – wiceprzewodnicząca Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich i przewodnicząca Okręgu Lubelskiego SBP, Ewa Ziembowicz – sekretarz Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich Oddział w Lublinie, dr Paulina Studzińska-Jaksim

– dyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oraz dr Katarzyna Weinper – wiceprezes Stowarzyszenia Bibliotek Szkół Wyższych i dyrektor Biblioteki Politechniki Lubelskiej. Dyskusję moderowały dr hab. Anita Has-Tokarz, prof. UMCS oraz dr Renata Malesa.

W wystąpieniach poruszano m.in. zagadnienia dotyczące projektowania uniwersalnego i dostępności usług bibliotecznych, roli bibliotek w rozwijaniu kompetencji cyfrowych i informacyjnych użytkowników, przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu osób starszych oraz kwestie ekologii uwagi, higieny cyfrowej i zrównoważonego rozwoju technologii (Green IT). Zaprezentowano ponadto przykłady rozwiązań zwiększających dostępność usług bibliotecznych i infrastruktury informacyjnej.

Podczas Forum głos zabrał również przedstawiciel platformy Empik Go, który zaprezentował możliwości współpracy bibliotek z serwisami cyfrowej dystrybucji książek i audiobooków oraz rozwiązania wspierające rozwój oferty e-czytelnictwa.

Wydarzeniem towarzyszącym było spotkanie poświęcone publikacji *Biblioteki, ludzie, przyszłość. 90 lat Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich na Lubelszczyźnie* (Lublin 2025), przygotowanej z okazji jubileuszu SBP w regionie. W rozmowie prowadzonej przez Grzegorza Winnickiego, dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Adama Mickiewicza w Lubartowie, udział wzięły redaktorki tomu – Joanna Chapska oraz Bożena Lech-Jabłońska. W książce znalazły się rozdziały przygotowane przez badaczki z KIBiEM: dr Renaty Malesy pt. *Kształcenie akademickie bibliotekarzy*

w Polsce. *Tradycja i pytania o przyszłość*, dr Grażyny Piechoty pt. *Sztuczna inteligencja we współczesnej bibliotece: wdrożenia i perspektywy* oraz *post scriptum* autorstwa prof. Anity Has-Tokarz, stanowiące refleksyjny komentarz dotyczący dziedzictwa i przyszłości bibliotekarstwa w regionie.

XII Lubelskie Forum Bibliologów, Informatologów i Bibliotekarzy potwierdziło znaczenie współpracy środowiska akademickiego, bibliotekarskiego i edukacyjnego w podejmowaniu wyzwań związanych z transformacją cyfrową oraz budowaniem bardziej dostępnego i inkluzyjnego ekosystemu informacji i wiedzy.

Partnerzy merytoryczni wydarzenia: Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Komisji Edukacji Narodowej w Lublinie, Miejska Biblioteka

Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie, Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Biblioteka UMCS, Centrum Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Lubelskiej, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Zarząd Okręgu w Lublinie, Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich, Oddział w Lublinie, Akademickie Koło SBP w Lublinie, Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Sekcja Bibliotek Naukowych SBP.

Patronat honorowy sprawowali: Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej oraz Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Patronatem medialnym wydarzenie objęli: Ogólnopolski Portal Bibliotekarski SBP, Akademickie Radio Centrum, czasopismo „Bibliotekarz”.

Anita Has-Tokarz

Dzień Technologii Addytywnych na WMFiL

26 lutego 2026 r. odbyło się czwarte już spotkanie poświęcone wymianie wiedzy i doświadczeń z obszaru technologii przyrostowych. Dzień Technologii Addytywnych to cykliczne wydarzenie, w trakcie którego aplikacyjną stronę nauki w zakresie technologii, nowoczesnych materiałów i inżynierii prezentują przedstawiciele biznesu – partnerzy, z którymi rozwijamy nasze kierunki studiów.

W Auli Instytutu Fizyki gościnną prelekcję pt. „Od pomysłu do formy – nowe narzędzia dla kreatywnej inżynierii” wygłosił Marcello Georgiew, dyrektor finansowy i marketingu firmy Ei System.

Następnie odbyło się oficjalne otwarcie Pracowni Druku 3D. We współpracy z firmami z tej branży stworzyliśmy przestrzeń kreatywnej pracy dla studentów Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki ze strefą druku 3D w różnych technologiach oraz strefą warsztatową wyposażoną w sprzęt do postprodukcji wydrukowanych modeli 3D.

Fot. Maciej Symonjak

Otwarcia Pracowni towarzyszyła wystawa wydruków pracowników i studentów Instytutu Fizyki UMCS, prac laureatów konkursu „3D EduArt” oraz wydruków przygotowanych przez goszczące na wydarzeniu firmy. Spotkanie było dla studentów okazją do rozmowy z przedstawicielami firm, w szczególności poznania profilu ich działalności w kontekście praktyk i przyszłej pracy.

Bożena Zgardzińska

Fot. Magdalena Woboszyn-Mróz

↑ Od lewej: prof. Marek Pietraś, Róża Thun, prof. Wiesław Gruszecki, prof. Katarzyna Stachurska-Szczesiak, prof. Arkadiusz Bereza

Fot. Michał Płatek

Archiwum prywatne

↑ Od lewej: prof. Katarzyna Marzęda-Młynarska, Róża Thun i prof. Katarzyna Stachurska-Szczesiak

Otwarcie cyklu rozmów pt. „Europa od wewnątrz”

Centrum Dokumentacji Europejskiej we współpracy z Instytutem Stosunków Międzynarodowych zainicjowało cykl rozmów z praktykami pt. „Europa od wewnątrz”. Jego celem jest promowanie wiedzy na tematy związane z obecnością Polski w strukturach UE i wzmocnieniem tożsamości europejskiej. W ramach inicjatywy planowane są spotkania z urzędnikami kluczowych instytucji unijnych i liderami politycznymi UE, a także z reprezentantami środowisk akademickich.

Pomysł narodził się w kontekście konieczności poszerzania wiedzy z zakresu integracji europejskiej oraz założeń umowy CDE UMCS, którą w 2019 r. podpisały władze Uczelni i przedstawiciele Komisji Europejskiej. Główną inicjatorką przedsięwzięcia jest kierownik Centrum, ekspertka sieci Team Europe dr hab. Katarzyna Stachurska-Szczesiak, prof. UMCS.

Spotkanie inaugurujące cykl odbyło się 26 marca 2026 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa. Wzięła w nim udział Róża Thun, posłanka do Parlamentu Europejskiego VII, VIII i IX kadencji, działaczka polityczna i publicystka.

Uczestników przywitał dyrektor ISM prof. dr hab. Marek Pietraś, który wraz z prof. Katarzyną Stachurską-Szczesiak prowadził wydarzenie. Rozmowa koncentrowała się wokół odpowiedzi na pytania: Jaka jest sprawczość obywateli Unii Europejskiej w kształtowaniu polityki Unii? Co może „zwykły” obywatel? Jaka jest sprawczość posłów do Parlamentu Europejskiego w kształtowaniu polityki UE? Co może „zwykły” poseł?

Róża Thun podkreślała, że członkostwo w UE nie jest dane raz na zawsze. Dlatego należy je pielęgnować i doceniać na co dzień. Europosłanka mówiła również, że pytanie o rolę jednostki jest absolutnie fundamentalne. W tym kontekście przywołała postać Roberta Schumana jako przykład tego, co jeden człowiek może zrobić dla pokoju na ogromnej przestrzeni Europy. Wyjaśniła także, jak zwykły obywatel może wpłynąć na decyzje podejmowane w PE:

„Parlament Europejski jest wybierany w wyborach bezpośrednich. Często słyszymy, że Unią rządzi Komisja Europejska, która nie ma mandatu demokratycznego, ale to nieprawda. Każdy obywatel

wybiera swój parlament krajowy, ten wybiera rząd, a rządy delegują komisarzy. Ci komisarze są następnie przesłuchiwani i zatwierdzani przez Parlament Europejski. A zatem cały system opiera się na decyzjach obywateli.

Dalsza część rozmowy oscylowała wokół nieporozumień związanych z rolą europosłów, którzy po wyborze stają się przedstawicielami nie tylko swojego państwa, ale też wszystkich obywateli Unii.

Wiele miejsca w trakcie spotkania poświęcono wspólnym wyzwaniom ekologicznym. Europarlamentarzystka podkreśliła, że jako kraj musimy wspierać politykę klimatyczną i środowiskową oraz że transformacja energetyczna to nie tylko ochrona przyrody, ale przede wszystkim strategia uniezależnienia się od zewnętrznych nacisków politycznych.

Centrum Dokumentacji Europejskiej dziękuje wszystkim, którzy przybyli tłumnie na spotkanie, a zwłaszcza studentom, ponieważ kwestia przynależności do Unii Europejskiej jest naszą wspólną sprawą i jednym z kluczowych elementów bezpieczeństwa RP. Szczególne podziękowania za obecność, życzliwość i wsparcie przy realizacji projektu należą się: prorektorowi ds. ogólnych dr. hab. Arkadiuszowi Berezie, prof. UMCS oraz prorektorowi ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr. hab. Wiesławowi Gruszeckiemu, dziekan WPiD dr hab. Ewelinie Podgajnej, prof. UMCS, dyrektorowi ISM prof. Markowi Pietrasiowi i wicedyrektor dr hab. Katarzynie Marzędzie-Młynarskiej, prof. UMCS. Już teraz serdecznie zapraszamy na kolejne spotkania.

Katarzyna Stachurska-Szczesiak

X Memoriał Urszuli Marciniak

21 marca 2026 r. na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki odbył się finał X Memoriału Urszuli Marciniak, stanowiący zwieńczenie ogólnopolskich eliminacji, w których wyłoniono najlepszych uczestników rywalizacji logicznej. Organizatorami byli: dr Monika Kotorowicz, dr Małgorzata Cudna, dr hab. Monika Budzyńska, prof. UMCS oraz dr Anna Gąsior.

W wydarzeniu wzięło udział łącznie 120 finalistów we wszystkich kategoriach wiekowych, obejmujących uczniów szkół podstawowych, ponadpodstawowych oraz osoby dorosłe. Konkurs miał formę indywidualnych zmagania z łamigłówkami diagramowymi i zadaniami logicznymi, wymagającymi nie tylko wiedzy, ale przede wszystkim umiejętności analitycznego i kreatywnego myślenia.

Rywalizacja finałowa składała się z trzech rund o rosnącym poziomie trudności, po których najlepsi uczestnicy awansowali do Wielkiego Finału. Taka formuła pozwoliła wyłonić najbardziej wszechstronnych

Fot. Maciej Szymoniak

i wytrwałych zawodników, a jednocześnie zapewniła wysoki poziom sportowej rywalizacji. Laureaci otrzymali upominki od Wydziału oraz dyplomy uznania. Finał był także okazją do integracji środowiska pasjonatów łamigłówek z całej Polski.

Ważną częścią wydarzenia był wykład dr. Jerzego Mycki oparty na dialogu Sokratesa z Menonem, który został spisany przez Platona.

Maciej Szymoniak

CeReClimEn UMCS dla klimatu

W obliczu rosnących wyzwań związanych ze zmianami klimatu i ochroną przyrody szczególnego znaczenia nabierają edukacja ekologiczna oraz budowanie świadomości społecznej. Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska (CeReClimEn) UMCS konsekwentnie realizuje tę misję, łącząc działalność naukową z popularyzacją wiedzy. Marcowe inicjatywy jednostki stanowią przykład zaangażowania w kształtowanie postaw prośrodowiskowych w różnych grupach społecznych.

Zielony Uniwersytet w praktyce – międzynarodowa wizyta

9 marca 2026 r. Centrum odwiedzili goście z Bułgarii oraz Włoch. Wizyta miała charakter studyjny i była okazją do rozmów na temat roli edukacji w realizacji założeń zrównoważonego rozwoju w Europie oraz społecznej odpowiedzialności instytucji edukacyjnych wobec współczesnych wyzwań środowiskowych i technologicznych.

Spotkanie prowadziła dr Katarzyna Urban, pełnomocnik Rektora UMCS ds. Zielonych Uniwersytetów, która zapoznała uczestników z działaniami Uczelni związanymi ze zrównoważonym rozwojem oraz ideą Zielonego Uniwersytetu.

W ramach wydarzenia przedstawiono również działalność CeReClimEn UMCS, prezentując najważniejsze kierunki badań prowadzonych w obszarze zmian klimatycznych i ochrony środowiska, oraz Centrum ECOTECH-COMPLEX, które koncentruje się na rozwoju i wdrażaniu nowoczesnych technologii wspierających zrównoważony rozwój.

Międzynarodowa wizyta studyjna stanowiła kontynuację działań podejmowanych przez CeReClimEn UMCS, które aktywnie wspiera wymianę wiedzy i doświadczeń między instytucjami naukowymi oraz społecznymi w obszarze zielonej transformacji i odpowiedzialnej edukacji.

Wsparcie adaptacji regionu do zmian klimatu

Dyrektor CeReClimEn UMCS dr hab. Grzegorz Grzywaczewski, prof. UP wziął udział w IV spotkaniu Lokalnej Grupy Interesariuszy projektu „ADAPTO – Regions adapting to climate change”, realizowanego w ramach programu Interreg Europa 2021–2027, które odbyło się 12 marca w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego i zgromadziło przedstawicieli administracji publicznej, nauki oraz organizacji zaangażowanych w działania mające na celu adaptację do zmian klimatu.

Podczas spotkania m.in. przedstawiono aktualne informacje o przebiegu projektu „ADAPTO” i dotychczasowe wyniki realizacji programu ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030 oraz omówiono doświadczenia z międzynarodowej współpracy partnerów projektu, w tym wizytę studyjną na wyspie Lesbos w Grecji. Dodatkowo zaprezentowano przykłady działań adaptacyjnych w regionach szczególnie narażonych na skutki zmian klimatu. Ważnym elementem wydarzenia była prezentacja dotycząca dostępu do danych klimatycznych i narzędzi rozwijanych w ramach projektu „Klimada 3.0”, wspierających samorządy w analizie ryzyka klimatycznego i planowaniu działań adaptacyjnych. Odbyły się także warsztaty poświęcone wskaźnikom monitoringu działań adaptacyjnych do zmian klimatu.

CeReClimEn UMCS w programie „Nauka” TVP3 Lublin

W najnowszym odcinku wymienionego programu pokazano najważniejsze obszary działalności Centrum – od inicjatyw naukowych i edukacyjnych po współpracę z partnerami krajowymi i zagranicznymi.

O roli i znaczeniu jednostki w kontekście zmian klimatycznych mówi rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski. Z kolei o wyzwaniach związanych ze zmianami

Archivum CeReClimEn UMCS

↑ Wizyta gości z Bułgarii i Włoch

klimatu oraz znaczeniu rzetelnej wiedzy w budowaniu świadomości społecznej opowiadają przedstawiciele Centrum: prof. Grzegorz Grzywaczewski, dr Katarzyna Urban i mgr Magdalena Kozak-Siemieńska. Rozmowy przeprowadziła red. Joanna Sobiechowska-Sosnowska.

Zapraszamy do obejrzenia programu: <https://lublin.tvp.pl/10058981/nauka>.

„Jak brzmi wiosna?” – warsztaty w Masłomęczu

Jakie dźwięki zwiastują nadejście wiosny? Co kryje się w trawie, a co rozbrzmiewa w koronach drzew? Odpowiedzi na te pytania poznali uczestnicy kolejnego spotkania z cyklu „Akademia Przyrodnicza”, które odbyło się 18 marca w Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Archeologicznego Gminy Hrubieszów w Masłomęczu.

Wydarzenie poprowadził dyrektor prof. Grzegorz Grzywaczewski, ceniony ekspert w dziedzinie ekologii zwierząt i ochrony przyrody, od lat łączący działalność naukową z popularyzacją wiedzy o środowisku.

W spotkaniu uczestniczyło 70 uczniów ze Szkoły Podstawowej w Mirczu. Wysłuchali prelekcji o wiosennych przemianach zachodzących w świecie przyrody – od pierwszych śpiewów ptaków, po budzące się do życia owady i rośliny. Nie zabrakło również konkursu przyrodniczego z nagrodami. Uczniowie sprawdzali swoją wiedzę, m.in. rozpoznając gatunki ptaków po ich głosach. Z tym zadaniem poradzili sobie znakomicie, wykazując się dużą spostrzegawczością i znajomością przyrody.

Spotkanie w Masłomęczu to kolejna odsłona „Akademii Przyrodniczej” – inicjatywy realizowanej w ramach misji Centrum obejmującej popularyzowanie

Archivum CeReClimEn UMCS

↑ Zespół CeReClimEn UMCS z ekipą TVP3 Lublin

wiedzy o środowisku oraz zwiększanie świadomości dotyczącej wyzwań, które stawiają przed nami zmiany klimatu. Dzięki takim działaniom młodzi ludzie mogą nie tylko zdobywać nowe informacje, ale też rozwijać wrażliwość ekologiczną i lepiej rozumieć procesy zachodzące w otaczającym nas świecie.

Małe kroki, duże efekty – wykład o nawykach dla LUTW

25 marca na Wydziale Chemii odbył się wykład pt. „Jak żyć pełnią życia, czyli o sile dobrych nawyków” dla słuchaczy Lubelskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Wygłosiła go mgr Magdalena Kozak-Siemieńska z CeReClimEn UMCS, dyplomowany coach, która w swojej pracy łączy wiedzę o mechanizmach zmiany z praktyką rozwoju osobistego.

Uczestnicy poznali mechanizmy powstawania nawyków i ich związek z dziedzictwem ewolucyjnym. Dowiedzieli się, czym jest pętla nawyku i na czym polega zasada z minut. Nauczyli się rozpoznawać wewnętrzne blokady, utrudniające życiową transformację. Wykład stał się też okazją do refleksji nad własnymi codziennymi wyborami i do odkrycia, że nawet drobne decyzje mogą prowadzić do dużych zmian na lepsze – w samopoczuciu, stylu życia i sposobie patrzenia na świat.

Nie zabrakło odniesień do klimatu i środowiska – słuchacze mogli się dowiedzieć, jakie codzienne nawyki pomagają w mądrym korzystaniu z energii i oszczędzaniu wody oraz jakie wybory konsumenckie przyczyniają się do dbałości o planetę.

*Magdalena Kozak-Siemieńska
Katarzyna Urban*

Przedwiośnie w Bibliotece UMCS

W lutym i marcu 2026 r. Biblioteka Główna UMCS konsekwentnie realizowała działalność naukową, edukacyjną, kulturalną i promującą zasoby biblioteczne. Pełniła funkcję miejsca wspierającego badania, dydaktykę oraz integrację społeczności akademickiej.

Istotnym obszarem aktywności była promocja e-źródeł, dostępu do zaawansowanych zasobów cyfrowych oraz narzędzi badawczych, z których można korzystać poprzez zakładkę Zasoby Elektroniczne na stronie www.bg.umcs.pl. Użytkownicy mają dostęp do tych źródeł zarówno w sieci uczelnianej, jak i zdalnie po zalogowaniu. Oferta e-zasobów została poszerzona o udostępnianie w trybie testowym produktów Oxford University Press od 1 marca do 31 maja. Zaplanowano również uruchomienie dostępu testowego do pakietu JoVE Business składającego się z 5 modułów: Mikroekonomia, Finanse, Marketing, Rachunkowość, Makroekonomia w terminie od 13 do 30 kwietnia. W ramach obchodzonego w marcu Międzynarodowego Tygodnia Książki Elektronicznej platforma IBUK Libra czasowo dodała 130 nowych tytułów e-książek PWN i PZWL z ostatnich dwóch lat.

Równolegle Biblioteka realizowała działania edukacyjne wspierające rozwój kompetencji informacyjnych. W szkoleniu JoVE (Journal of Visualized Experiments) zainteresowani zapoznali się z ofertą platformy obejmującej ponad 25 tys. recenzowanych materiałów wideo. Wizualizują one złożone procesy eksperymentalne i wzmacniają proces kształcenia akademickiego w naukach przyrodniczych, ścisłych i medycznych. Obchodzone w marcu święto książki elektronicznej było okazją do zorganizowania webinaru IBUK Libra, w ramach którego omówiono efektywne korzystanie z zasobów platformy oraz zaawansowane narzędzia pracy z tekstem (np. automatyczne generowanie przypisów

bibliograficznych). Ofertę szkoleniową uzupełnił webinar z baz Oxford University Press, prezentujący wybrane zasoby elektroniczne tego wydawnictwa oraz zastosowanie dostępnych narzędzi AI. Biblioteka włączyła się również w promocję szkoleń organizowanych przez renomowanych dostawców treści naukowych, takich jak EBSCO czy Web of Science. W ramach międzynarodowego Love Data Week 2026 odbyło się specjalistyczne szkolenie dotyczące repozytorium danych archeologicznych RADOGOST, poświęcone zagadnieniom zarządzania danymi badawczymi (RDM).

Biblioteka prowadziła działania informacyjne dotyczące możliwości publikowania w modelu *Open Access*, w ramach licencji konsorcyjnych Oxford University Press czy Taylor & Francis. Szczegółowe wytyczne, listy tytułów oraz aktualne zasady kwalifikacji artykułów są na bieżąco publikowane i aktualizowane na stronach Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Aktywnie realizowano także misję popularyzacji własnych zasobów i czytelnictwa. Obchody Międzynarodowego Dnia Liczby Pi, Europejskiego Dnia Mózgu, Dnia Pozytywnego Myślenia czy Międzynarodowego Dnia Poezji stanowiły okazję do popularyzacji wiedzy z zakresu matematyki, neuronauki, psychologii i literatury. Dzień Boba Marleya był pretekstem do prezentacji literatury poświęconej jego twórczości. Z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet i Dziewcząt w Nauce zwrócono uwagę na dorobek i wkład badaczek w rozwój nauki od Marii Curie-Skłodowskiej po współczesne laureatki Nagrody Nobla, takie jak Donna Strickland, Andrea Ghez, Carolyn Bertozzi czy Katalin Karikó. Przygotowano tematyczne zestawienia wybranych publikacji z zasobów Biblioteki.

Zbiory Specjalne Biblioteki UMCS wzbogaciły się o 26 egzemplarzy plakatów filmowych. Wśród nowo nabytych obiektów znalazły się prace uznanych artystów,

Andrzej Pągowski,
plakat do filmu
„Czułe słówka” →

takich jak Andrzej Pągowski, Jakub Erol, Mieczysław

Wasilewski czy Lech Majewski, co uzupełniło i tak już bogatą, jedną z największych w Polsce kolekcję plakatów.

Nasza jednostka angażowała się również w inicjatywy kulturalne i integracyjne. Wśród nich znalazł się wykład z zakresu autoprezentacji i wystąpień publicznych przygotowany przez mgr Iwonę Wydrę z Biblioteki Nauk Biologicznych. Mgr Monika Michniewicz z Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji zaprezentowała sylwetkę wybitnego polskiego ilustratora książek Janusza Grabiańskiego. Osoby zainteresowane literaturą angielską mogły uczestniczyć w cyklicznych spotkaniach Reading Club w American Corner. W Bibliotece odbyły się również panele dyskusyjne poświęcone twórcom mangi i anime w ramach cyklu „Lubikon” oraz wydarzenia o charakterze teatralnym i historycznym. Z okazji Dnia Kobiet wystawiono spektakl „Rozmówki nie tylko kobiece” przygotowany przez grupę pracowników UMCS. Pasjonaci historii spotykali się zaś na wydarzeniach organizowanych przez oddział lubelski Stowarzyszenia Miłośników Dawnej Broni i Barwy. Powyższe inicjatywy zachęcały do rozwoju osobistego oraz budowania więzi w środowisku akademickim.

Ponadto w omawianym okresie pracownicy Biblioteki uczestniczyli w konferencjach i spotkaniach branżowych, m.in. w: VI Konferencji Naukowej WIAD26 – „Projektowanie w poszukiwaniu znaczeń: cel, doświadczenie i to, co pomiędzy” (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, 5–6 marca); XII Lubelskim Forum Bibliologów, Informatologów i Bibliotekarzy „Inkluzja cyfrowa jako obszar działań biblioteki: Od dostępu do świadomego uczestnictwa” (UMCS, 5 marca); webinarium Anity Michalak pt. „Biblioteka Uniwersytecka

← Jakub Erol,
plakat do filmu
„Rejs”

w Zurychu: transformacja, zadania i plany” (17 marca);

webinarium Agaty Scicluny-Derkowskiej pt. „Social media w bibliotece akademickiej – od pomysłu do wykonania” (27 lutego); konferencji „Ewolucja przestrzeni bibliotecznej – biblioteka jako koncepcja trzeciego miejsca” (Państwowa Akademia Nauk Stosowanych we Włocławku, 3 marca); webinarium Sandry Szczepanowskiej pt. „Badania satysfakcji użytkowników bibliotek w ramach projektu AFBN” (24 lutego).

Z kolei 11 marca Biblioteka Główna czynnie uczestniczyła w Drzwiach Otwartych UMCS. Na specjalnie przygotowanym stanowisku pracownicy prezentowali ofertę biblioteczną oraz odpowiadali na pytania dotyczące zasobów i usług wspomagających proces przyszłego studiowania. Szczególny nacisk położono na dostępność różnorodnych źródeł informacji. Uczestnicy brali udział w przygotowanych przez bibliotekarzy quizach i konkursach.

Równolegle prowadzono intensywne prace remontowo-modernizacyjne. Istotnym wydarzeniem było za instalowanie nowoczesnych regałów jezdnych na drugim piętrze magazynu oraz relokacja zbiorów. Pierwsze książki trafiły na swoje docelowe miejsce.

Podsumowując, działalność Biblioteki UMCS w lutym i marcu 2026 r. była ukierunkowana na zapewnianie szerokiego dostępu do zasobów, ze szczególnym uwzględnieniem źródeł elektronicznych, oraz wspieranie życia naukowego i kulturalnego Uczelni. Wymiernym efektem działań promocyjno-szkoleniowych był zauważalny wzrost statystyk wykorzystania niektórych platform.

*Kinga Dobrowolska
Monika Jaworska
Ewa Rzeska
Barbara Woźniak*

Fot. Michał Zambrycki

Wizyta studentów z Ołomuńca

W dn. 1–28 marca 2026 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej przebywało czworo studentów z Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu w ramach programu NAWA PROM. Byli to: Natálie Lípová, Tomáš Nedvěd, Vojtěch Havlín i Kristián Šarluška, którzy uczestniczyli w zajęciach prowadzonych przez pracowników Wydziału, poznawali Lublin oraz wzięli udział w warsztatach edukacyjnych w Kazimierzu Dolnym.

Krótką relację z pobytu w miasteczku nad Wisłą przygotowali członkowie Studenckiego Koła Naukowego Geoinformatyków GeoIT, którzy towarzyszyli gościom:

„W trakcie wyjazdu uczestnicy zobaczyli najważniejsze atrakcje Kazimierza Dolnego. Szczególne zainteresowanie wzbudziły malownicze wąwozy lessowe, będące wizytówką tego terenu. (...) Odwiedziliśmy również

Zamek w Kazimierzu Dolnym, w tym basztę, z której można podziwiać rozległą panoramę miasta i doliny Wisły. Program obejmował także elementy związane z historią regionu. Uzupełnieniem wizyty był wyjazd do Puław, gdzie uczestnicy odwiedzili Pałac Czartoryskich, stanowiący ważną część dziedzictwa kulturowego regionu i istotny punkt na mapie historycznej Lubelszczyzny. Goście z Czech mogli spróbować lokalnych potraw oraz polskich słodczy. (...) Spotkanie miało duże znaczenie zarówno pod względem edukacyjnym, jak i społecznym. Przyczyniło się do zacieśnienia współpracy międzynarodowej oraz stworzyło przestrzeń do realizacji kolejnych wspólnych inicjatyw”.

Istotnym punktem wizyty były dwie edycje polsko-czeskiego seminarium naukowego z udziałem pracowników WNoZiGP. Studenci zaprezentowali wyniki swoich

badania dotyczących m.in. mobilności mieszkańców Ołomuńca, zawartości zielonej biomasy w zbiornikach wodnych Czech, projektów obywatelskich oraz przemian zabudowy Puław.

Goście z Ołomuńca tak wspólnie opisali swoje doświadczenia:

„Gdybyśmy mieli podsumować nasz pobyt na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej jednym stwierdzeniem, określilibyśmy go jako zapierający dech w piersiach. Jesteśmy czwórką studentów z Katedry Geoinformatyki i Kartografii Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu (studiów licencjackich i magisterskich). Przyjechaliśmy do Lublina, aby zdobyć nowe doświadczenia. I zdecydowanie nam się to udało!

W Katedrze Kartografii i Geomatyki UMCS uczestniczyliśmy w zajęciach praktycznych. Byliśmy mile zaskoczeni podejściem wykładowców – mało czystej teorii, znacznie więcej pracy praktycznej. Rozwiązaliśmy konkretne problemy przestrzenne, korzystając z polskich baz danych. Prowadzący byli niezwykle pomocni i zawsze gotowi wesprzeć nas w problemach z oprogramowaniem.

Sam Lublin oczarował nas swoją bogatą historią. Spacerując po pięknym Starym Mieście i wiedząc, że było niegdyś nieoficjalną stolicą Rzeczypospolitej Obojga Narodów, można było poczuć wyjątkową atmosferę. Zafascynowało nas również odkrywanie bogatej historii żydowskiej, która przenika całe miasto.

Uniwersytet zorganizował dla nas także weekendowy wyjazd do Kazimierza Dolnego. To miasteczko

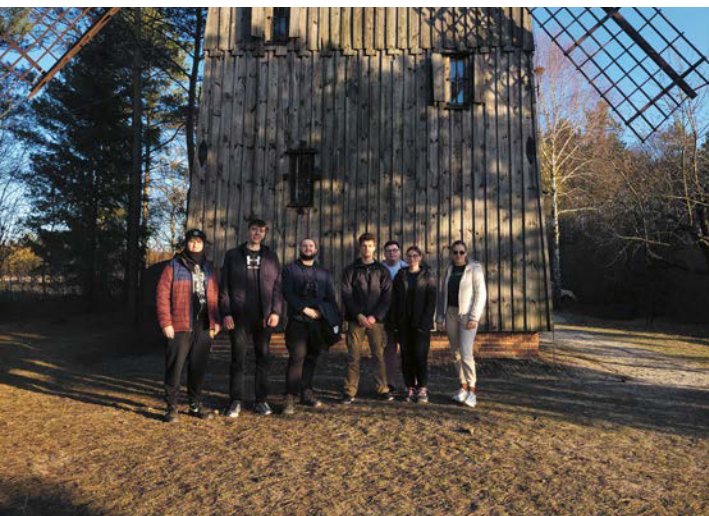
to prawdziwy raj. Ruiny zamku, liczne punkty widokowe na dziką Wisłę, świetne szlaki turystyczne oraz możliwość spróbowania tradycyjnych kogutów – to wszystko było idealnym sposobem na odpoczynek od patrzenia w mapy na monitorach.

A jak wyglądała codzienność? Polska kuchnia zachwycała nas nieoczekiwanymi połączeniami smaków. Zakochaliśmy się w pierogach ruskich i bardzo spodobał nam się lokalny zwyczaj podawania małej sałatki jako drugiego dodatku do dania głównego. Stołówka uniwersytecka zasługuje na szczególne wyróżnienie – znalezienie tak smacznego jedzenia w studenckich cenach to rzadkość! Oczywiście nie brakowało też zabawnych momentów. Odkryliśmy, że bariera językowa bywa trudna nie tylko podczas omawiania specjalistycznej terminologii GIS na zajęciach, ale także w codziennym życiu, np. przy próbie wysłania listów na lokalnej poczcie. Ostatecznie jednak zawsze ratowało nas porozumiewanie się za pomocą gestów.

UMCS w Lublinie pokazał nam, że geoinformatyka jest tutaj nauczana z prawdziwą pasją, a Polska okazała się krajem pełnym wspaniałych ludzi i smaków. Dziękujemy za ciepłe przyjęcie!”

Pobyt czeskich studentów zwińczyło spotkanie z władzami Wydziału, podczas którego otrzymali podziękowania i certyfikaty. Zapowiedziano również wyjazd studentów geografii wojskowej i zarządzania kryzysowego UMCS do Ołomuńca.

Michał Zembrzycki

Fot. Aleksandra Benedyśiak

Fot. Michał Zembrzycki

Studencki marzec

Marzec na UMCS był miesiącem pełnym energii, integracji i różnorodnych inicjatyw skierowanych do całej społeczności akademickiej. Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów wraz z komisjami przygotował wiele wydarzeń, które łączyły rozwój, aktywność fizyczną, rozrywkę oraz integrację studentek i studentów. Minione tygodnie pokazały, że studencka aktywność nie kończy się w salach wykładowych – to także przestrzeń do zdobywania nowych umiejętności, budowania relacji i wspólnego spędzania czasu.

W dn. 26 lutego – 1 marca 2026 r. odbyła się kolejna edycja Akademii Samorządowca UMCS – wydarzenia skierowanego do osób działających w strukturach samorządu studenckiego oraz wszystkich zainteresowanych rozwojem kompetencji organizacyjnych i przywódczych.

Uczestnicy wzięli udział w licznych szkoleniach, warsztatach oraz panelach dyskusyjnych prowadzonych przez doświadczonych trenerów i praktyków. Tematyka obejmowała m.in. pracę w zespole, organizację wydarzeń studenckich, komunikację w strukturach samorządowych oraz rozwijanie umiejętności leaderskich.

Dzień Kobiet świętowaliśmy 5 marca w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka. Tego dnia w ramach wydarzenia „Chatka Kobiet” przygotowano różnorodne warsztaty rozwojowe i kreatywne, m.in. z zakresu tworzenia bukietów, które poprowadziła Wiktoria Masztalerz, oraz przygotowania pomadek, zorganizowane przez studentów z Koła Naukowego „Bioaktywni”. Podczas zajęć uczestniczki mogły zdobyć nowe umiejętności, rozwijać swoje pasje oraz spędzić czas w inspirującej atmosferze. Wieczorną część wydarzenia uświetnił koncert muzyczny będący przeglądem polskiej muzyki ostatnich 80 lat w wykonaniu Łukasza Jemioły.

Z kolei 10 marca odbył się „Dance Workshop & K-pop Random Dance”, zorganizowany przez Komisję ds. Międzynarodowienia. W pierwszej części spotkania uczestnicy uczyli się fragmentu choreografii tanecznej oraz wspólnie ją ćwiczyli. Chętne osoby mogły również nagrać swoje występy w małych grupach. Druga część wydarzenia miała formę K-pop random dance, podczas

którego studenci mogli sprawdzić swoją znajomość popularnych choreografii w rytm znanych utworów.

Kolejne wydarzenie pokazało, że klasyczne formy rywalizacji intelektualnej, rozwijające logiczne myślenie, koncentrację oraz strategiczne planowanie, wciąż cieszą się zainteresowaniem. 11 marca odbył się Turniej Szachowy, zorganizowany przez Komisję ds. Sportu we współpracy z Radą Wydziałową Samorządu Studentów Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki oraz Centrum Kultury Fizycznej. Zgromadził studentów pasjonujących się tą strategiczną grą. Uczestnicy mierzyli się z przeciwnikami o różnym poziomie zaawansowania, dzięki czemu każda rozgrywka była niepowtarzalnym wyzwaniem.

16 marca w Turnieju Mortal Kombat rywalizowali fani gier wideo. W emocjonujących pojedynkach prezentowali swoje umiejętności i refleks w jednej z najbardziej kultowych serii gier fightingowych. Wydarzenie pokazało, że gaming może być nie tylko formą rozrywki, ale także przestrzenią do integracji studentów oraz budowania wspólnoty wokół podobnych zainteresowań.

Podczas Travel Help Desk 17 marca studenci zainteresowani wyjazdami zagranicznymi mogli uzyskać praktyczne informacje dotyczące możliwości realizacji mobilności akademickiej, programów międzynarodowych oraz organizacji podróży w trakcie studiów. Była to również okazja do zadawania pytań oraz rozwiewania wątpliwości związanych z formalnościami, przygotowaniem do wyjazdu czy życiem studenckim za granicą.

18 marca odbyło się spotkanie Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS z kolegium rektorskim oraz przedstawicielami władz i pracownikami Uniwersytetu. Podczas rozmów poruszono kwestie związane z funkcjonowaniem społeczności akademickiej, potrzebami studentów oraz dalszym rozwojem współpracy pomiędzy samorządem studenckim a jednostkami Uczelni. Dyskusja dotyczyła również kierunków działań, które mają na celu podnoszenie jakości studiowania oraz wzmocnianie zaangażowania studentów w życie UMCS.

Podczas warsztatów z samoobrony dla kobiet, zorganizowanych 19 marca w Centrum Kultury Fizycznej, uczestniczki poznały podstawowe techniki samoobrony oraz dowiedziały się, jak reagować w sytuacjach zagrożenia. Instruktorzy zaprezentowali praktyczne ćwiczenia, które pozwalały zdobyć nowe umiejętności oraz zwiększyć poczucie bezpieczeństwa i pewności siebie. Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem.

Tematyce zdrowia psychicznego wśród studentów poświęcone było spotkanie „Small Talk: Knock Knock! Let the Feelings Talk...”, zorganizowane 25 marca przez Komisję ds. Umędzynarodowienia. Prelegenci – Faith Harrison, Zuzanna Handziak i Tadiwanashe Mudoti – poruszyli ważne kwestie związane z codziennymi wyzwaniem życia studenckiego, m.in. radzeniem sobie z trudnymi emocjami i sytuacjami czy presją rówieśniczą. Spotkanie stworzyło przestrzeń do rozmów i wymiany doświadczeń oraz pokazało, jak istotne jest dbanie o dobrostan psychiczny.

Święta wielkanocne stały się okazją do „Jajcowania”, wydarzenia integracyjnego, które zostało zorganizowane 26 marca przez Komisję ds. Współpracy z Organizacjami Studenckimi. Studenci wzięli udział w zabawie polegającej na poszukiwaniu i zbieraniu pisanek ukrytych na terenie miasteczka akademickiego. Uczestnicy rywalizowali ze sobą, jednocześnie ciesząc się wiosenną atmosferą i wspólną zabawą na świeżym powietrzu.

Tego samego dnia odbyło się wydarzenie „Betonowy Sound System”, które zgromadziło studentów na terenie przy Centrum Kultury Fizycznej. Miało charakter kulturowo-integracyjny i było okazją do wspólnego świętowania wiosny oraz rozpoczęcia semestru letniego. Uczestnicy mogli odpocząć przy muzyce odtwarzanej z pickup'a Burna oraz spędzić czas w przyjaznej atmosferze w gronie znajomych.

Na popularności zyskuje idea ponownego wykorzystywania ubrań oraz zrównoważona moda. W związku z tym 30 marca Komisja ds. Umędzynarodowienia zorganizowała „Swap & Decorate”. Studenci zostali zachęceni do przyniesienia ubrań, których już nie noszą lub które chcieliby zmodyfikować. W trakcie wydarzenia uczestnicy mogli wymieniać się elementami garderoby z innymi osobami lub samodzielnie je ozdabiać i przerabiać.

Nina Gomoła

Fot. Zuzanna Wilczka

↑ Akademia Samorządowca

Fot. Magdalena Michalew

↑ „Chatka Kobiet”. Koncert Łukasza Jemioły

Fot. Oliwia Cienlich

↑ Warsztaty z samoobrony

Artysta z kreatora może stać się konsumentem

Debata „Muzyka i sztuczna inteligencja – wyzwania dla twórców, rynku i administracji publicznej”, zorganizowana 19 marca 2026 r. w ramach cyklu „Open Debates” na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa, zgromadziła studentów oraz wykładowców wokół jednego z najbardziej aktualnych tematów współczesnej kultury. Spotkanie, które poprowadziły dr Monika Szkarłat z Instytutu Nauk o Polityce i Administracji

oraz lic. Klaudia Kowalczyk, pokazało, że rozwój narzędzi AI nie jest już futurystyczną wizją, lecz realnym wyzwaniem zarówno dla twórców, jak i instytucji odpowiedzialnych za regulację rynku.

Jednym z kluczowych wątków była kwestia ekonomicznych konsekwencji rozwoju sztucznej inteligencji. Jak zauważył Jan Aniołek, dyrektor generalny STOART, AI może wprost uderzyć w wynagrodzenia artystów. Wskazywał, że repertuar tworzony przez algorytmy, często „karmione” dorobkiem prawdziwych twórców, może wypierać muzykę tworzoną przez ludzi. Istnieje bowiem ryzyko, że odbiorcy nie będą rozróżniać źródła powstania utworu, jeśli spełnia on ich oczekiwania.

W tym kontekście szczególnie wybrzmiał problem ochrony praw twórców. Zdaniem Jana Aniołka artyści powinni się organizować i współtworzyć przestrzeń dla swojej twórczości, zamiast czekać na gotowe rozwiązania legislacyjne.

Z kolei Leszek Biolik, kompozytor i producent muzyczny, zwrócił uwagę na bardziej fundamentalny wymiar zmian zachodzących w kulturze. W jego ocenie największym zagrożeniem nie jest sama obecność AI, lecz rozmycie definicji twórcy. Podkreślił, że w sytuacji, gdy granica między człowiekiem a algorytmem staje się coraz mniej wyraźna, istnieje ryzyko utraty wewnętrznej integralności procesu twórczego. Mówił, że artysta z kreatora może stać się konsumentem, ostrzegając przed sprowadzeniem twórczości do powielania gotowych schematów generowanych przez systemy sztucznej inteligencji.

Kompozytor wskazywał również na potrzebę oddolnych działań środowiska artystycznego. Jako przykład podał możliwość wprowadzania kryteriów dotyczących wykorzystania AI w konkursach czy nagrodach artystycznych. Takie rozwiązania mogłyby pomóc w utrzymaniu równowagi między wykorzystaniem nowych technologii a zachowaniem roli człowieka jako autora i wykonawcy.

Debata pokazała wyraźnie, że sztuczna inteligencja w muzyce to nie tylko kwestia technologii, ale przede wszystkim pytanie o wartości: czym jest twórczość, kto jest jej autorem i jak chronić pracę artystów w zmieniającym się świecie. Uczestnicy spotkania byli zgodni, że bez refleksji i wspólnego działania rynek muzyczny może ulec głębokiej transformacji, której skutki trudno w pełni przewidzieć.

Fot. Ihor Kolschichtenko

↑ Jan Aniołek

Fot. Ihor Kolschichtenko

↑ Od lewej: Leszek Biolik i dr Monika Szkarłat

Klaudia Kowalczyk

Wyjazd do Centrum Pieniądza NBP

28 lutego 2026 r. studenci Wydziału Prawa i Administracji wzięli udział w wyjeździe edukacyjnym do Centrum Pieniądza Narodowego Banku Polskiego im. Sławomira S. Skrzypka w Warszawie, zorganizowanym w ramach działalności Studenckiego Koła Naukowego Prawa Podatkowego. Uczestniczyła w nim także opiekun koła mgr Agata Kowalska.

Podczas prelekcji pt. „Pieniądz w kulturze” studenci poznali bliżej historię pieniądza oraz etapy rozwoju bankowości w Polsce i na świecie. Zapoznali się także z metodami weryfikacji autentyczności banknotów obiegowych. Największe zainteresowanie wzbudziły jednak banknoty i monety kolekcjonerskie oraz sztaba złota (w dniu wizyty jej szacunkowa wartość wynosiła ok. 7 mln zł), którą uczestnicy mogli wziąć do ręki.

Fot. Agata Kowalska

Wizyta w Centrum Pieniądza Narodowego Banku Polskiego była cennym i praktycznym uzupełnieniem wiedzy zdobywanej na studiach.

Agata Kowalska

Granice solidarności europejskiej

4 marca 2026 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbył się panel ekspercki pt. „Pakt migracyjny – rozwiązanie problemu czy nowy problem?”, poświęcony wyzwaniom współczesnej polityki migracyjnej Unii Europejskiej.

W pierwszej części spotkania dr hab. Anna Moraczewska, prof. UMCS (Instytut Nauk o Polityce i Administracji) przedstawiła referat dotyczący migracji jako ryzyka zarządzalnego w logice *governance of risk*. Następnie dr hab. Ewa Godlewska, prof. UMCS (INoPiA) przybliżyła perspektywę państw członkowskich na przykładzie Austrii. Z kolei dr Karolina Podgórska (Wydział Filozofii i Socjologii) omówiła wyzwania związane z solidarnością europejską jako przyczyną powstania paktu migracyjnego.

W drugiej części panelu głos zabrał prof. dr hab. Walenty Baluk (Instytut Stosunków Międzynarodowych), który analizował ruchy migracyjne w regionie przez pryzmat wojny na Ukrainie. Dr Grzegorz Gil (ISM)

Fot. Cezary Maruszak

zaprezentował natomiast analizę SWOT paktu migracyjnego w obliczu zjawiska tzw. weaponizacji migracji. Spotkanie zwieńczyła sesja pytań od publiczności.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez Forum Młodych Dyplomatów, Koło Naukowe Stosunków Międzynarodowych oraz Wydział Politologii i Dziennikarstwa.

Paulina Zacharczuk

Pedagodzy resocjalizujący w działaniu

Marzec 2026 r. był dla Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej czasem intensywnej aktywności studenckiej, w którą aktywnie włączyło się Koło Naukowe Twórczych Pedagogów Resocjalizujących pod opieką dr Katarzyny Korony. Jest ono doskonałym miejscem rozwoju dla studentów zainteresowanych pedagogiką oraz praktyką oddziaływań resocjalizacyjnych.

W pierwszej połowie miesiąca członkinie Koła zaangażowały się w organizację wydarzeń w ramach Drzwi Otwartych UMCS. 11 marca przygotowały stoisko promocyjne, które pozwoliło kandydatom poznać specyfikę

pedagogiki resocjalizacyjnej oraz działalność organizacji. Tego samego dnia odbyła się także gra terenowa pt. „Za kratami: przetrwanie”, podczas której uczestnicy mogli sprawdzić swoje umiejętności współpracy, komunikacji i kreatywnego rozwiązywania „więziennych” problemów. Oba wydarzenia stanowiły przykład wykorzystania metod aktywizujących w praktyce pedagogicznej.

12 marca zorganizowano warsztaty w języku angielskim „Unlocking Human Potential”, skierowane do studentów programu Erasmus+. Zajęcia koncentrowały się na rozwoju osobistym oraz kompetencjach interpersonalnych, a także sprzyjały integracji międzynarodowej społeczności akademickiej.

Z kolei 13 marca członkinie Koła przeprowadziły warsztaty wielkanocne dla wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Puławach, rozwijając ich kreatywność poprzez działania plastyczne i manualne. 18 marca podobne inicjatywy zorganizowano we współpracy z Młodzieżowym Ośrodkiem Wychowawczym w Gostchorzy, łącząc warsztaty z wycieczką po Lublinie.

W kolejnych dniach Koło realizowało następną wyjazd: 24 marca odbyły się warsztaty wielkanocne w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapeutycznym w Puławach, natomiast 25 marca w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Podgłębokiem. Spotkania te stanowiły okazję do pracy wychowawczej poprzez twórcze działania, budowanie relacji oraz wzmacnianie poczucia sprawczości młodzieży.

Warto podkreślić, że wszystkie warsztaty opierały się na elementach arteterapii oraz metodach twórczej resocjalizacji. Wykorzystanie działań plastycznych, pracy z symbolem i ekspresji artystycznej pozwalało uczestnikom na bezpieczne wyrażanie emocji, rozwijanie wyobraźni oraz budowanie pozytywnych doświadczeń. Tego typu podejście sprzyja nie tylko integracji grupy, ale również wspiera proces zmiany i rozwoju osobistego młodzieży.

Działalność Koła Naukowego Twórczych Pedagogów Resocjalizujących pokazuje, jak istotne jest łączenie wiedzy teoretycznej z praktyką. Podejmowane inicjatywy umożliwiają studentom zdobywanie doświadczenia zawodowego oraz realnie wpływają na środowisko lokalne, wspierając młodzież w procesie rozwoju i integracji społecznej.

Nina Gomoła

Warsztaty dla wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Puławach ↓

Archiwum Koła Naukowego Twórczych Pedagogów Resocjalizujących

Archiwum Koła Naukowego Twórczych Pedagogów Resocjalizujących

Mural łączący Lublin, biznes i sztukę

W siedzibie firmy Intrograf Lublin S.A. zakończono realizację wyjątkowego muralu, stworzonego we współpracy Miasta Lublin, Wydziału Artystycznego UMCS oraz lokalnego biznesu. Autorami projektu są studentki WA UMCS, które w ramach inicjatywy MATCH przygotowały koncepcję, projekt i własnoręcznie wykonały dzieło, trwale odmieniając przestrzeń biurową firmy. Prace powstały pod kierunkiem mgr. Michała Ćwieka z Katedry Grafiki Projektowej i Druku Płaskiego.

Mural łączy najbardziej rozpoznawalne miejsca Lublina z elementami identyfikacji wizualnej Intrografu, a także nowoczesną estetykę i wrażliwość młodych twórczyni z charakterem branży poligraficznej.

Prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk podkreślił, że projekt MATCH pokazuje, jak kreatywność młodych ludzi wpływa na przestrzeń i tożsamość miasta, a współpraca firm z sektorem kreatywnym wzmacnia lokalny ekosystem innowacji.

MATCH to inicjatywa Miasta Lublin wspierająca rozwój kompetencji kreatywnych i zawodowych studentów

Fot. Miasto Lublin

oraz budująca mosty między edukacją, biznesem i kulturą. Od 2020 r. pomaga młodym twórcom wejść na rynek pracy, a przedsiębiorstwom odkrywać nowe, świeże rozwiązania.

Inicjatywa wpisuje się w Strategię Kultury Lublin 2030+, działania związane z aplikacją o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029 oraz kontynuuje idee Europejskiej Stolicy Młodości Lublin 2023.

Julia Maj

Spotkanie z dr Moniką Ksieniewicz-Mil

9 marca 2026 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyło się spotkanie autorskie z dr Moniką Ksieniewicz-Mil, zorganizowane przez Studenckie Koło Dziennikarskie. Wydarzenie poświęcone było książce *Mira. Kobieta światowa*, która przybliżyła postać Miry Michałowskiej – pisarki, dziennikarki, tłumaczki i jednej z najbardziej intrygujących postaci polskiej kultury XX w. Spotkanie otworzyły prodziekan ds. studenckich dr hab. Małgorzata Adamik-Szybiak, prof. UMCS i opiekunka koła dr Ewelina Górka.

Szczególony charakter spotkaniu nadał fakt, że autorka jest związana z UMCS – tutaj obroniła pracę doktorską z zakresu równości płci. Monika Ksieniewicz-Mil

opowiedziała o procesie powstawania książki biograficznej oraz trudnościach związanych z odtwarzaniem życia bohaterki. Autorce nie pomógł fakt, że darzyła ją dużą sympatią. Podkreślała, jak ważne było oddzielenie faktów od literackich kreacji, które Michałowska chętnie wplatała w opowieści o swoim życiu. Zaznaczyła również, że zależało jej na ukazaniu szerokiego kontekstu historycznego – od czasów wojny, przez realia PRL, po życie na emigracji.

Na koniec wybrzmiał wątek patronki naszego Uniwersytetu, ponieważ Mira Michałowska stworzyła monodram o Marii Skłodowskiej-Curie pt. *Zaczęło się od Marii*. Ten wątek przywołał wspomnienia autorki z czasów jej pobytu w Japonii. W tamtej kulturze Maria Skłodowska-Curie jest wielkim autorytetem. Kiedy Monika Ksieniewicz-Mil wyjawiała swoim japońskim studentkom, że studiowała na Uczelni noszącej imię słynnej uczo-nej, wzbudziło to ich zainteresowanie do tego stopnia, że przyjechały do Lublina pod pomnik Marii.

Ihor Kolisnichenko

O kulisach wielkich produkcji filmowych na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa

Na co dzień pracują przy dużych produkcjach filmowych, 5 marca 2026 r. zawitali zaś na Wydział Politologii i Dziennikarstwa. W czwartkowy wieczór jedna z auli wypełniła się studentami, którzy przyszli na spotkanie z kostiumografką Magdaleną Pawłowicz oraz kierownikiem postprodukcji Adrianem Kujdą. Oboje pracują przy serialach i filmach, które często zyskują status hitów.

Spotkanie otworzyły studentki z Koła Naukowego G45 – Jagoda Najmoła oraz Zofia Szkutnik. Gości powitała prodziekan dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS. Moderatorem spotkania był red. dr Krzysztof Kot.

Magdalena Pawłowicz jest autorką kostiumów do najnowszego serialu TVP pt. „Wojna zastępcza”, którego premiera odbyła się 8 marca. Przygotowywała również kostiumy do wielu filmów i seriali, m.in. „The Partisan”, „Zieja”, „Korona królów” i „Kamienie na szaniec”. Ponadto pracowała przy spektaklach Teatru Telewizji, m.in. „O człowieku, który siedział tyłem”. Na planie filmowym współpracuje z najbardziej znanymi aktorami w Polsce.

Dzięki prezentowanym zdjęciom studenci mogli zobaczyć, jak wyglądają jedne z największych w Europie magazyny kostiumów filmowych i telewizyjnych, m.in. w Wielkiej Brytanii i Niemczech. Dowiedzieli się również, jakie są różnice w konstrukcji i detalach ubiorów z różnych epok, np. w przypadku koszul męskich

czy sukienek. Nie zabrakło też pytań o to, kiedy kostiumy się szyje, a kiedy wypożycza oraz jakie są koszty takich rozwiązań. Kostiumografka podzieliła się ciekawostkami dotyczącymi swojej pracy, m.in. opowiadała, jak długo przed rozpoczęciem zdjęć zaczynają się przygotowania, ile kostiumów wykonuje się dla aktorów oraz jak wygląda codzienna praca na planie filmowym.

Adrian Kujda z kolei jako kierownik postprodukcji pracował przy takich produkcjach jak „Dom dobry”, „Ołowiane dzieci” czy spektakularny serial „Heweliusz”, oparty na tragicznej historii polskiego promu, który zatonął na Bałtyku w styczniu 1997 r. Studenci zobaczyli zdjęcia z planu typu making off oraz pytali o wiele szczegółów technicznych związanych z realizacją scen i efektów specjalnych.

Podczas spotkania gość zaprezentował również, jak powstają komputerowe efekty specjalne. Na przykładzie serialu „Wielka woda” pokazał, w jaki sposób cyfrowo zatapia się miasto. Zgromadzeni w auli mogli jednocześnie zobaczyć surowe ujęcia – bezpośrednio po ich nakręceniu – oraz finalny efekt widoczny w serialu.

Mimo późnej pory aula przez blisko dwie godziny była wypełniona niemal po brzegi. Po zakończeniu spotkania uczestnicy mieli okazję do bezpośrednich rozmów z zaproszonymi gośćmi.

Krzysztof Kot

Od lewej:
dr Krzysztof Kot,
Magdalena
Pawłowicz
i Adrian Kujda

Fot. Tomasz Górecki

Fot. Tomasz Górecki

UMCS bliżej maturzystów

Targi Edukacyjne w Lublinie to jedno z największych wydarzeń tego typu we wschodniej Polsce. W dniach 26–27 marca 2026 r. Targi Lublin zamieniły się w miejsce pełne inspiracji, wiedzy i nowych możliwości.

Pośród niemal 90 różnych wystawców, w tym 15 szkół wyższych, znalazło się również stoisko Związku Uczelni Lubelskich, na którym pojawiła się strefa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Nasi pracownicy i studenci odbyli wiele rozmów z przyszłymi kandydatami na studia. Maturzyści chętnie zatrzymywali się, by porozmawiać o kierunkach studiów, zasadach rekrutacji oraz życiu studenckim. Bezpośrednie rozmowy pozwalały rozwiać wątpliwości i spojrzeć na wybór studiów z nowej perspektywy.

Targi to nie tylko oferta edukacyjna, ale także prezentacje, warsztaty i spotkania, które pomagają lepiej poznać i zrozumieć rynek pracy oraz możliwe ścieżki kariery. Spotykają się tu uczniowie, przedstawiciele szkół, uczelni oraz eksperci, którzy wspierają młodych ludzi w planowaniu przyszłości. Swobodna i przyjazna atmosfera sprzyja nie tylko zdobywaniu informacji, ale również odkrywaniu nowych możliwości.

Lublin to niejedyny punkt na mapie spotkań z kandydatami na studia, które z ramienia Centrum Promocji koordynuje Magdalena Drwal. Od początku tego roku włączyliśmy się w 34 wydarzenia promocyjno-rekrutacyjne w różnych częściach Polski.

Spotkania odbyły się w 24 miastach – zarówno dużych ośrodkach akademickich, jak i mniejszych miastach powiatowych, w tym m.in. w: Świdniku, Rzeszowie, Łosicach, Poniatowej, Puławach, Siemiatyczach, Hajnówce, Ostrowcu Świętokrzyskim, Kielcach, Grajewie, Włoszczowej, Sandomierzu, Skarżysku-Kamiennej, Starachowicach, Warszawie, Poznaniu, Katowicach, Busku-Zdroju, Tomaszowie Lubelskim, Radomiu, Radzynie Podlaskim, Brodnicy, Kraśniku, Zwierzyńcu, Krasnymstawie, Zamościu oraz Opocznie.

Różnorodność miejsc i formatów – od ogólnopolskich targów po celowane wizyty w szkołach – pokazała, jak ważne jest docieranie do młodzieży w różnych środowiskach. Działania te wpisują się w długofalowe wsparcie młodzieży w podejmowaniu świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Magdalena Drwal

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

Matematyka, która inspiruje – Dzień Liczby Pi

Jak wiedzą miłośnicy matematyki, Dzień Liczby Pi obchodzony jest na całym świecie 14 marca. Data ta nie jest przypadkowa – amerykański zapis daty 14 marca, czyli 3.14, odpowiada początkowi rozwinięcia dziesiętnego liczby Pi, jednej z najbardziej rozpoznawalnych stałych matematycznych opisującej stosunek obwodu okręgu do jego średnicy. Święto to od wielu lat stanowi okazję do popularyzacji matematyki poprzez wykłady, warsztaty, konkursy i spotkania naukowe organizowane w szkołach oraz na uczelniach.

Tradycja ta jest również obecna na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki. 11 marca 2026 r. odbyła się

już siódma edycja Dnia Liczby Pi, przygotowana przez dr Annę Gąsior i dr Luizę Pańczyk z Instytutu Informatyki i Matematyki. W organizację wydarzenia aktywnie włączyli się także studenci działający w Kole Dydaktyków MaFiI, którzy na co dzień angażują się w popularyzację nauk ścisłych wśród uczniów, i Studenckim Kole Naukowym Matematyków Akademia Platońska.

W wydarzeniu wzięło udział około 200 uczniów i nauczycieli ze szkół ponadpodstawowych i podstawowych z Lublina i Lubelszczyzny.

Program obejmował warsztaty matematyczne i informatyczne, wykłady popularnonaukowe oraz aktywności angażujące w rozwiązywanie łamigłówek i logicznych wyzwań. Każdy mógł wybrać zajęcia odpowiadające swoim zainteresowaniom. W wielu salach już po kilku minutach pracy pojawiały się dyskusje nad rozwiązywanymi zadaniami, a kolejne pomysły rodziły się w trakcie wspólnej analizy problemów. Najważniejsze było bezpośrednie doświadczenie matematyki.

Podczas warsztatów i wykładów uczestnicy mogli zobaczyć matematykę z wielu różnych perspektyw. W części zajęć prezentowano wizualne i geometryczne aspekty matematyki – uczniowie obserwowali niezwykle struktury fraktalne, analizowali ich samopodobieństwo oraz poznawali przykłady występowania takich struktur w przyrodzie i technice. Podczas innych warsztatów wykorzystywano narzędzia komputerowe, dzięki którym można było wizualizować własności figur geometrycznych lub wykonywać obliczenia z użyciem arkusza kalkulacyjnego i pakietów matematycznych, m.in. przybliżać wartość liczby Pi, rysować wykresy funkcji lub upraszczać wyrażenia algebraiczne.

Uczniowie zobaczyli praktyczne zastosowania pojęć algebraicznych np. w prostych metodach szyfrowania wiadomości z wykorzystaniem macierzy. Część zajęć miała formę aktywnych gier i eksperymentów matematycznych – rozwiązywano zadania generowane losowo przy użyciu kostek, analizowano własności liczb oraz ćwiczono sprawność rachunkową. W programie znalazły się również wykłady prezentujące bardziej zaawansowane idee matematyczne, takie jak znaczenie słynnego równania Eulera łączącego liczbę Pi, e oraz jednostkę urojoną lub metody wykorzystywania losowości w algorytmach służących do przybliżonego obliczania liczby Pi. Dzięki temu uczestnicy mogli zobaczyć zarówno szkolne, jak i bardziej zaawansowane oblicza matematyki

Fot. Maciej Szymoniak

Fot. Maciej Szymoniak

oraz jej zastosowania w informatyce i współczesnych technologiach.

Nie zabrakło także aktywności o charakterze grywalizacyjnym. Jedną z nich był Międzyszkolny Turniej Rummikub, w którym uczniowie mogli sprawdzić swoje umiejętności logicznego myślenia, planowania i reagowania na ruchy przeciwników. Podczas matematycznego escape roomu, przygotowanego i prowadzonego przez studentów z Koła Dydaktyków MaFiI, zadaniem zespołów było rozwiązanie kolejnych zagadek i łamigłówek prowadzących do następnych etapów gry. Uzupełnieniem było matematyczne koło fortuny, w którym element losowości łączył się z koniecznością szybkiego znalezienia rozwiązania pojawiających się problemów.

Integralną częścią wydarzenia był VII Wojewódzki Konkurs Plastyczny „Moje Pi”, organizowany przez Koło Dydaktyków MaFiI pod patronatem Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Matematycznego. Pokazuje on, że matematyka może inspirować nie tylko do rozwiązywania zadań, lecz także do twórczości artystycznej. Uczniowie przedstawiają liczbę Pi w formie

prac plastycznych, interpretując ją poprzez symbole matematyczne, struktury geometryczne czy odniesienia do historii tej niezwykle stałej.

Na konkurs napłynęło wiele ciekawych i pomysłowych prac, które pokazały, jak różnorodne mogą być artystyczne interpretacje matematyki. Wyniki zostały ogłoszone 11 marca na stronie umiemymatme.umcs.pl, natomiast nagrody przekazano nauczycielom szkół, których uczniowie zostali laureatami.

Podczas wydarzenia uczestników odwiedziła Dziekan Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki, która mogła zobaczyć przebieg zajęć oraz porozmawiać z uczniami, nauczycielami i prowadzącymi zajęcia.

Tegoroczna edycja Dnia Liczby Pi po raz kolejny pokazała, że matematyka może być nie tylko wymagającą dyscypliną naukową, lecz także przestrzenią odkrywania i eksperymentowania. Dla wielu uczniów była okazją do zobaczenia matematyki poza szkolnym kontekstem – jako dziedziny pełnej ciekawych idei, narzędzi i inspirujących pytań o otaczający nas świat.

Anna Gąsior

Matura próbna z chemii

21 marca 2026 r. na Wydziale Chemii odbyła się kolejna edycja inicjatywy pn. „Matura próbna z chemii” dla uczniów klas maturalnych.

Uczestników wydarzenia powitała dziekan dr hab. Beata Cristóvão, prof. UMCS, życząc powodzenia na egzaminie i sukcesów oraz zachęcając do ponownej wizyty na Wydziale – już w październiku w roli studentów.

Tegoroczna edycja cieszyła się rekordowym zainteresowaniem, ponieważ zarejestrowało się aż 170 osób. Z powodu tak dużej liczby uczestników egzamin przeprowadzono w trzech salach, aby zapewnić komfort wszystkim uczniom.

„Matura próbna z chemii” to cykliczna inicjatywa realizowana od 2015 r. przez Wydział Chemii we współpracy z Wydawnictwem Medyk. Celem wydarzenia jest

Fot. Adrian Skubiszewski

zapoznanie uczniów ze standardami wymagań maturalnych z chemii, możliwość sprawdzenia własnego poziomu wiedzy oraz rozwijanie zainteresowań chemicznych.

Adrian Skubiszewski

Artykuł fizyków z UMCS w prestiżowym czasopiśmie „ACS”

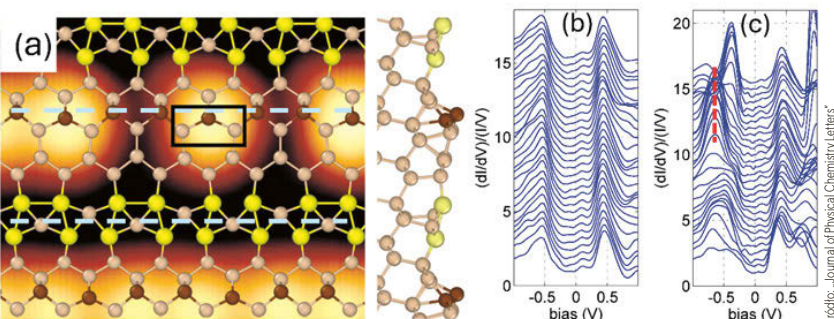
Nie jest łatwo opublikować wyniki badań w renomowanym czasopiśmie naukowym. Często wymaga to współpracy z innymi naukowcami i ośrodkami badawczymi, także zagranicznymi. Z tego względu warto odnotować, że w lutym 2026 r. ukazał się artykuł naukowy pt. *Surface-Mediated Atomic Geometry and Decoupled States in Short Chains on a Si (553)–Au Surface* w czasopiśmie „Journal of Physical Chemistry Letters” (ACS), znajdującym się na ministerialnej liście czasopism punktowanych wśród najbardziej

prestiżowych tytułów (200 punktów). Badania zostały wykonane w całości w Katedrze Fizyki Powierzchni i Nanostruktur Instytutu Fizyki UMCS przez profesorów Tomasza Kwapińskiego, Mariusza Krawca oraz Mieczysława Jałochowskiego.

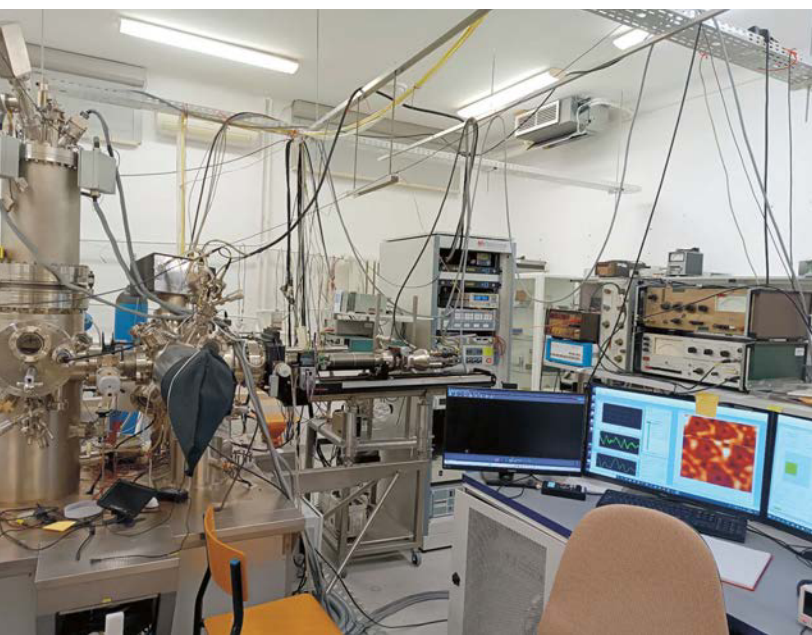
W publikacji autorzy pokazują, jak ważną rolę odgrywa podłoże oraz jak wpływa ono na właściwości elektryczne pojedynczych atomów (adatomów) i krótkich łańcuchów atomowych wytworzonych na takiej powierzchni. Praca łączy wyniki badań eksperymentalnych, wykonanych z wykorzystaniem próżniowego, niskotemperaturowego mikroskopu LT STM/AFM, ze złożonymi metodami obliczeniowymi w ramach teorii funkcjonału gęstości oraz modelu ciasnego wiązania.

Autorom udało się zaobserwować, że nawet pojedynczy atom umieszczony na powierzchni półprzewodnika „odzwierciedla” pewne cechy charakterystyczne dla elektronów podłoża. Poziomy energetyczne atomu ulegają modyfikacji wskutek oddziaływania z podłożem, a widmo spektralne rejestrowane w eksperymencie jest w istocie wynikiem splotu stanów atomowych z bogatą strukturą elektronową powierzchni. W układach złożonych z większej liczby atomów mogą pojawić się tzw. stany ciemne, co jest przedmiotem badań realizowanego grantu Narodowego Centrum Nauki OPUS pt. „Ciemne stany w atomowych strukturach na uporządkowanych powierzchniach”. Autorzy wykazali, że poprawna analiza właściwości elektrycznych takich obiektów wymaga jawnego uwzględnienia struktury elektronowej czystej powierzchni. Pozwala to, na podstawie obliczeń teoretycznych, ustalić geometrię (rozkład atomów) badanego obiektu oraz przypisać rzeczywiste pochodzenie wierzchołków przewodnictwa różniczkowego obserwowanych w eksperymencie. Lepsze zrozumienie roli podłoża jest niezbędne do projektowania stabilnych nanostruktur oraz przyszłych urządzeń wykorzystywanych w nanoelektronice.

Artykuł, jak już wspomniano, został opublikowany w wysoko punktowanym czasopiśmie, co potwierdza, że w Instytucie Fizyki prowadzone są badania na wysokim poziomie naukowym, łączące precyzyjne eksperymenty na pojedynczych atomach z zaawansowanym modelowaniem teoretycznym. Jest to osiągnięcie wymagające ścisłej współpracy naukowców i jest tym

↑ Obraz topografii atomu Si na powierzchni oraz pomiary STS tego układu

↑ Mikroskop LT STM/AFM

bardziej istotne, że w 2025 r. pracownicy IF UMCS opublikowali wiele artykułów 200-punktowych, ale powstałych przy udziale badaczy spoza Uczelni, w ramach współpracy międzynarodowej.

Wysoko punktowane publikacje są kluczowe w procesie ewaluacji jednostki naukowej (i wypełnianiu tzw. slotów) oraz w okresowej ocenie pracowników. Niestety w przypadku prac z udziałem badaczy z tej samej jednostki naukowej stosowany jest równy podział punktów przyznanych za publikację pomiędzy jej

współautorów (taki podział nie obowiązuje, jeśli autorzy są z różnych jednostek). W efekcie każdy z autorów takiej pracy wnosi do swojego dorobku naukowego jedynie niewielki wkład punktowy, a wnioski dotyczące „opłacalnych” strategii publikacyjnych nasuwają się same. Nie zmienia to jednak faktu, że to właśnie takie prace, wykonane w całości w obrębie jednej jednostki naukowej, najlepiej świadczą o jej rzeczywistym potencjale badawczym.

Tomasz Kwapiński

Nowa publikacja nt. historii UMCS

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się książka dr. Tomasza Czarnoty pt. *Towarzystwo Przyjaciół Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Akademii Medycznej i Akademii Rolniczej w Lublinie*.

Tytułowe Towarzystwo wspierało materialnie i „moralnie” (jak określano wówczas działalność podobną lobbowaniu) wymienione uczelnie przez około cztery dekady (z kilkuletnią przerwą) XX w., od 1946 r. do schyłku lat 80. (formalnie zostało zlikwidowane w 2001 r.).

Działało na obszarze województw lubelskiego, białostockiego, kieleckiego i rzeszowskiego (oraz na terenie województw, które utworzono w 1975 r.). Wniosło istotny wkład w rozwój przestrzenny oraz formowanie bazy materialnej uczelni (np. wznoszenie akademików, rozbudowę Biblioteki Głównej, kompletowanie instrumentarium dydaktycznego i naukowego, załatwianie trudno dostępnego sprzętu dla akademickich drużyn sportowych), organizację konferencji i innych wydarzeń naukowych, wspomaganie studentów (fundowanie stypendiów, udzielanie wsparcia kołom naukowym

i zespołom artystycznym, pomoc w znajdowaniu pracy przez absolwentów), kształtowanie oferty programowej i popularyzowanie studiów w powyższych szkołach wyższych oraz podtrzymywanie ich „dobrej prasy” wśród mieszkańców Lublina, Lubelszczyzny i całej Polski.

Towarzystwo udzieliło wsparcia dla budowy tak rozpoznawalnych obiektów, jak choćby Ogród Botaniczny UMCS na Sławinku, Hotel Studenta Zaocznego (dzisiejszy Dom Studencki „Kronos”), pomnik rektora Henryka Raabego i przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie Ludwika Czugały na dzisiejszym skwerze im. H. Raabego, pomnik Marii Curie-Skłodowskiej na placu przed Rektoratem i zegar na fasadzie tzw. Starej Humanistyki (obecnie Wydział Filozofii i Socjologii). Epizod członkostwa w Towarzystwie był udziałem setek ludzi. Jego honorową wiceprzewodniczącą była córka patronki UMCS Irène

Joliot-Curie, a wśród prezesów znajdowali się profesorowie Instytutu Historii UMCS – Stanisław Krzykała i Wiesław Śladkowski.

Tomasz Czarnota

Wydarzenia promujące zbiór pt. *Trzy opowiadania neapolitańskie*

4 marca 2026 r. w Teatrze Starym w Lublinie odbyła się uroczysta promocja bibliofilskiego wydania książki pt. *Trzy opowiadania neapolitańskie/Tre racconti napoletani* (wydanie dwujęzyczne) Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Zbiór ukazał się nakładem Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu i Wydawnictwa UMCS i jest reedycją takich opowiadań jak: *Most. Z kroniki naszego miasta*, *Cud* oraz

Pierścień, wzbogaconą siedmioma ilustracjami zaprojektowanymi przez dr. hab. Krzysztofa Rumowskiego, prof. UMCS.

Wydarzenie rozpoczęło się od przywitania licznie zgromadzonych gości przez Michała Karapudę, dyrektora Teatru. Słowo do publiczności wygłosili także prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek, prorektor UMCS ds. rozwoju i współpracy z gospodarką oraz Andrzej Peciak, pomysłodawca publikacji. Ważnym momentem było wręczenie Marcie Herling, córce pisarza, Medalu Unii Lubelskiej, który otrzymała od Prezydenta Miasta Lublin dr. Krzysztofa Żuka „w uznaniu jej pracy na rzecz zachowania i popularyzacji dorobku ojca oraz wkładu w rozwój polsko-włoskiej współpracy kulturalnej”.

Następnie odbyła się dyskusja z udziałem Marty Herling, prof. dr hab. Iwony Hofman oraz dr. hab. Zdzisława Kudelskiego. Istotnym wątkiem rozmowy były relacje Herlinga-Grudzińskiego z Lublinem, który odwiedzał trzykrotnie w latach 90. Do fascynacji miastem nawiązywał m.in. w cytowanym podczas spotkania *Dzienniku pisanym nocą* np. we fragmencie:

» Wieczorem do Starego Miasta, starego, jakich już dziś mało, z »kociami łbami«. Następnego dnia rano Górny Lublin, Zamek, Kaplica Świętej Trójcy, Muzeum (Makowski, Gierymski, Boznańska). Kaplica podoba mi się bardziej jeszcze niż przed trzema laty: sakralność podziemia, dziwnie lekka przy swojej plastycznej ciężkości. Lublin jest dla mnie zachwycającym miastem, żyje na swoją miarę, czego dziś nie można powiedzieć o wielu miastach. Spokojny, równy rytm, wschodnie podglebie, naznaczone religijną i narodową tolerancją (...).

Z kolei Marta Herling scharakteryzowała stosunek ojca do Neapolu, jego wyobcowanie i stopniowe oswojenie się z miastem, czego wyrazem są wydane opowiadania. Odniosła się także do relacji z Benedetto Crocem, który był źródłem inspiracji Herlinga-Grudzińskiego, dzieląc się refleksjami na temat pozycji ojca jako pisarza w kraju i na emigracji. Interesującym aspektem rozmowy były przemyślenia na temat potrzeby rozumienia jego „świata”.

W drugiej części spotkania widownia obejrzała film dokumentalny pt. „Kartka z innego świata”, zrealizowany przez Jana Sosińskiego (reżyseria) i Andrzeja Mietkowskiego (scenariusz). Ukazuje on ciąg dalszy

Fot. Miasto Lublin

↑ Od lewej: Marta Herling i dr Krzysztof Żuk

Fot. Miasto Lublin

losów niewysłanej przez pisarza kartki, którą wręczył mu współwięzień obozu w Jerzewie. Informacja o niej pojawia się w książce *Inny Świat*. Zachowała się w archiwum G. Herlinga-Grudzińskiego i stała się bodźcem dla M. Herling i A. Mietkowskiego do poszukiwań rodziny nadawcy w Kazachstanie. „Kartka z innego świata” jest nie tylko rejestracją misji doręczenia kartki przez córkę pisarza, ale także stanowi głębszą refleksję nad istotą totalitaryzmów.

6 marca w Bibliotece Narodowej w Warszawie odbyło się kolejne spotkanie promujące publikację. Wydarzenie otworzył dyrektor BN dr Tomasz Makowski,

podkreślając wagę współpracy z rodziną pisarza przy inwentaryzacji jego archiwum przechowywanego w BN. W panelu dyskusyjnym poświęconym dorobkowi literackiemu i neapolitańskim fascynacjom autora udział wzięli: Marta Herling, prof. Iwona Hofman i prof. dr hab. Rafał Habielski. Ważnym aspektem dyskusji była także relacja pisarza z Jerzym Giedroyciem oraz kręgiem paryskiej „Kultury”.

Wieczór zwińczyła prezentacja wspomnianego filmu, który w sposób symboliczny poszerzył kontekst poruszanych w trakcie spotkania tematów.

Justyna Maguś

Młoda lubelska archeologia w natarciu

Trzymam w ręku książkę pt. *Groby – tylko kości?*, będącą plonem Ogólnopolskiej Konferencji Studentów Archeologii, która odbyła się w dn. 23–25 kwietnia 2025 r. w Krakowie. Publikację sfinansowała Rada Kół Naukowych Uniwersytetu Jagiellońskiego, a recenzowali, rzecz jasna, profesjonaliści o tzw. gorących nazwiskach. Słowem – miejsce w publikacji to wynik starannego procesu recenzyjnego.

W książce zgromadzono 18 tekstów: siedem autorstwa studentów z UJ; trzy z Uniwersytetu Szczecińskiego oraz po jednym z Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu oraz Uniwersytetu Wrocławskiego i Uniwersytetu Warszawskiego. Trzy teksty zaprezentowali także nasi studenci. Olga Jastrzębska i Wiktoria Janicka (tryumfatorka ubiegłorocznego konkursu naukowego „Barbarzyńca roku”) zamieściły artykuł *Pompa funerbis w starożytnym Rzymie, czyli pogrzeb cesarza*

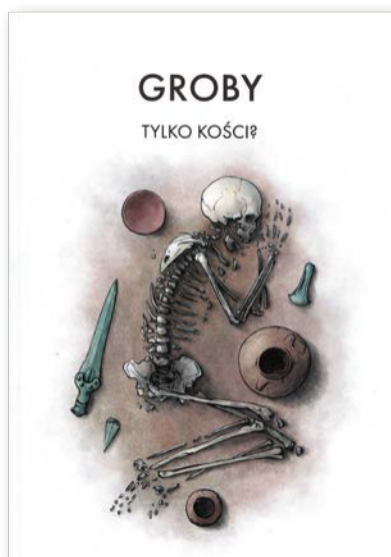
Oktawiana Augusta w świetle źródeł pisanych i archeologicznych. Agata Prus podzieliła się *Próbną rekonstrukcją żeńskiego stroju na przykładzie znalezisk tkanin z grobu komorowego nr 3 w Pskowie oraz C-301 w Gniezdowie*. Dominik Mroczek i Nikola Kielar poważyli się natomiast na ocenę pt. *Zwykła jama czy dom zmarłych? Groby typu Alt Käbelich*.

Wiem, że każda sroczka swój ogonek chwali, ale przeczytałem wszystkie teksty i z satysfakcją stwierdzam: mamy dobrych studentów, obdarzonych nie tylko odwagą prezentowania swoich ustaleń, ale również wyobraźnią naukową i – co najważniejsze – profesjonalnym warsztatem pisarskim.

Są chwile, kiedy wątpię w skuteczność mojej dydaktycznej misji, ale momenty, kiedy trafia do mnie taka publikacja, niwelują wszystkie wątpliwości, jakie się we mnie

narodziły. Jestem po prostu dumny z naszej młodej archeologii.

Andrzej Kokowski

Wystawa Michała Wirtela

12 marca 2026 r. w Uniwersyteckiej Galerii Sztuki UMCS przy ul. Głębokiej 43 odbył się wernisaż wystawy Michała Wirtela pt. „Kolory”. Ekspozycja prezentuje najnowsze, niepokazywane dotąd obrazy, które są kontynuacją cyklu „Przebłysk”, realizowanego od 2024 r. Tytuł cyklu odnosi się do światła pojmowanego zarówno jako zjawisko fizyczne, jak i fenomen kojarzony z duchowością i symboliką chrześcijańską.

Z kolei tytuł wystawy został zaczerpnięty z utworu „Kolory” punkowej grupy Post Regiment. Odwołuje się do rzeczywistości, w której pojawienie się kolorów przełamuje szarość i marazm. Zaskakujące powiązanie punkowego numeru z subtelnymi i medytacyjnymi obrazami Michała Wirtela wiąże się z nostalgią autora za czasem spędzonym niegdyś na jednym z lubelskich osiedli i z powracającym wspomnieniem chwil, którym towarzyszyła właśnie muzyka Post Regiment.

Wystawa „Kolory” jest opowieścią o rozeznawaniu tego, co jest dobre, a co złe, a także o podejmowaniu wyborów. Przedstawiona w obrazach sygnalizacja świetlna nie daje jednoznacznych odpowiedzi, szczególnie w przypadku achromatycznego ujęcia tematu. Forma obrazowania skłania odbiorcę do zatrzymania się w biegu, staje się ćwiczeniem z uważności.

Motyw sygnalizacji świetlnej w obrazach Michała Wirtela przywołuje skojarzenie z cyklem „Autostrad”

Stanisława Fijałkowskiego. W obu przypadkach kreacja malarska, nawiązując do infrastruktury drogowej, staje się metaforą drogi duchowej.

Autor zbudował strukturę ekspozycji z namysłem i precyzją. Uaktywnił surowe wnętrza galerii, dopuszczając do głosu to, co zazwyczaj niezauważane: szare zasłony, podłogę i drzwi, które na wystawie zaczynają iskrzyć znaczeniami.

Michał Wirtel (ur. w 1988 r. w Lublinie) to malarz, grafik i rysownik. Absolwent Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Dyplom obronił w pracowni prof. Macieja Świeszewskiego. Obecnie pracuje w gdańskiej ASP jako asystent w Pracowni Malarstwa i Rysunku prof. Zbigniewa Gorlaka na Wydziale Grafiki. Jest autorem plakatów oraz okładek płyt. W latach 2010–2014 współtworzył kolektyw audiowizualny zajmujący się eksperymentalną muzyką elektroniczną. Od 2015 r. realizuje projekty murali, m.in. na fasadach kamienic w Gdańsku, uczestniczył również w rekonstrukcji fresków autorstwa Jana Zamojskiego i Bolesława Cybisa z 1938 r. Jego prace prezentowane były na licznych wystawach w Polsce i za granicą. Jest laureatem stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za osiągnięcia artystyczne. Cykl malarski „Przebłysk” z 2024 r. był prezentowany w Project Room w Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie.

Piotr Korol

Fot. Julia Mój

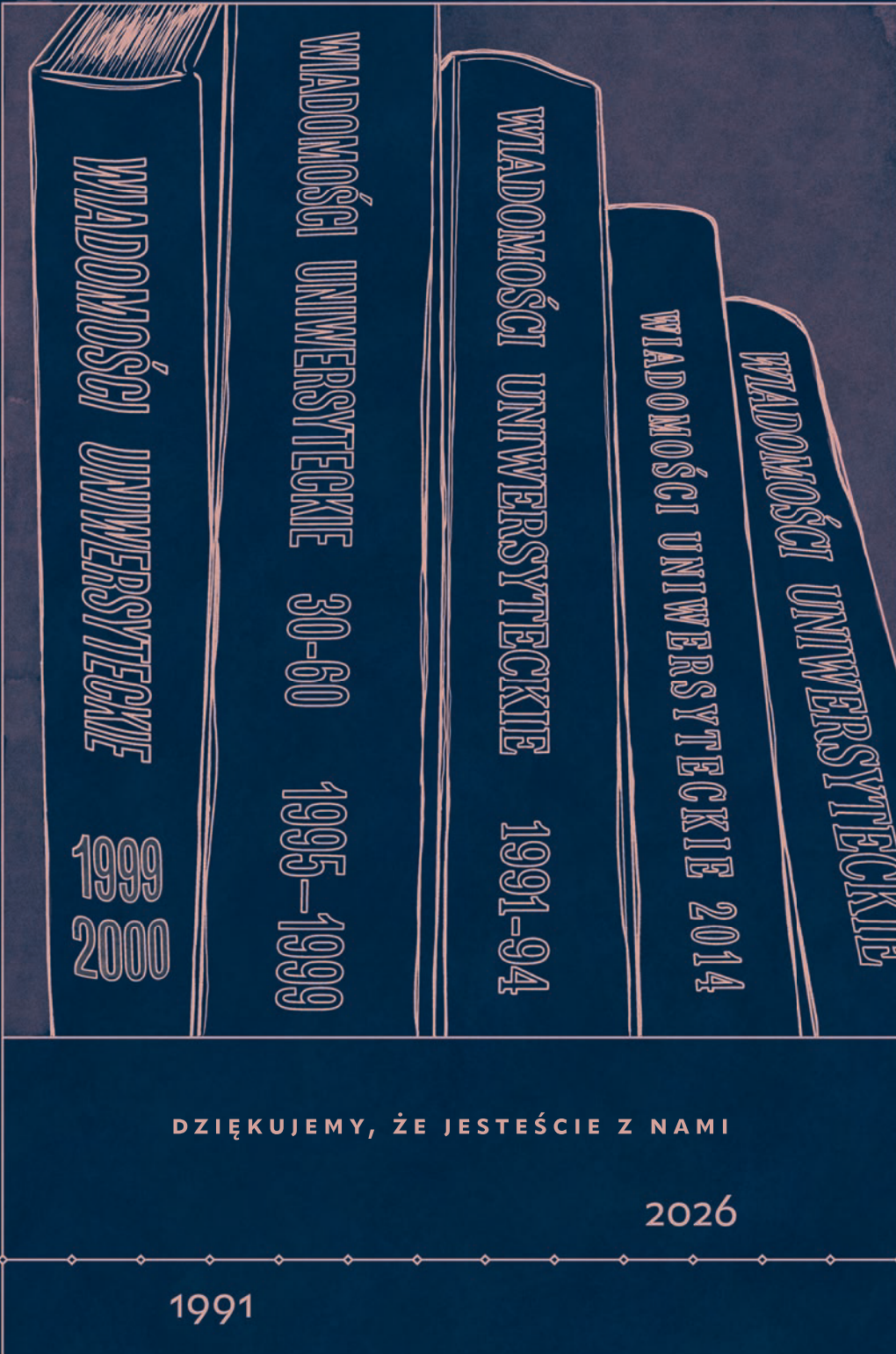
Fot. Julia Mój

Drzwi Otwarte UMCS, 11 marca 2026 r.

Fot. Michał Piłat, Bartosz Proll

DZIĘKUJEMY, ŻE JESTEŚCIE Z NAMI

2026

1991